

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Nagykálló Város Önkormányzata

2023-2028.

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk.....	11
Célok.....	13
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	15
1. Jogszabályi háttér bemutatása	15
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	18
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	36
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	72
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	95
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	103
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	111
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	120
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	122
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	124
1. A HEP IT részletei	124
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	124
Jövőképünk.....	125
Az intézkedési területek részletes kifejtése (<i>kitöltése javasolt, opcionális</i>)Hiba! A könyvjelző nem létezik.	
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	127
3. Megvalósítás	141
3.1 A megvalósítás előkészítése	141
3.2 A megvalósítás folyamata	141
3.3 Monitoring és visszacsatolás	143
3.4 Nyilvánosság	144
3.6 Érvényesülés, módosítás	145
4. Elfogadás módja és dátuma.....	146

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva**, Nagykálló Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Történelmi áttekintés

Nagykálló nagy múltú kelet-magyarországi település az egykori Szabolcs megye szívében. A honfoglalás idején magyarok és kabarok telepedtek ide, akikhez az előzően itt lakott szlávok beolvadtak. Az első ismert településnév ezen a helyen Búzna-Dada volt, ami "Boldogasszony patakja" jelentéssel bírt, azonban a XIII. századi tatárjárás teljesen elpusztította azt. Helyén 1274-ben említik az írott források először az új települést Kálló néven, melynek neve valószínűleg gyülekezőhelyet jelentett.

Nagykálló fejlődését két momentum segítette: már az 1300-as években megyei tisztségeket viselő birtokosai révén közigazgatási és kulturális központtá vált, illetve annak köszönhetően, hogy a város két országút találkozásához épült, fejlődött a kereskedelem is.

A XVII. századot a törökkel, majd a labancokkal folytatott harc jellemezte, majd 1769-és 1780 között felépült a megyeháza és a város megyeszékhely lett. 1848-ban szállással, élelemmel látta el a kiképzés idején a szabadságharcba jelentkező önkénteseket. A szabadságharc bukása után orosz megszállást élt át a város sok szenvedéssel. A vasútépítéshez Nagykálló nem tudott földet- a tisztázatlan tulajdonviszonyok miatt- és pénzt adni, így a vasúti közlekedés 30 évvel korábban indult meg Nyíregyházán, ami annak további fejlődését és Nagykálló hanyatlását eredményezte. 1875-re az új megyeszékhely Nyíregyháza lett. Nagykálló községgé minősült vissza, néhány járási jogkörű intézménnyel.

A város életét, híres szülötteit, történéseit Jókai Mór, Eötvös József, Jósika Miklós, Móricz Zsigmond, Ordas Iván, Egri Mária regényei, Bereczky László, Szilassy László kisregényei, Krúdy

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

novellái, Kelen László, Ratkó József, Ámos Imre versei őrzik élvezetes irodalmi megfogalmazásban.

Földrajzi elhelyezkedés és környezet

Nagykálló Magyarország Észak-keleti szegletében, Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyében helyezkedik el, a vármegyeszékhely, Nyíregyháza közvetlen szomszédságában. A magyar-román határ távolsága 47 km, míg a magyar-ukrán határé 70 km. A város legfontosabb közúti kapcsolatát az M3-as autópálya jelenti, amely összeköti a települést Budapesttel és biztosítja a kapcsolódást a főbb európai közlekedési hálózatokhoz. Nagykálló és Nyíregyháza között húzódik a 403-as sz. főút, amely jelentős forgalmat bonyolít elsősorban Ukrajna irányába.

A lakókörnyezet fejlődésében alapvető szerepet játszik a közlekedési és közmű infrastruktúra megléte és minősége. Nagykálló infrastrukturális ellátottsága a kétezres évektől sokat fejlődött. A település egész területén kiépítésre került a közüzemi víz-, gáz és elektromos vezetékek hálózat, szennyvíz-csatornázottság. Decentralizált pályázati forrásoknak köszönhetően a város szilárd burkolatú úttal való ellátottsága megközelíti a 99%-ot. A közösségi közlekedést kiszolgáló infrastruktúrák közül vasútállomással és autóbusz állomással rendelkezik a település, utóbbi szerepe Nagykálló és a környező térség közötti közösségi közlekedési kapcsolatokban jelentősebb. Nagykálló természetes szerkezeti fejlődése és a településrészek kialakult jellegéből adódóan hét városrészre osztható az alábbiak szerint:

1. A zóna („Belváros”): ezen a területen összpontosulnak a jellegzetes városi szolgáltató funkciók, a kistérségi központi funkciót ellátó szervezeti egységek és a meghatározó jelentőségű történelmi épületek.
2. B zóna („Északi kertváros”): főként lakóövezet, valamint lakóövezet fejlesztésére alkalmas területek alkotják, amely mellett kiskereskedelmi egységek, termelő és szolgáltató vállalkozások, közösségi funkciót ellátó intézmények is megtalálhatók a területen.
3. C zóna („Nyugati kertváros”): a település ipari egységeket, temetőt és lakóövezetet is magában foglaló része, amelynek területén több vállalkozás, kiskereskedelmi egység is működik.
4. D zóna („Ipari kereskedelmi övezet”): itt helyezkednek el a város legnagyobb foglalkoztatói az ipari, kereskedelmi funkciók működésére alkalmas területek elhelyezkedése miatt.
5. E zóna („Déli kertváros”): lakóövezet.
6. F zóna („Kiskállói turisztikai, rekreációs terület”): a Harangodi üdülőtérület és az Ínségdomb képezik ezt a zónát, amelyek különleges jelentőséggel bírnak a szabadidő természet közeli eltöltésében. A turisztikai és rekreációs funkciót egészítik ki a vállalkozások és a lakóövezet.
7. G zóna („Városkörnyéki tanyák”): távolabb eső, a korábban külterületen található lakott városrészhez Birketanya, Ludastó és Szirond tartozik.²

Demográfiai jellemzők

Nagykálló népessége 2007 – 2009-ig éppen meghaladta a 10000 főt, majd ezt követően folyamatosan csökken a lakosság száma. 2012-ben Nagykálló lakosainak száma 9914 fő volt. Ebből a férfiak száma 4762, míg a nők 5152 fő. 2016-ra a lakónépesség száma 9214 fő volt, 2019-ben a 9168 fő volt az állandó lakóhellyel rendelkezők száma, melyből a férfiak száma 4716, a nők 4997 fő volt.³A lakosságból a 14 év alattiak aránya 14,19 %, a 65 év felettek aránya 16,66 %, látható, hogy az eltartottak megoszlása magas, mely fokozott terhet ró az aktív alkalmazottakra (lásd 2. táblázat). A legfiatalabb lakosság, a 0-14 évesek aránya Nagykállóban nőtt az elmúlt időszakban, 2016-ban 1374 fő, 2017-ben 1374 fő, 2018-ban 1386 fő, 2019-ben 1378 és 2020-ban 1407 fő, 2021-ben 1415 fő. Ugyanakkor a 65 év feletti lakosság száma is nőtt az elmúlt években

²

³

(lásd 3. számú táblázat). Hasonlóan az ország településeinek nagy részére, a városban is jellemző a lakosság szám lassú csökkenése.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2016	9 214	bázis év
2017	9 214	100,00%
2018	9 176	99,59%
2019	9 168	99,91%
2020	9 098	99,24%
2021	8 957	98,45%

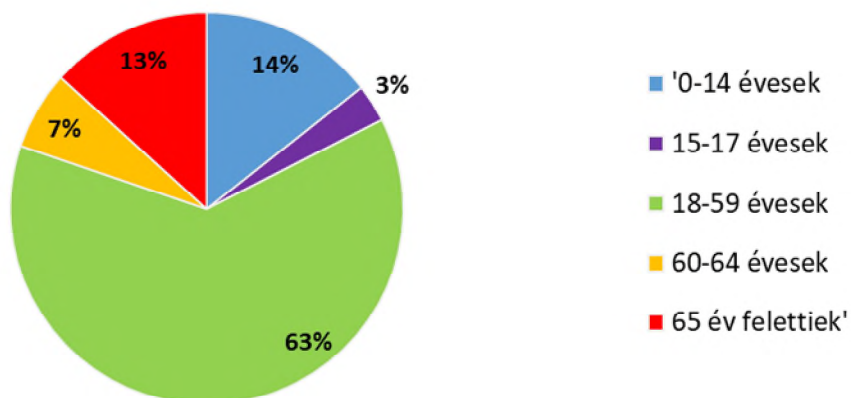
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

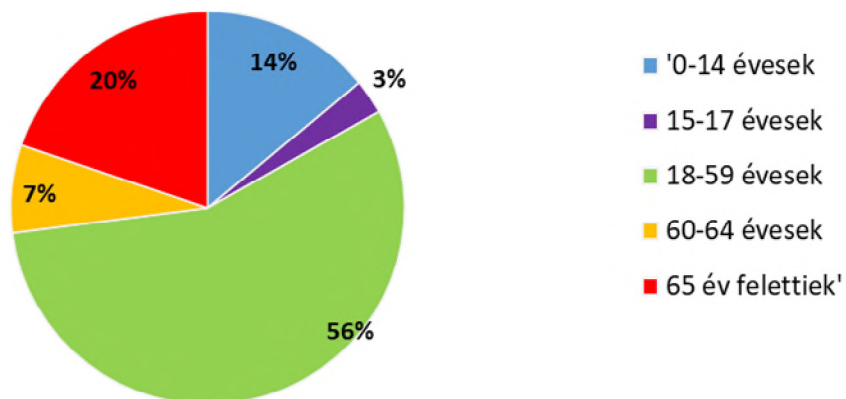
2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2019)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	4 716	4 997	9 713	48,55%	51,45%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			304	3,13%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	680	698	1 378	7,00%	7,19%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	146	142	288	1,50%	1,46%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	2 956	2 806	5 762	30,43%	28,89%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	305	362	667	3,14%	3,73%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	629	989	1 618	6,48%	10,18%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

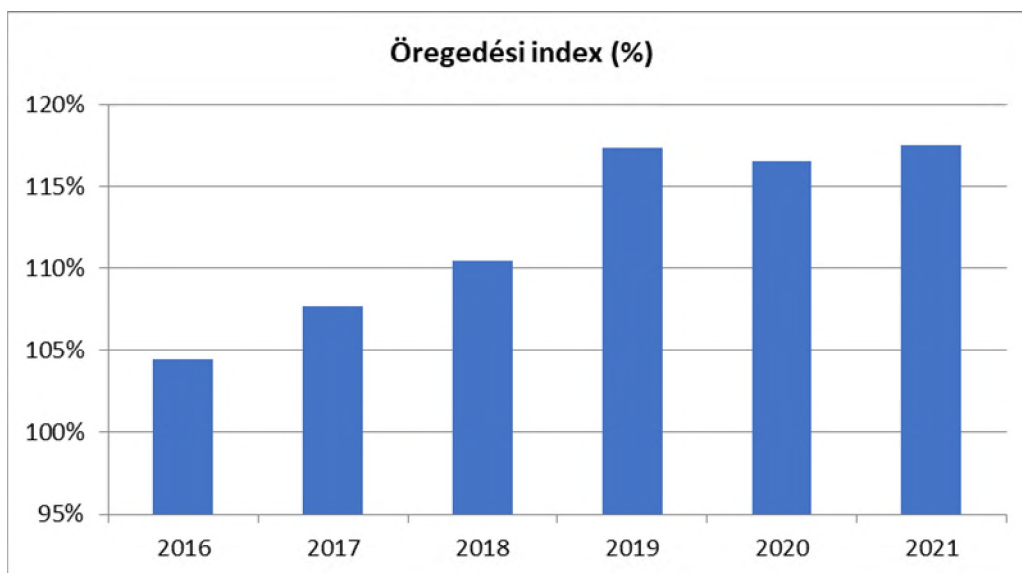

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	1 435	1 374	104,44%
2017	1 479	1 374	107,64%
2018	1 531	1 386	110,46%
2019	1 618	1 378	117,42%
2020	1 639	1 407	116,49%
2021	1 663	1 415	117,53%

Az öregedési index táblázat két korcsoportot vesz figyelembe. Mint már fentebb is leírtam, a 3. számú táblázatnál megfigyelhető a 65 év felettek számának növekedése évenként. Míg 2016-ban 1435 fő volt ez a szám, addig 2021-ben 1663 főre emelkedett a számuk. Az öregedési indexben is növekedés figyelhető meg az évek folyamán. Viszont az előző évektől eltérően nem csökkenés, hanem növekedés látható a 0-14 éves korú állandó lakosok számát illetően. Népszámlálást követően 2022. december 31-i állapota szerint Nagykovácsiban a 65 év felettek száma 1577 fő, 0-14 év alattiak száma 1313 fő.

Gazdaság

A helyi gazdaságban meghatározó szerepet töltött be a mezőgazdaság, azonban megvizsgálva a városban az elmúlt év legnagyobb mértékű iparüzemi adózóit, elmondható, hogy a mezőgazdasággal foglalkozók körének mértéke csekélyebb lett. A vállalkozások gazdasági tevékenységét illetően előtérbe kerültek a fémszerkezetgyártással, építéssel és épület kialakítással, valamint településszolgáltatással, sportszergyártással, illetve élelmiszer, vasáru, festék, üveg és gyógyszer kiskereskedelemmel foglalkozó cégek. Az előzőekben említettek ellenére szükséges megemlíteni, hogy a helyi gazdaságban a fő mezőgazdasági termékek közé a kukorica, a búza, a napraforgó, valamint az alma tartoznak. Az agrárgazdaságban további számos vállalkozás vesz részt, melyek helyi és kistérségi mezőgazdasági termékeket dolgoznak fel, vagy ilyen termékekkel kereskednek. Az elmúlt évek folyamán Nagykovácsiban a hűtőházi kapacitások is növekedtek.

A településen hozták létre a Benetton Ungheria Kft., a Benetton magyarországi leányvállalatának székhelyét, amely a térség legnagyobb számú munkaerőt foglalkoztató vállalata volt (a gazdasági válság hatására csökkent a foglalkoztatott létszám és a Kft. által biztosított termelés. A Nordica S.p.A. ellenőrzése alatt álló Tecnica cégcsoport 2003-tól vásárolt továbbértékesítésre sítakancsot a Benetton Hungary-tól. 2007 decemberében a Benetton teljes egészében megszüntette tevékenységét Magyarországon és ekkor a Tecnica létesítményfelvásárlással vette át a Benetton gyártóüzemét és berendezéseit, majd a cég tovább foglalkoztatta a korábban ott dolgozók jelentős részét. A cég logisztikai tevékenységgel bővült, amelynek következtében a nagykovácsi telephely is logisztikai és gyártóközponttá válhat a 2008. április elsején alapított Tecnica Ungheria Logistic Kft.-nek, illetőleg testvérvállalata, a Technica Ungheria Kft.-nek köszönhetően.

E vállalat mellett jelentős cégek még az acélszerkezet gyártásra specializálódott Kallófém Kft. A legrégebben működő önkormányzati cég a Teszovály Kft., amelynek főtevékenységei a strandüzemeltetés és a temetkezés. A legfontosabb mezőgazdasági kereskedelmi cégek a KITE Rt. Nagykovács és a BIGE HOLDING, Brix Trade Kft. Lényeges szerepet tölt be a Nagykovács

Közhasznú Nonprofit Kft. A közművelődési feladatok ellátása mellett gyerekékeztetés, rehabilitációs foglalkoztatás tartozik hozzá, valamint Nagykálló Város Önkormányzata nyertes pályázatainak marketing és kommunikációs tevékenységeit látja el. Az URBS NOVUM Nagykállói Városfejlesztési Nonprofit Kft projektmenedzsmenti, stratégiai feladatokat látja el a város-rehabilitáció és településfejlesztés terén.

Nagykállóban a vízi közmű üzemeltetését a Nyírségvíz Zrt látja el.

A legtöbb vállalkozás kis-és közepes méretű, melyek közül néhány beszállítói kapcsolatok építésére is alkalmas lehet. A város gazdaságának fontos eleme a kiskereskedelem is. A kiskereskedelmi egységek főképpen élelmiszerüzletek. Nagykállóban számos széles választékú kiskereskedelmi üzletlánc működik, nagy bevásárlóközpont létesítésére viszont nem került még sor, a közelben elhelyezkedő Nyíregyházán széles választékkal rendelkező bevásárlóközpontok és nagy kereskedelmi egységek. A városi lakosság ez irányú igényét már többször is megfogalmazta, az önkormányzat pedig kereskedelmi láncok megkeresésével próbálja ezt a hiányosságot megszüntetni.

Az M3-as autópálya hatására megváltoztak a város logisztikai lehetőségei. Az ipari, kereskedelmi hasznosításra alkalmas terület az autópálya megépítésével kétpólusúvá vált. Az egyik pólust a város déli peremén már régóta ipari célokra hasznosított terület képezi, ahol korábban a Benetton Ungeria Kft. működött, ma pedig a Technica cégcsoport tevékenykedik. Az ipari és kereskedelmi funkciók másik pólusa az M3 autópálya Nagykálló határában lévő felhajtója mellett alakult ki. A terület főként logisztikai szempontból rendelkezik kedvező adottságokkal, hiszen Nyíregyháza, az M3 autópálya, a 4-es és 41-es számú irányából jól megközelíthető.

A Nagykállói Ipari Park létrehozásával egy teljesen új ipari területet alakítottak ki Nagykálló külterületén. Az összességében kb. 1 milliárd forint összegű beruházáshoz több mint 30 hektár saját tulajdonú, beruházásra szánt terület állt rendelkezésre. A projekt megvalósításához az Észak-alföldi Regionális Fejlesztési Ügynökség Regionális Operatív Program keretében nyújtott támogatást. Nagykálló városvezetése elkötelezett a tartósan eredményesen működő termelő és szolgáltató vállalkozások számának növelésében, új munkahelyek létrehozásában, ezért a gazdasági fejlődés érdekében elkészítette a Városra vonatkozó és az Ipari Park területét is magába foglaló Szabályozási Tervét és Helyi Építési Szabályzatát. Az előnyös földrajzi elhelyezkedés, a jó megközelíthetőséget biztosító közúti és vasúti kapcsolatok, a parkban kiépített teljes körű infrastruktúra a térségben rendelkezésre álló szabad munkaerő-kapacitással kiegészülve rendkívül alkalmas környezetet kínál a hazai és nemzetközi vállalkozások zöldmezős beruházásaihoz. Mivel az ipari parkok vállalkozásélénkítő szerepe közismert, így Nagykálló számára is jelentős fejlődési lehetőséget biztosít a Nagykállói Ipari Park. Az Önkormányzat kiemelten kezelni a Nagykállói Ipari Parkba betelepült, valamint betelepülni szándékozó vállalatokat, ebből kifolyólag a telekvásárlásnál, építési engedélyek kiadásánál, rendezési tervek elkészítésénél maximálisan figyelembe veszi a befektetői igényeket, valamint gyors és pontos ügyintézással áll a betelepülő cégek rendelkezésére.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2016	-0,98
2017	0,87
2018	-7,40
2019	-1,42
2020	-8,98
2021	-10,63

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A 4. számú táblázat és a hozzá tartozó grafikon a településre költöző vagy onnan elköltöző lakosság számát tükrözi. Megfigyelhető, hogy míg 2016-ban és 2017-ben közel azonos volt az oda- és elvándorlások száma, addig 2018-ban ugrásszerűen megnövekedett a települést elhagyók száma, és 2019. évet kivéve ez a tendencia növekedni látszik.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2016	0,87
2017	-3,69
2018	-1,52
2019	0,65
2020	-2,41
2021	-5,54

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Nagykállóra vonatkozóan megállapítható, hogy 2016-ban és 2019-ben az élve születések száma több volt, mint a halálozások száma. A vizsgált időszakban viszont az élve születések és a halálozások különbségét vizsgálva megfigyelhető, hogy 2017., 2018., 2020., 2021-es években a halálozások száma volt a nagyobb.

Iskolázottság

A kistérségen belül Nagykálló fontos iskolaváros. A Korányi Frigyes Görögkatolikus Általános Iskola Gimnázium és Kollégium, 1-8. évfolyamig általános iskolai osztályt, ezen kívül közgazdasági, angol-IT és logisztikai szakképzést biztosít, valamint lehetőség van kéttannyelvű (magyar- német) gimnáziumi képzésre is. A Mátészalkai Szakképzési Centrum Budai Nagy Antal Technikum és Szakgimnázium Nagykállóban szakgimnáziumi képzést tart pedagógia, közgazdaság, turisztika és rendezet szakágakban, illetve lehetőség van érettségi utáni szakképzésben részt venni, úgy, mint pedagógiai és családsegítő munkatárs, pénzügyi és számviteli ügyintéző, idegenvezető, közszolgálati ügyintéző. A Mátészalkai Szakképzési Centrum Kállay Rudolf Szakképző Iskolája széleskörű oktatás folyik, melynek képzési struktúrája rugalmasan alkalmazkodik a munkaerő-piaci igényekhez, vagy akár az egyes vállalkozások igényeihez.

A Nagykállói Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola a 2022/2023-as tanévtől kezdődően az energiatakarékosság miatt egy épületbe költözött, azaz, régebben volt alsó és felső tagozata, ami külön épületben volt megtalálható, most egy épületbe költözött a 8 évfolyam.

Szociális helyzet és szolgáltatások

A lakosság szociális helyzetét közvetett módon mutatja a jövedelmi helyzet, melyet a személyi jövedelemadóból származó adatok szemléltetnek.

Az elmúlt évtizedek során az országos helyzethez hasonlóan a helyi szociális ellátásra szorulóknak mértéke fokozatosan növekedett. A helyzet megoldásaként Nagykállóban egy fejlett szociális ellátórendszer került kialakításra, amely - amellet, hogy minőségi szociális szolgáltatásokat nyújt - különös hangsúlyt fektet a társadalmi integráció és reintegráció biztosítására. A Dél-Nyírségi Szociális és Gyermekejélési Szolgáltató Központ egyik telephelye Nagykálló. A településen a legfontosabb szolgáltatásai a következők:

- Családsegítő szolgáltatások
- Idősek nappali ellátása
- Fogyatékos személyek nappali ellátása
- Idősek bentlakásos otthona
- Házi segítségnyújtás
- Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- Szociális étkeztetés,
- Tanyagondnoki szolgáltatás
- Szenvedélybetegek közösségi ellátása

Mindemellett az önkormányzat pénzbeli és természetbeni juttatásokat, segélyeket biztosít a hátrányos helyzetű emberek részére. Sajnos sok család számára ez az egyetlen rendszeres jövedelemforrás.

Kistérségi szerepkör

Magyarországon a közigazgatás szerkezete erőteljes átalakításon ment keresztül annak érdekében, hogy költséghatékonyabban és ügyfél-orientáltabban működjön. Ennek a folyamatnak egyik fontos lépéseként járási központok kerültek kialakításra, melyeken keresztül az államigazgatási szolgáltatások közelebb kerülhetnek az állampolgárokhoz.

A járási hivatalok székhelyeit és illetékességi területét Kormányrendelet határozza meg, amely szerint legfontosabb munkájuk a vármegyei szintnél alacsonyabb szinten intézendő államigazgatási feladatok ellátása. Ennek eredményeként, számos kistépülés közigazgatási funkciója jelentősen csökkent, miközben a központi települések kerületi igazgatási csomópontokká váltak. A települések magas minőségű köz- és államigazgatási szolgáltatásokat biztosítanak, más településen élők számára is. Nagykálló 7 szomszédos település (Balkány, Biri, Bököny, Érpatak, Geszteréd, Kállósemjén, Szakoly) járási központjaként funkcionál, mely szerep hozzájárul a város további fejlődéséhez.

Nagykálló városa hosszú éveken keresztül kistérségi központ funkciót is betöltött.

Értékeink, küldetésünk

Szándék és vízió az esélyegyenlőség biztosításával kapcsolatban, az esélyegyenlőséggel kapcsolatos célcsoportokat illetően

„Az Országgyűlés elismerve minden ember jogát ahhoz, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen, azon szándékától vezérelve, hogy hatékony jogvédelmet biztosítson a hátrányos megkülönböztetést elszenvedők számára, kinyilvánítva azt, hogy az esélyegyenlőség előmozdítása elsősorban állami kötelezettség, tekintettel az Alaptörvény II. és XV. cikkére, valamint a Köztársaság nemzetközi kötelezettségeire és az európai közösségi jog vívmányaira a következő törvényt alkotja:

1. § Az egyenlő bánásmód követelménye alapján, Magyarország területén tartózkodó természetes személyekkel, ezek csoportjaival, valamint a jogi személyekkel és a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekkel szemben e törvény rendelkezései szerint azonos tisztelettel és körültekintéssel, az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevételével kell eljárni.

2. § Az egyenlő bánásmód követelményére vonatkozó, külön jogszabályokban meghatározott rendelkezéseket e törvény rendelkezéseivel összhangban kell alkalmazni.”⁴

Az esélyegyenlőség minden állampolgár számára fontos érték, amelynek érvényesítése nem pusztán követelmény, hanem az önkormányzatoknak is hosszú távú érdeke, hiszen azt a célt szolgálja, hogy mindenkinek esélye legyen a munkavállalásra, a karrierre, a jó minőségű szolgáltatásokra függetlenül nemétől, egészségi állapotától, fogyatékosságától, származásától vagy anyagi helyzetétől. Nagykálló erősíteni kívánja elkötelezettségét az általános etikai értékek és a demokratikus közösségek számára mértékadó alapelvek iránt, mint az emberi méltóság tisztelete, a szabadság, az egyenlőség, az igazságosság, a szolidaritás, a tisztességes bánásmód, az erőszakmentesség, a partnerség, a sokszínűség, a különbségek elfogadása, a tolerancia, az előítéletektől való mentesség. Ezen princípiumok kapcsán látható, hogy az esélyegyenlőség megvalósításának alapfeltétele a diszkrimináció- és szegregációmentesség, a város programjának a településen élő hátrányos helyzetű csoportokra kell irányulnia, akik számára a sikeres élet és társadalmi integráció esélye a helyi társadalmat célzó fejlesztések és beruházások ellenére korlátozott marad a különböző területeken jelentkező hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések nélkül. Ezért a város helyi esélyegyenlőségi programjának kiemelt figyelmet kell fordítania az alábbi területekre:

- az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése a helyi önkormányzat döntéshozatalában, illetve az általa fenntartott vagy támogatott intézményekben, és az általa ellenőrzött szolgáltatások körében
- a nevelés, oktatás területén a jogellenes elkülönítés megelőzése
- a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása
- munkaerő-piaci szegregáció visszaszorítása, a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányainak csökkentése, foglalkoztatási esélyeik javítása
- a hátrányos helyzetűek lakóhelyi szegregációjának felszámolása
- a hátrányos helyzetű csoportok tagjai részvételének elősegítése a döntéshozatalban, a közügyek irányításában

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamata és a benne foglaltakkal kapcsolatos elképzelések

A települési esélyegyenlőségi program kidolgozása során az önkormányzat törekedett arra, hogy mindig a helyzet megismerése, a fontosabb kihívások (nélkülözhetetlen a helyes probléma-tünet és az ok-okozati összefüggés meghatározása) feltárása legyen a kiindulópont a megfelelő és rendelkezésre álló statisztikai adatok, korábbi helyi fejlesztési dokumentumok, koncepciók, valamint egyeztetések segítségével. Ezt követően a lehetséges faktorok számbavétele és feladataik megjelölése következett. A helyzetelemzés mellett az intézkedési tervek megalkotásában képzett és felkészült, a probléma iránt érzékeny, elkötelezett és együttműködő partnereket sikerült bevonni.

A megfogalmazott intézkedési tervek gyakorlati megvalósítása révén nemcsak az esélyegyenlőség feltételeinek a megteremtését szeretné elérni Nagykálló, hanem további fejlesztési forrásokhoz való hozzájutást is. A program célkitűzései akkor valósulhatnak meg, ha együttműködés révén – önkormányzat koordinálásával - az érintett szervezetek és intézmények alkalmazkodnak a folyamatosan változó igényekhez, reagálnak az új lehetőségekre és törekednek a dokumentumban meghatározott intézkedések megvalósítására. Az eleve hátrányos helyzetben lévő személyek esetében nem elegendő annak biztosítása, hogy őket a többiekkel azonos jogok illessék meg,

⁴

http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0300125.TV

hanem olyan pozitív intézkedésekre van szükség, amelyek lehetővé teszik, hogy a helyzetükből fakadó hátrányaikat csökkenteni, illetve megszüntetni lehessen.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Nagykálló település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,

a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel, egyházzal, szakképzési centrummal).

- A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

§ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása

§ a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

§ a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.)

§ a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)

§ a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)

§ a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)

§ az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)

§ a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)

§ a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása

Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás tekintetében az Ebktv. által előírt, hatályos HEP bemutatására van szükség. Az Ebktv. 2010. május 1-jén hatályba lépett 63/A. §-a rendelkezett a helyi esélyegyenlőségi programról. A rendelkezés értelmében a helyi önkormányzat, valamint a többcélú kistérségi társulás öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogadott el, melyet 2 évente át kellett tekinteni és szükség esetén felül kell vizsgálni. A rendelkezést a 2011. évi CLXXIV. törvény módosította, így az esélyegyenlőségi programra vonatkozó szabályozás az Ebktv. 31. §-ába került át.

Nagykálló vonatkozásában az alábbi esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozások, rendeletek, programok és koncepciók készültek, amelyek figyelembevétele nélkülözhetetlen a helyi esélyegyenlőségi program megírása szempontjából:

Gazdasági Program

A gazdasági program célja, hogy Nagykálló Város Önkormányzat 2020-2024-ig a ciklusprogram éveire kijelölje az Önkormányzat prioritásait a működtetés és fejlesztés területén, meghatározza a program megvalósításához rendelkezésre álló és megszerzhető források összetételét, rendszerbe foglalja a településen ellátandó feladatok hatékonyságának növelésére vonatkozó ötleteket, elképzeléseket, megfogalmazza a település hazai és nemzetközi kapcsolatainak javítása érdekében szükséges intézkedéseket

A program összeállítása során figyelembe vettük a városra jellemző előnyöket és hátrányokat, a gazdaságföldrajzi helyzetet, társadalmi és gazdasági folyamatokat, és az infrastrukturális adottságokat is.

„Nagykálló, a fejlődés útján” programunk elnevezése kifejezi, hogy a következő időszak céljai és intézkedései az elért eredményekre, az együttműködésre és a dinamikára épül. Tervünk középpontjában a lakosság életminőségének javítása és a város fejlesztése áll. A felelős önkormányzás eszköze és egyben célja a párbeszéd, a közvetlen kommunikáció.

A következő öt évben a város további fejlődését, az itt élők érdekeit, jólétét kívánjuk szolgálni. Ennek érdekében célkitűzéseinket és feladatainkat jelen Gazdasági Programban fogalmazzuk meg. Víziónk: Nagykálló továbbra is jól működő, vonzó lakókörnyezettel rendelkező, igényes közterületeket fenntartó, élhető és biztonságos kisváros legyen, melynek polgárai aktív alakítói és részesei legyenek a helyi történéseknek, ahol büszkén mondhatjuk otthonunk Nagykálló.

Program sarokpontjai:

- Biztonság, kiszámíthatóság és átlátható működés, a város szolgálata.
- Minőségi szolgáltatás, élhetőbb és biztonságosabb hétköznapok, egészséges környezet, az itt élők életminőségének javítása.
- Tervszerű megújulás, kiegyensúlyozott településpolitika, partnerségen alapuló városfejlesztés.
- Szolidaritás, esélyegyenlőség, támogató és aktív helyi társadalom.
- A nagykállói polgárok identitásának megőrzése a hagyományok ápolásával, a kulturális lehetőségek kibővítésével, a közösségi tevékenységek támogatásával.

Településrendezési Terv (Nagykálló város igazgatási területére vonatkozó Szabályozási Terveinek elfogadásáról, és a Helyi Építési Szabályzat megállapításáról)

A rendelet hatálya Nagykálló Város teljes igazgatási területére kiterjed, amelyen belül építési tevékenységet folytatni, arra hatósági engedélyt adni, telket kialakítani, kötelezést előírni csak az épített környezet alakításáról és védelméről szóló Étv, valamint az e törvény módosításáról szóló 1999. évi CXV. törvény, és a törvény alapján meghatározott OTÉK előírásai, valamint jelen Helyi Építési Szabályzat együttes figyelembevételével szabad.⁵

Integrált Városfejlesztési Stratégia

Az integrált városfejlesztési stratégia olyan dokumentum, amely 10-15 éves távra meghatározza az adott város fő stratégiai irányvonalait, és az azonosított szükségletek alapján kijelölt célokat követve meghatározza a tervezett fejlesztéseket. A dokumentum területi alapon kezeli a várost, az egyes városrészek céljaira építve jelöli ki az egész városra vonatkozó célkitűzéseket, akcióterületeket fejlesztési területekként. Az akcióterületek általában olyan fejlesztésekre

---

⁵ Nagykálló Város Önkormányzat 39/2007. (X.05.) Önk. rendelete Nagykálló város igazgatási területére vonatkozó Szabályozási Terveinek elfogadásáról és a Helyi Építési Szabályzat megállapításáról

fókuszálnak, amelyek egy adott területen több szereplő (köz- és magánszféra) által a problémák integrált megoldását célozzák.

Nagykálló Integrált Városfejlesztési Stratégiája (IVS) az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium által közzétett „Városrehabilitáció 2007-2013-ban, Kézikönyv a városok számára” elnevezés módszertani útmutató alapján került kidolgozásra, amely a város hosszú távú fejlesztésének szakmai megalapozása és megvalósítása miatt, mint stratégiai koncepció alapvető fontossággal bír. A dokumentum központi gondolata a funkcionalitás, azaz mind a helyzetelemzés, mind a stratégiaalkotás során hangsúlyosan vizsgált területek voltak a város és a városrészek jelenlegi és fejlesztendő funkciói. Célhierarchiáját tekintve maximálisan épít a város érvényben lévő stratégiai dokumentumaira, hiszen a város szakmailag megalapozott és társadalmilag elfogadott célrendszerrel rendelkezik. Mindezek során kiemelt figyelmet fordít a stratégia egyes elemeinek összhangjára, a társadalmi kohézióra és a szegregációs folyamatok megállítására, valamint a negatív környezeti hatások kompenzálására.

A stratégiaalkotás során kirajzolódtak azok a funkciók, amelyek esetében fejlesztésekre van szükség, így megvalósítható a város kiegyensúlyozott területi, gazdasági és társadalmi fejlődése. Összességében:

- funkcionálisan a belvárosban indokolt a helyi/térségi közigazgatási és humán közszolgáltatások befogadása, a kertvárosi részeken a lakófunkciók erősítése, az ipari-kereskedelmi övezetben a termelő és szolgáltató egységek megtelepedése, Harangodon a rekreációs és turisztikai szolgáltatások megalapozása
- a város teljes területén szükség van az egyéni és közösségi közlekedést segítő fejlesztésekre, valamint ezek összehangolására
- a belvárosban a közlekedési fejlesztések mellett, alternatív útvonal kialakításával egyidejűleg, a tranzit áruforgalomban betöltött szerep visszaszorítása is indokolt
- a városrészekben – kiemelten a Nyugati kertvárosban – városrészközponti terület kialakítása, amely alkalmas bizonyos közszolgáltatások, privát szolgáltatói egységek megtelepedésére és megerősítésére
- a szegregációval érintett területeken a szociális gondoskodás fokozására, a társadalmi és munkaerő-piaci integráció ösztönzésére, illetve az eddig megvalósult lakókörnyezet fejlesztések fenntartásának biztosítására kell hangsúlyt helyezni
- a városi peremterületek adhatnak helyet a nagy területigényű logisztikai tevékenységeknek és a nagykereskedelemnek, továbbá az ipari funkciókra a közlekedési szempontból forgalmas, alacsony lakosságszámú peremterület alkalmas
- szükségesek a közösségi jellegű fejlesztések és a zöldfelületek fejlesztése a belvárosban és a lakóövezetekben a közparkok megújításával, Harangodon parkerdő jellegű terület kialakításával valósítható meg

A dokumentum célrendszere 3 szintből áll: átfogó cél, tematikus célok, városrészi célok, amelyek egymásra épülnek. A Stratégiában megfogalmazódott a város jövőképe, valamint a város előtt álló kihívások alapján a település gazdasági és társadalmi fejlesztésének stratégiai céljai, a hozzájuk tartozó részcélok és a prioritások. Nagykálló hosszú távú, átfogó célkitűzése, amellyel a kitűzött jövőkép megvalósulását el kívánja érni a következő: az általános cél az, hogy a településen élők életkörülményei az erőforrások megőrzése mellett jelentősen és tartósan javuljanak. A fejlesztéseknek azt kell szolgálniuk, hogy Nagykálló élhető, modern kisvárossá fejlődjön, ahol a növekvő számú lakosság települési komfort érzete magas, és emelkedik a helyi kötődésük szintje is. Az átfogó célok mellett azonosíthatók az integrált városfejlesztés középtávú tematikus céljai, melyek ágazati bontásban kerültek meghatározásra. Annak érdekében, hogy a célok elérése gyakorlati lépésekre lefordítható folyamatot alkosson azonosításra kerültek azok a beavatkozási területek, amelyeken belül rövid, közép, illetve hosszú távon a fejlesztési projektek tervezése, kidolgozása és megvalósítása szükséges:

- munkahelyteremtés
- lakónépesség számának növelése

- funkciómegújító városközpont fejlesztés
- a falusias jellegű belterületeken a beépítettség arányának növelése
- turizmus és rekreáció feltételeinek fejlesztése
- környezetvédelmi infrastruktúra fejlesztése
- közlekedési infrastruktúra fejlesztése
- vállalászási környezet és tőkevonzó képesség fejlesztése
- egészségügyi ellátó rendszer fejlesztése
- kulturális, szabadidős és közösségi szolgáltatások fejlesztése
- szociális ellátó rendszer fejlesztése
- oktatás, képzés, humánerőforrás fejlesztés
- közigazgatás korszerűsítése
- agrárium versenyképességének javítása, innováció elősegítése

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapdokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia(2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Fogvatékosságügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

TOP PLUSZ-1.2.1-21-SB1 - Élhető települések

Nagykálló járásközpontként a térség meghatározó települése mind közigazgatási, mind közszolgáltatási, gazdasági, oktatási, egészségügyi és kulturális szempontból.

A város főként az Európai Unió források felhasználásával jelentős fejlődésen ment keresztül az elmúlt években. Komoly sikereket ért el mind a belváros funkcióbővítő és zöld fejlesztésében, mind a folyamatos szociális városrehabilitációs tevékenységben csakúgy, mint gazdasági, turisztikai, közszolgáltatások megújítására vonatkozó projektek megvalósításában. A belváros fejlesztése keretében új városháza épült, illetve túlnyomórészt megújultak a város történelmi épületei, új terek jöttek létre, új belváros alakult ki.

A város fejlesztését a 2006. évben elfogadott Korányi terv alapozta meg. A tervben megfogalmazott fejlesztések közül egyedül az új művelődési ház/rendezvényközpont nem valósult még meg, mely jelen pályázat kulcs projektje.

A régi művelődési ház tekintettel arra, hogy műszaki okok következtében életveszélyessé vált, már 2007. évben bezárásra került, és a további állagromlás következtében 2020. évben az önkormányzat lebontotta.

Az önkormányzat az új rendezvény- konferencia és szabadidőközpontot a korábbi II. Rákóczi Ferenc Művelődési Központ és Könyvtár helyén tervezi megépíteni úgy, hogy a térkapcsolatok sokkal inkább egy sétálhatóbb belvárosi kiterjesztést jelentsenek a létesítmény környezetében, többek között ezért is tervezett egy modern játszóteret is az épület és a piac épülete között.

Jelenleg a városnak nem áll rendelkezésére olyan közösségi tér, amely magas minőségben biztosítaná a közművelődés ellátását.

Nagykálló az elmúlt időszakban számos kulturális eseménynek adott otthont, úgymint hangversenyek, színházi előadások, Kállai Kettős Néptáncfesztivál, azonban a régi művelődési ház bezárását követően ezek a rendezvények kikoptak a település életéből, mert igazán nem volt olyan épület, amely ezeknek a programoknak a minőségi megvalósítását biztosította volna. Ezt a hiányosságot fogja orvosolni a 2024. évben megépülő Kállai Kettős Rendezvény-, Konferencia- és Szabadidőközpont. A rendezvényközpont üzemeltetője a projektelemet megvalósító Nagykállói Közhasznú Nonprofit Kft lesz. Az üzemeltetés során alkalmasszerű bérbeadás keretében kívánja az ingatlan helyiségeit – elsősorban a konferenciatermet és kapcsolódó helyiségeit - hasznosítani, valamint rendezvények és előadások jegybevételeiből kívánja fedezni az üzemeltetés költségeit.

A Kállai Kettős Rendezvény-, Konferencia- és Szabadidőközpont felépítésével két szinten, összesen 1506 m² – es területen egy multifunkciós épület alakul ki, mely alkalmas a tervezett funkciók ellátására:

- 300 fő befogadására alkalmas, 412 m² alapterületű plenális rendezvényterem, mely alkalmas művészeti előadásokra, koncertekre, városi rendezvényekre, de bérbeadás útján hasznosítható lakodalmak, nagyobb magánrendezvények megvalósítására. Fontos kiemelni, hogy a nézőtér mobil, így akár bálók, zenés táncos rendezvények lebonyolítására is alkalmas.

Fontos szempont volt az épület kialakításakor, hogy a helyi és környékbeli nagyobb vállalkozásoknak és intézményeknek is megfelelő háttér infrastruktúra álljon rendelkezésére szakmai és egyéb programjaik, rendezvényeik megtartására

- 100 fő, illetve 50 fő befogadására alkalmas, összenyitható rendezvényterem összesen 180 m² alapterületen, mely kisebb rendezvények, előadások megtartására alkalmas. A rendezvénytermek alkalmasak civil szervezetek programjainak befogadására, képző-, és zeneművészeti szakkörök, klubok működtetésére.

- Az épület kialakításával megfelelő infrastruktúra áll majd rendelkezésére táncpróbák és színpadpróbák megvalósítására is a Kállai Kettős Néptáncgyűttesnek, mely az országos híru kállai kettős hagyományát őrzi, és adja át a felnövvő nemzedéknek.

- Melegítő konyha, mely alkalmas akár nagyobb rendezvények catering igényeinek kielégítésére is.

- Kávézóként folyamatosan üzemeltetett büfé 100 m²-es vendégtérrel.

Az épület fűtését, hűtését (fan-coil) és világítását túlnyomó részben megújuló energia hasznosításával, napelemes rendszer segítségével tervezi az önkormányzat megvalósítani.

A projekt keretében beszerzésre kerülnek a létesítmény működtetéséhez szükséges bútorok és egyéb berendezési tárgyak, fény és hang-, és egyéb színpadtechnikai eszközök is.

A Kállai Kettős Rendezvény-, Konferencia- és Szabadidőközpont beruházója és üzemeltetője a 100 % -os önkormányzati tulajdonban álló Nagykállói Oktatási, Műsorszolgáltató, Közművelődési és Szociális Közhasznú Nonprofit Kft., mely nonprofit, de jövedelemtermelő módon működteti majd az intézményt, melyhez megfelelő szervezeti-, eszköz-, és humán kapacitással rendelkezik.

A projekt keretében a rendezvényközpont környezetében minőségi zöldfelület kialakítását is tervezi az önkormányzat, ezen túlmenően egy modern játszótér is készül, mellyel kiváltható a Szabadság téren ideiglenesen felállított mobil játszótér. A beruházási terület a modern városi arculat erősítése érdekében okos közterületi fejlesztéseket (okos pad, okos öntözés, okos közvilágítás) kap.

Az önkormányzat a projekt keretében társadalmi akcióként, utcaközösségek bevonásával fasor ültetési akciót tervez, melynek keretében a konzorciumi partner Nagykállói Városvédő Egyesület utcaközösségek és lakóközösségek, valamint városlakók és további civil szervezetek aktivizálásával közösségi tervezéssel és szakember bevonása mellett vállalja a fásítás megvalósítását és fenntartását.

A pályázat keretében az önkormányzat a 2021-2027-es időszakra vonatkozó Településfejlesztési Tervet készíti, valamint elkészül a városi klímastratégia.

KÖZÖSSÉGI BEAVATKOZÁSI TERV (A társadalmi együttműködést szolgáló komplex program folytatása Nagykállóban TOP-5.2.1-16-SB1-2020-00006)

Nagykálló Város Önkormányzat képviselő – testülete, a helyi támogató csoport, valamint az akcióterület lakosságának képviselői 2020. évben arról döntöttek, hogy folytatni kívánják azt a társadalmi felzárkóztatási folyamatot, mely a városban a szociális város-rehabilitációs projektekkel, valamint az URBACT programból finanszírozott ROMA – NET elnevezésű programból elindult, és érezhetően pozitív hatást gyakorolt egyrészt a szegregátumok lakosságának felzárkózása, másrészt a többségi társadalom befogadó készsége terén. Emellett a 2019-2021 években megvalósítási szakaszban lévő „A társadalmi együttműködést szolgáló komplex program Nagykállóban” című, TOP-5.2.1-16-SB1-2017-00002 azonosítószámú projekt tapasztalatait is beépítve kívánja folytatni a megkezdett városrehabilitációs tevékenységet.

Az önkormányzat és partnerei 2006. év óta valamennyi lehetőséget megragadott annak érdekében, hogy csökkentse a szegregációt, és elősegítse a mélyszegénységben élő lakosok társadalmi felzárkózását. A tevékenység már a Korányi tervben, majd az IVS – ben és az ITS – ben is megfogalmazásra került, a folytat következő lépése jelen projekt előkészítése volt, melynek keretében javítani kívánják a társadalmi mobilitást, illetve csökkenteni a szegregációt a városban azért, hogy javítsák a település versenyképességét.

Ennek érdekében a következő jövőkép került megfogalmazásra:

Nagykálló leszakadó városrészein olyan társadalmi mobilizációs folyamatok elindítása, melynek következtében rendszerszerűen, mind közösségi, mind egyéni szinten kialakulnak azok a feltételek, melyek lehetővé teszik a mélyszegénységben élő (többségében roma származású) emberek felzárkózását a többségi társadalomhoz, illetve megalapozzák diszkriminációmentes társadalmi befogadásukat. Ennek megfelelően tehát a rehabilitációs projekt megvalósításával célunk, hogy a szegregátumok integrálódjanak a települési szövetbe. Ennek érdekében olyan

akcióterület került kijelölésre, mely a város három olyan szegregátumát foglalja magába, ahol a város korábban már sikeres szociális város-rehabilitációt hajtott végre.

Fontos kiemelni, hogy a város más részein is találhatóak szegregált területek, ott azonban a KSH adatszolgáltatás alapján nem volt lehetséges olyan akcióterületet lehatárolni, amely teljesíti az elvárt mutatókat és értelmezhető integrált szociális városrehabilitációra alkalmas lett volna.

Az akcióterület lehatárolásában az is fontos szempont volt, hogy a korábban ebben a városrészben megvalósított város-rehabilitáció inkább a lakótelepre és környezetére építette tevékenységeit, így kevésbé fókuszált a szegregátumokban élők lakhatási integrációjának előkészítésére. A jelenleg futó TOP-5.2.1 projekt úgy lett tervezve, hogy párhuzamosan TOP-4.3.1 konstrukcióban infrastrukturális fejlesztések is kiegészítik, mind a kettőnek 2023. december 31-ig meg kell valósulnia. A két projekt együttes végrehajtása pedig fontos kérdés, elsősorban a lakhatási mobilizáció miatt, amivel az URBACT ROMANET projekt helyi akcióterve is kiemelt célként foglalkozott. A cél elérése érdekében a város újra tervezi a TOP-4.3.1-16 kódszámú kiírás keretében a lakhatási integrációs tevékenység megvalósítását.

A jövőkép megvalósítása érdekében a projekt konkrét célja:

1. szegregált környezetben, mélyszegénységben élő egyének, illetve családok egyéni fejlesztése, képessé tévése a társadalmi felzárkózásra;
2. közösségfejlesztés az akcióterületen a közösségi tervezés eszközével annak érdekében, hogy keretet adjon az integrációs folyamatoknak, illetve erősítse a város lakosságmegetartó képességét;
3. antidiszkriminációs program megvalósítása a társadalmi befogadás feltételeinek megteremtése, illetve a városi lakosság kohéziójának erősítése érdekében;
4. az alacsony küszöbű szociális ellátások személyi feltételeinek, és a folyamatos mentorálás biztosítása a célcsoport felzárkózásának elősegítése érdekében a korábbi programok folytatásaként;
5. a helyi támogató csoport, valamint további civil és egyházi partnerek bevonásával a társadalmi felzárkózási folyamat elfogadottságának biztosítása, a HTCS korábban megkezdett munkájának folytatása;
6. a fizikai infrastruktúra (közösségi, lakhatási, alpinfrastruktúra) minőségi javítása az akcióterület további leszakadásának, a szegregált terület bővülésének megakadályozása, a szegregátum városi szövetbe történő integrációja érdekében;

A célok megvalósítása érdekében a fentiek alapján olyan konkrét tevékenységek megvalósítását tervezzük, melyek megvalósításával javíthatóak a város szegregált lakóterületeit magába foglaló akcióterület lakosságának felzárkóztatási esélyei, illetve megalapozza a városi infrastruktúra megújítását is.

Projektünkben integrált módon mind szoft típusú, mind a TOP-4.3.1-16 kódjelű projekt keretében infrastrukturális beavatkozásokat tervezünk. Jelen projekt keretében tervezett szoft beavatkozások egyrészt az egyéni felzárkózás elősegítését, a képessé tévést célozzák, másrészt a helyi közösséget, mint társadalmi keretet kívánjuk megerősíteni a sikeres integráció érdekében, harmadrészt pedig meg kívánjuk alapozni az infrastrukturális projekt, főként a lakhatási integrációs projektem megvalósítását.

Ennek megfelelően – összhangban céljainkkal – az alábbi projektelemegek megvalósítását tervezzük:

A. Együttműködés a közösségi és egyéni szintű társadalmi integráció feltételeinek megteremtése céljából közösségfejlesztést, az érintett lakosság bevonását célzó, társadalmi integrációt elősegítő, a tervezett fejlesztések elfogadtatását célzó programokat kívánunk megvalósítani. Olyan programokat valósítunk meg, melyek egyrészt bevált gyakorlatokon alapulnak, másrészt széles partnerségben valósulnak meg.

B. A folyamatos szociális munka feltételeinek megteremtése. Ezen tevékenység keretében egyrészt szociális munkások, egy fő szociális asszisztens foglalkoztatását tervezzük. Másrészt settlement (civil szervezetek önkénteseivel, illetve az akcióterület lakóival) típusú szervezetet kívánunk létrehozni, mely a közösségi tervezés eszközével aktív, önszervező tevékenységet lát majd el az akcióterületen, a közösségi ház bázisán. Az aktív, terepen történő szociális munkát a projekt fizikai megkezdésétől tervezzük elindítani, melynek alapja a bizalmi kapcsolat kiépítése a célcsoporttal. A szociális munkát a 2009 – ben létrehozott és azóta komoly sikereket elért Akácos úti Közösségi Ház bázisán kívánjuk működtetni.

C. A foglalkoztatás elősegítése. A foglalkoztatás elősegítése keretében három, egymáshoz szorosan kapcsolódó tevékenységet kívánunk megvalósítani:

- üzemelemlátogatások,
- munkaerőpiaci tréningek,
- Munkaerőpiaci képzések
- az kiegészítő jövedelemszerzési lehetőségek megteremtése

D. A. gyermekek formális oktatáson kívüli fejlesztése keretében az alábbi tevékenységeket tervezzük:

- a bővíteni tervezett Akácos úti Közösségi Házban tanoda jellegű foglalkozások;
- sport és táncfoglalkozások;
- Szülő-gyermek kapcsolatot előtérbe helyező programok, pl.: baba-mama klub, meséd program

E. Egészségfejlesztési akciók keretében a szegregátumokban egyrészt a Jósa András Oktatókórházzal együttműködve egészségügyi szűrőbusz programot indítunk komplex szűrések megvalósítására, valamint a prevenció és az egészséges életmódra nevelés érdekében egészségügyi szakemberek bevonásával rendszeres tanácsadást kívánunk megvalósítani;

F. Szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása érdekében jogi, illetve egyéb tanácsadásokat tervezzük a célcsoport számára;

G. Bűnmegelőzést, a közbiztonság javítását elősegítő programok megvalósítása keretében a polgárőrség, a rendőrőrs, illetve más helyi szereplők bevonásával elkészített bűnmegelőzési stratégián alapuló akciókat tervezzük megvalósítani;

Integrált Városfejlesztési Stratégia kapcsolódási pontjai

Az integrált városfejlesztési stratégia olyan dokumentum, amely 10-15 éves távra meghatározza az adott város fő stratégiai irányvonalait, és az azonosított szükségletek alapján kijelölt célokat követve meghatározza a tervezett fejlesztéseket. A dokumentum területi alapon kezeli a várost, az egyes városrészek céljaira építve jelöli ki az egész városra vonatkozó célkitűzéseket, akcióterületeket fejlesztési területekként. Az akcióterületek általában olyan fejlesztésekre fókuszálnak, amelyek egy adott területen több szereplő (köz- és magánszféra) által a problémák integrált megoldását célozzák.

Nagykálló Integrált Városfejlesztési Stratégiája (IVS) az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium által közzétett „Városrehabilitáció 2007-2013-ban, Kézikönyv a városok számára” elnevezés módszertani útmutató alapján került kidolgozásra, amely a város hosszú távú fejlesztésének szakmai megalapozása és megvalósítása miatt, mint stratégiai koncepció alapvető fontossággal bír. A dokumentum központi gondolata a funkcionalitás, azaz mind a helyzetelemzés, mind a stratégiaalkotás során hangsúlyosan vizsgált területek voltak a város és a

városrészek jelenlegi és fejlesztendő funkciói. Célhierarchiáját tekintve maximálisan épít a város érvényben lévő stratégiai dokumentumaira, hiszen a város szakmailag megalapozott és társadalmilag elfogadott célrendszerrel rendelkezik. Mindezek során kiemelt figyelmet fordít a stratégia egyes elemeinek összhangjára, a társadalmi kohézióra és a szegregációs folyamatok megállítására, valamint a negatív környezeti hatások kompenzálására.

A stratégiaalkotás során kirajzolódtak azok a funkciók, amelyek esetében fejlesztésekre van szükség, így megvalósítható a város kiegyensúlyozott területi, gazdasági és társadalmi fejlődése. Összességében:

- funkcionálisan a belvárosban indokolt a helyi/térségi közigazgatási és humán közszolgáltatások befogadása, a kertvárosi részeken a lakófunkciók erősítése, az ipari-kereskedelmi övezetben a termelő és szolgáltató egységek meglepedése, Harangodon pedig a rekreációs és turisztikai szolgáltatások megalapozása
- a város teljes területén szükség van az egyéni és közösségi közlekedést segítő fejlesztésekre, valamint ezek összehangolására
- a belvárosban a közlekedési fejlesztések mellett, alternatív útvonal kialakításával egyidejűleg, a tranzit áruforgalomban betöltött szerep visszaszorítása is indokolt
- a városrészekben – kiemelten a Nyugati kertvárosban – városrészközponti terület kialakítása, amely alkalmas bizonyos közszolgáltatások, privát szolgáltatói egységek meglepedésére és megerősítésére
- a szegregációval érintett területeken a szociális gondoskodás fokozására, a társadalmi és munkaerő-piaci integráció ösztönzésére, illetve az eddig megvalósult lakókörnyezet fejlesztések fenntartásának biztosítására kell hangsúlyt helyezni
- a városi peremterületek adhatnak helyet a nagy területigényű logisztikai tevékenységeknek és a nagykereskedelemnek, továbbá az ipari funkciókra a közlekedési szempontból forgalmas, alacsony lakosság számú peremterület alkalmas
- szükségesek a közösségi jellegű fejlesztések, amelyek hatóköre és célcsoportja értelemszerűen városrészenként különböző
- a zöldfelületek fejlesztése a belvárosban és a lakóövezetekben a közparkok megújításával, Harangodon parkerdő jellegű terület kialakításával valósítható meg

Az IVS kidolgozásának szakértői feladatai több, egymással összefüggő folyamatból állnak. Az elemzésre került adatok és a kidolgozott stratégiák forrásai statisztikai adatok, a kulcsszereplőkkel készített interjúk, a lakossági kérdőív, a korábban készült koncepciók. A kidolgozott stratégiák, elképzelések munkacsoport elé kerültek, amely a város önkormányzati, civil és gazdasági szférájának képviselőit tömörítette. A dokumentum célrendszere 3 szintből áll: átfogó cél, tematikus célok, városrészi célok, amelyek egymásra épülnek.

A Stratégiában megfogalmazódott a város jövőképe, valamint a város előtt álló kihívások alapján a település gazdasági és társadalmi fejlesztésének stratégiai céljai, a hozzájuk tartozó részcélok és a prioritások. Nagykálló hosszú távú, átfogó célkitűzése, amellyel a kitűzött jövőkép megvalósulását el kívánja érni a következő: az általános cél az, hogy a településen élők életkörülményei az erőforrások megőrzése mellett jelentősen és tartósan javuljanak. A fejlesztéseknek azt kell szolgálniuk, hogy Nagykálló élhető, modern kisvárossá fejlődjön, ahol a növekvő számú lakosság települési komfort érzete magas, és emelkedik a helyi kötődésük szintje is. Az átfogó célok mellett azonosíthatók az integrált városfejlesztés középtávú tematikus céljai, melyek ágazati bontásban kerültek meghatározásra. Az egyes középtávú célok eltérő prioritásokat képviselnek: a város belső közlekedési feltételeinek javítása, a város külső elérhetőségének fejlesztése, fejlett és innovatív vállalkozói környezet megteremtése a stabil és diverzifikált gazdasági szerkezet kialakításához, illetve a térségi munkaerő-piaci keresletre rugalmasan reagáló oktatási, képzési és átképzési rendszer kialakítása. Ezekon kívül a térségi szerepkör erősítése, Harangod és környékének a régió idegenforgalmi kínálatában integrálható turisztikai célterületté fejlesztése, modern, kiegyensúlyozott kisvárosi településszerkezet kialakítása, a lakosság egészségi állapotának javítása és az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése, a magas szintű

kultúra, hagyományörzés és a közművelődés lehetőségeinek biztosítása, a szociális biztonság megteremtése.

Annak érdekében, hogy a célok elérése gyakorlati lépésekre lefordítható folyamatot alkosson azonosításra kerültek az IVS-ben azok a beavatkozási területek, amelyeken belül rövid, közép, illetve hosszú távon a fejlesztési projektek tervezése, kidolgozása és megvalósítása szükséges:

- munkahelyteremtés
- lakónépeség számának növelése
- funkciómegújító városközpont fejlesztés
- a falusias jellegű belterületeken a beépítettség arányának növelése
- turizmus és rekreáció feltételeinek fejlesztése
- környezetvédelmi infrastruktúra fejlesztése
- közlekedési infrastruktúra fejlesztése
- vállalkozási környezet és tökevonzó képesség fejlesztése
- egészségügyi ellátó rendszer fejlesztése
- kulturális, szabadidős és közösségi szolgáltatások fejlesztése
- szociális ellátó rendszer fejlesztése
- oktatás, képzés, humán erőforrás fejlesztés
- közigazgatás korszerűsítése
- agrárium versenyképességének javítása, innováció elősegítése

Az Integrált Városfejlesztési Stratégia egyes speciális beavatkozási területeihez kapcsolódó konkrét projektek meghatározása az operatív tervezés feladata, például az akcióterületi tervek készítése során.⁶

Kiskálló Városrész Akció Területi Tervének kapcsolódási pontjai

Szociális célú város rehabilitációs projekt révén integrált beavatkozásokkal, a lakó, közösségi és képzési, valamint a civil társadalom bevonását célzó projektelemeken keresztül, az ezekhez kapcsolódó funkciók erősítésével a településrész leszakadását okozó folyamatokat célozza a város meggátolni, és a városrészt a fenntartható fejlődés felé terelni. Ezért készítette el Akció Területi Tervét, amely megalapozza azt a természetes fejlődési irányt, mely középtávon alkalmassá teszi a településrészt, hogy csatlakozzon a város társadalmi – gazdasági fejlődési folyamataihoz.

A területet jellemző problémák a városrész helyzetelemzéséből megállapíthatók, a terület elmaradottsága visszavezethető számos problémára, adottság hiányára, illetve szűk keresztmetszetek meglétére. Mint az alacsony a felsőfokú végzettséggel rendelkezők arányára, nagyszámú hátrányos helyzetű, szociális rehabilitációra szoruló itt élő emberre, továbbá a közösségi élet hagyományos formáinak hiányára, az infrastrukturális ellátottság rossz állapotára és az alacsony helyi vállalkozói hajlandóságra, önfoglalkoztatási képességre. Az akcióterület szegregáció által érintett terület, ezért magas a hátrányos és a halmozottan hátrányos lakosság aránya a többi városrészhez képest. A területen alacsony az aktív korú lakosság iskolázottsági szintje, magas az inaktív aránya és alacsony a gazdasági aktivitás. A városrészben jelenleg szociális lakófunkció nem található. Az épületek mind esztétikai, mind energetikai szempontból korszerűtlenek, leromlott állapotúak, a közterületek, zöldterületek elhanyagolt állapotban vannak. Egyes területein az egyéni és a közösségi közlekedés feltételei nem megfelelőek. Ebből kifolyólag a következő fejlesztési célok, részcélok fogalmazódtak meg:

- Az „F” zóna turisztikai, rekreációs terület, Nagyálló egyik lakóövezete, melynek demográfiai sajátossága, hogy szegregáció által érintett terület. Ebből adódóan a fejlesztések elsősorban a minőségi lakókörnyezet kialakítására és a szegregációs folyamatok mérséklésére fókuszálnak, elősegítve ezzel a városrész bekapcsolódását a

⁶ Nagyálló Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája, Megakom Stratégiai Tanácsadó Iroda 2008. április 14. 97. oldal

város társadalmi-gazdasági folyamataiba. Jövőkép: társadalmi részvételen alapuló minőségi környezetfejlesztéssel, a közszolgáltatások elérhetőségének biztosításával, valamint a társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével modern élhető kisvárosi lakókörnyezet kialakítása, az akcióterületen élő lakosság életminőségének javítása és integrálódásának elősegítése Nagykálló társadalmi-gazdasági folyamataiba.

- A városrész Nagykálló szegregáció által sújtott egyike területe, ezért a fejlesztésének középpontjában elsősorban olyan funkciók fejlesztése áll, amelyek az itt élő lakosság esélyegyenlőségét hivatottak elősegíteni. Általános célkitűzés: a városrész önfenntartó fejlődési folyamata érdekében, a társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakókörnyezet fejlesztésével „Kiskálló” lakosságának nagyobb mértékű integrálása Nagykálló társadalmi-gazdasági folyamataiba.
- A városrész lakosságának képzettségi-, foglalkoztatási szintjének javítása, gazdasági aktivitásának növelése szintén fontos célként fogalmazódott meg, amellyel kapcsolatban a foglalkoztatás növelésének elősegítését szolgáló képzéseket és a foglalkoztatási lehetőségek bővítését, új munkahelyek teremtését szükséges megemlíteni, mint beavatkozási területeket.
- A mélyszegénységben, kiemelten a szegregált területen élők társadalmi befogadásának/integrációjának megalapozása, amely a többségi társadalomba történő befogadás erősítése és a romákkal foglalkozó szakember foglalkoztatása révén valósulhat meg.
- Közösségfejlesztés mind a társadalmi-, gazdasági-, civil szféra tekintetében közösségi célú létesítmények és terek fejlesztésével, valamint a kulturális, szabadidős és közösségi szolgáltatások biztosítása

A folyamatban lévő pályázatok:

1. TOP-2.1.2-15-SB1-2017-00041 Zöld Nagykálló Projekt - Nagykálló városközpontjának környezet- és energiatudatos megújítása

A projekt konzorciumi partnerei: Nagykálló Oktatási, Műsorszolgáltató, Közművelődési és Szociális Közhasznú Nonprofit Kft. és a Nagykálló Városvédő Egyesület.

Tervezett befejezése: 2023.12.29.

Összköltség: 449 999 694.- Ft 100% támogatás, melyből Nagykálló Város Önkormányzatát illető támogatás 249.998.694.- Ft.

Állapota: megvalósítás alatt. A projekt átdolgozásra került, a rendezvényközpont új projekt keretében kerül megvalósításra. Jelen projektben a sportpályán létesül egy rendezvénytér és a Hunyadi utcán lévő önkormányzati ingatlanban üzlethelyiségek kerülnek kialakításra. Felújításra kerül a projektben a Korányi Emlékház, járda épül a Mártírok úton, valamint egy pihenőpark létesül a Korányi úton, a volt bölcsőde és óvoda előtt, valamint öntözőrendszerek kiépítése valósul meg a város parkjaiban. A kivitelezési munkálatok folyamatban vannak.

A projekthez kapcsolódóan a megnövekedett költségekre vonatkozóan többeltámogatási igény került benyújtásra 87.114.823.- Ft összegben, mely a sportpályán épülő rendezvényközpont költségeihez kapcsolódóan nyújtottunk be. A kérelem elbírálása még folyamatban van.

Az eredeti pályázatban benyújtott Nap Strand öltözőinek felújítására vonatkozóan kapott támogatási összeget az Irányító Hatóság felülvizsgálta és a nem támogatható tevékenységek közé sorolta át a projekt megvalósítása során. Ezáltal a felújításra fordított összeget 20.777.496.- Ft az önkormányzat saját forrásból biztosította.

A projekthez kapcsolódóan Nagykálló Város Önkormányzata részére 241.266.975.- Ft összegű előleget folyósított a Közreműködő Szervezet. A fel nem használt előleg összege 107.169.332.- forint. 8.731.719.- Ft támogatási összeg még nem került folyósításra.

A projekthez kapcsolódóan 162.955.422.- forint összegben elszámolás benyújtásra került, melyet a Közreműködő Szervezet 133.411.082.- Ft összegben már elfogadott.

2. TOP-5.2.1-16-SB1-2020-00006 „A társadalmi együttműködést erősítését szolgáló helyi komplex programok - Társadalmi Együttműködést Szolgáló Komplex Program folytatása Nagykállóban” 2. ütem

A projekt konzorciumi partnerei: NYIFE Nyírségi Ifjúsági Egyesület, Nyírségi Nyugodt Élet Alapítvány és a Nagykállói Városvédő Egyesület.

Tervezett befejezése: 2023.12.29.

Összköltség: 100 557 912.- Ft 100% támogatás, melyből Nagykálló Város Önkormányzatát illető támogatás 73.506.912.- Ft.

Állapota: Megvalósítás alatt. A projekt keretében a munkaerőpiaci képzések és tréningek megvalósultak, a programok folyamatosan zajlanak a szociális munkások koordinálásával.

A projekthez kapcsolódóan Nagykálló Város Önkormányzata részére 68.545.912.- Ft összegű előleget folyósított a Közreműködő Szervezet. A fel nem használt előleg összege 6.738.895.- forint. 4.961.000.- Ft támogatási összeg még nem került folyósításra.

A projekthez kapcsolódóan 55.478.542.- forint összegben elszámolás benyújtásra került, melyet a Közreműködő Szervezet 49.693.942.- Ft összegben már elfogadott.

3. TOP-4.3.1-16-SB1-2020-00004 „A lakhatási integráció feltételeinek megalapozása Nagykállóban - Leromlott városi területek rehabilitációja”

Tervezett befejezése: 2023.12.29.

Összköltség: 297 198 423 000.- Ft 100% támogatás

Állapota: Megvalósítás alatt. A projekt keretében a Petőfi úton egy 1 lakásos szociális bérlakás, a Korányi Frigyes úton egy 2 lakásos szociális bérlakás kerül kialakításra, az Akácós úton lévő közösségi ház energetika felújítása és bővítése valósul meg, valamint a Temető úton egy közösségi tér létesül. A kivitelezési munkálatok folyamatban vannak. A projekt keretében megújult a Bercsényi út, melynek műszaki átadása 2023. október 10. napján lezajlott.

A megnövekedett költségekre vonatkozóan két alkalommal nyújtottak be többlettámogatási igényt, mely kérelmek pozitív elbírálásban részesültek. A projekt megvalósítására az eredeti támogatási összeg felül további 52.057.423.- Ft támogatást kaptak.

Mivel a Korányi Frigyes úton lévő ingatlanban jelen projektben csak 2 szociális bérlakás kerül kialakításra, viszont a tetőszerkezetet szükséges volt az egész épületen lecserélni, így a projektben szereplő 2 lakásra eső részt lehet csak elszámolni. Az épület többi részére eső tetőszerkezet felújítás értékét 16.492.388.- Ft összegben saját forrásból biztosítják.

A projekthez kapcsolódóan Nagykálló Város Önkormányzata részére 281.906.229.- Ft összegű előleget folyósított a Közreműködő Szervezet. A fel nem használt előleg összege 134.595.687.- forint. 15.292.194.- Ft támogatási összeg még nem került folyósításra.

A projekthez kapcsolódóan 10.128.600.- forint összegben elszámolás benyújtásra került, melyet a Közreműködő Szervezet már elfogadott. Elszámolás előkészítése van folyamatban 128.482.643.- Ft összegben.

4. 1869/2021. (XII.3.) Korm. határozat szerinti támogatás - Ravatalozó felújítása, temető fejlesztése, a Kállay Miklós út és a Hunyadi János út felújítása

Tervezett befejezése: 2023.12.31.

Összköltség: 155.000.000.- Ft, 100% támogatás

Állapota: Megvalósítás alatt. A Kállay Miklós út és a Hunyadi János út felújítása már befejeződött 2022. júniusában. 2023. áprilisában a ravatalozó és a nyitott kápolna is megújult, megépült az esőbeálló, valamint a ravatalozó előtti tér burkolása is megtörtént. Az év végéig még további fejlesztések kívánunk megvalósítani, főképp eszközbeszerzés keretében (kültéri padok és egy hűtőberendezés beszerzése és térfigyelő kamerarendszer kiépítése)

A projekthez kapcsolódóan Nagykálló Város Önkormányzata részére a támogatás teljes összege folyósításra került. A fel nem használt támogatás összege 8.269.846.- Ft. A támogatás elszámolására 2024-ben kerül sor.

5. TOP_Plusz-2.1.1-21-SB1-2022-00007 „Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése Nagykállóban”

Tervezett befejezése: 2024.03.31.

Összköltség: 104.689.014.- Ft, 100% támogatás

Állapota: A támogatási szerződés rendelkezésre áll. A Kálló Étterem, Korányi konyha, Híd Községi Ház, Városháza és a Petőfi úti Szivárvány Tagóvoda épületekre napelemes rendszer telepítésére vonatkozó tervdokumentáció, valamint a hálózati csatlakozási engedély rendelkezésre áll. A közbeszerzési eljárás folyamatban van.

A projekthez kapcsolódóan a támogatás teljes összege folyósításra került előlegként. A fel nem használt előleg összege 97.094.014.- forint.

A projekthez kapcsolódóan 3.370.500.- forint összegben elszámolás benyújtásra került, melyet a Közreműködő Szervezet még nem fogadott el.

6. TOP_Plusz-1.2.1-21-SB1-2022-00050 „Élhető települések - Kállai Kettős rendezvénykonferencia- és szabadidőközpont megvalósításával zöld és okos városi alközpont kialakítása Nagykállóban”

A projekt konzorciumi partnerei: Nagykállói Oktatási, Műsorszolgáltató, Közművelődési és Szociális Közhasznú Nonprofit Kft. és a Nagykállói Városvédő Egyesület.

Tervezett befejezése: 2025.05.31.

Összköltség: 1.000.000.000.- Ft, 100% támogatás, melyből Nagykálló Város Önkormányzatát illető támogatás 127.739.061.- Ft.

Állapota: Megvalósítás alatt. A rendezvényközpont építésére vonatkozó vállalkozási szerződés megkötésre került. A megnövekedett költségekre vonatkozóan többlettámogatási igény kerül benyújtásra.

A projekthez kapcsolódóan Nagykálló Város Önkormányzata részére a támogatás teljes összege folyósításra került előlegként. A fel nem használt előleg összege 123.294.061.- forint.

A projekthez kapcsolódóan elszámolás még nem került benyújtásra.

7. TOP_Plusz-1.2.3-21-SB1-2022-00081 „Belterületi útfejlesztés Nagykállóban”

Tervezett befejezése: 2024.12.31.

Összköltség: 199.979.774.- Ft, 100% támogatás

Állapota: Megvalósítás folyamatban. A Dózsa György út teljes, valamint a Jókai út részleges felújítására vonatkozó kivitelezési szerződés rendelkezésre áll. A várható befejezés 2024. tavasza. A közbeszerzési eljárás eredményeként megtakarítás keletkezett a projekten belül, mely megtakarításból egy újabb útszakasz felújítását tervezzük.

A projekthez kapcsolódóan a támogatás teljes összege folyósításra került előlegként. A fel nem használt előleg összege 192.105.774.- forint.

A projekthez kapcsolódóan elszámolás még nem került benyújtásra.

8. TOP_Plusz-1.1.1-21-SB1-2022-00013 „Helyi gazdaságfejlesztés vállalkozási inkubáció megvalósításával Nagykállóban 2. ütem”

Tervezett befejezése: 2025.04.30.

Összköltség: 497.282.928.- Ft, 100% támogatás

Állapota: A támogatási szerződés rendelkezésre áll. Az inkubátorház építéséhez kapcsolódó engedélyezési eljárás folyamatban van.

A projekthez kapcsolódóan 483.782.928.- Ft támogatási előleget folyósított a Közreműködő Szervezet. A fel nem használt előleg összege 474.404.928.- forint. 13.500.000.- Ft összegű támogatás még nem került folyósításra.

A projekthez kapcsolódóan elszámolás még nem került benyújtásra.

9. TOP_Plus-2.1.1-21-SB1-2022-00056 „Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése - Nagykovács gyermekorvosi rendelők, fogorvosi rendelők és rendőrség épületének energetikai korszerűsítése”

Tervezett befejezése: 2024.07.31.

Összköltség: 221.819.560.- Ft, 100% támogatás

Állapota: A támogatási szerződés rendelkezésre áll. A kiviteli dokumentációk előkészítés alatt.

A projekthez kapcsolódóan a támogatás teljes összege folyósításra került előlegként. A fel nem használt előleg összege 216.739.560.- forint.

A projekthez kapcsolódóan elszámolás még nem került benyújtásra.

10. URBACT IV Econnecting

Állapota: Csatlakozási szándéknyilatkozat aláírva.

A projekt célja, hogy középtávú stratégiákat határozzon meg a vidéki-városi funkcionális területek számára, és biztosítsa a városok fenntarthatóságát. Kiemelt cél, hogy a fenntarthatóság és a fenntartható mobilitás előmozdítsa a városokban, a tiszta és fenntartható energetikai átállást, a zöld és kék fejlesztéseket, a körforgásos gazdaság előtérbe helyezését, az éghajlatváltozás mérséklését és az ahhoz történő alkalmazkodást, valamint a fenntartható városi mobilitást. Ebben az értelemben olyan Zöld Közösségek létrehozására törekszik.

A projekt keretében folyamatos tapasztalatcsere zajlik.

Tervezett befejezése: 2025.11.28.

Összköltség: 81.414 EUR, 80% támogatás 65.131 EUR

A projekthez kapcsolódóan támogatás folyósítása elszámolás útján történik. A projekthez kapcsolódóan elszámolás még nem került benyújtásra.

Nemzetközi projektek Akció Terveinek kapcsolódási pontjai

URBACT OP-ACT nemzetközi projekt Helyi Akció Terve

Jelen dokumentum a városban működő Helyi Támogató Csoport munkájának eredménye, amelynek elsődleges célja a város korábban elkezdett integrált fejlesztésének folytatása, a gazdaság megerősítésével a középpontban. A Helyi Akcióterv az OP-ACT URBACT II Európai Unió projekt részeként került kidolgozásra az alábbi területekre koncentrálva: városirányítás és finanszírozás, szociális és gazdasági integráció, életfeltételek, életminőség, területi versenyképesség.

A Helyi Akcióterv egy élő dokumentum, rugalmasan módosítható és változtatható, reagálva új lehetőségekre, vagy éppen a program környezetében bekövetkező jelentős változásokra. Számos egyeztetés eredményeként jött létre, mely egyeztetések elsősorban a helyi szereplőket (önkormányzat, non-profit szervezetek, vállalkozások, intézmények képviselői) és külső támogató szakmai szereplőket tömörítő Helyi Támogató Csoport (HTCS) keretében zajlottak. Az Akcióterv készítése során Nagykovács támaszkodott a projekt keretében lezajló nemzetközi workshopok tapasztalataira és a partnervárosokból származó jó gyakorlatokra. Noha Nagykovács dinamikus fejlődésen ment keresztül az elmúlt évek során, aminek eredményeként megteremtődtek a fenntartható fejlődés legfontosabb feltételei, továbbra is vannak olyan területek, ahol javulásra van szükség.

A legfontosabb jelentkező kihívások közé sorolhatóak a korlátozott foglalkoztatási és jövedelemszerzési lehetőségek szükségessége, a kevésbé vonzó városi arculat, illetve a minőségi lakások hiánya, a vonzó helyi közösségek, kulturális és szabadidős létesítmények és programok hiánya, valamint a szociális problémák. Az Akció Terv fontosnak tartja annak megemlítését, hogy a városfejlesztési problémák, kihívások kezelésének hagyományos módjai egyre kevésbé képesek megfelelő választ adni abban az új helyzetben, amelybe a városok növekvő része került az utóbbi időben. A konkrét megoldások keresése helyett a városoknak folyamatosan és rugalmasan kell

alkalmazkodniuk a változó környezethez és kihívásokhoz, miközben szem előtt tartanak néhány fontos alapelvet, melyek orientálják döntéseiket. Az OP-ACT dokumentum stratégiájának középpontjában az a célkitűzés áll, hogy váljon Nagykálló egy élhető, vonzó kisvárossá. Ezért szükséges biztosítani és elősegíteni:

- a versenyképes helyi gazdasági, minőségi munkahelyeket a helyi emberek számára
- étellel teli városi terek létrehozását és aktív helyi közösségek megalakulását
- rászorulókat integrálását a helyi társadalomba

Minden egyes prioritás keretében néhány konkrét beavatkozási terület került meghatározásra:

1. Gazdaság és foglalkoztatás

- befektetés ösztönzés: új vállalkozások vonzása a településre, elsősorban az új ipari park területére.
- szociális szövetkezet: egy helyi szociális szövetkezet létrehozása és működtetése, amely összefogja a mezőgazdasági termelőket, koordinálja a termelést, feldolgozást, csomagolást, márkázást és értékesítést. Ezen kívül termelési tevékenységet végez az Önkormányzat saját területein.

2. Vonzó városi terek

- kreatív, érdekes közösségi terek kialakítása: az elmúlt évek beruházási projektjeinek köszönhetően a város megjelenése jelentősen javult. Van azonban még számos olyan terület, ahol további újításokra van szükség. A város alacsony költségvetésű, kreatív közösségi tér fejlesztési projektek megtervezésére és megvalósítására törekszik kiemelt hangsúlyt fektetve a környezetbarát közlekedés ösztönzésére, feltételeinek javítására.
- klímabarát lakások: a lakásfejlesztések ösztönzése érdekében meg kell vizsgálni a lehetőségét olyan lakóterületek kialakításának, ahol fiatal családok vonzó környezetben juthatnak megfizethető és alacsony költséggel üzemeltethető, főleg helyi építőanyagokat felhasználó lakáshoz.

3. Közösségek és kultúra

- egyedi kulturális programok: a fiatal, képzett emberek megtartása érdekében színes kulturális életet szükséges kialakítani, amelyek a városi tereket használják, és amelyek keretében művész és közönség közelebb kerülhet egymáshoz.
- minőségi feltételek szabadidős és sport tevékenységekhez: a meglévő infrastruktúrára támaszkodva a város olyan környezet kialakítására törekszik, amelyek kedvező feltételeket teremtenek a szabadidős és sporttevékenységekhez mind a helyi lakosok, mind a környező települések lakosai, mind pedig a városba látogatók számára.

4. Társadalmi befogadás

- szociális foglalkoztatás: a hátrányos helyzetű emberek integrációjának segítése és helyzetének javítása érdekében kiemelt fontosságú, hogy ezek az emberek munkajövedelemhez jussanak. Ennek érdekében meg kell teremteni a fenntartható módon működtethető (elsősorban átmeneti jellegű) szociális foglalkoztatás feltételeit, a településen ki kell alakítani a szociális gazdaság alapjait.
- roma integráció: a városban a roma népesség aránya meghaladja a 10 százalékot, akik közül sokan lakhatási, foglalkoztatási, képzési, stb. problémákkal néznek szembe. A város egy külön akciótervet dolgozott ki a roma integráció elősegítése érdekében.

5. Település marketing

- város márka kiépítése: noha Nagykálló jelentős fejlődésen ment keresztül az elmúlt években, a városon kívül nagyon keveset tudnak a bekövetkezett pozitív változásokról.
- helyi termékek márkázása: a szociális szövetkezet (amely egyszerre szolgál gazdaságfejlesztési és szociális célokat) számos jó minőségű (elsősorban mezőgazdasági) terméket állít elő. Ezek egy

része a helyi intézményekben kerül felhasználásra, de a szomszédos Nyíregyházán is értékesítik. A marketing tevékenység egyik fontos célja egy erős helyi termék márka megteremtése.

- online promóció: Nagykálló aktívan kezdte használni az online csatornákat és a közösségi hálózatokat a város márkázásában és marketingjében. A város összehangolt kommunikációs stratégiát alakít ki, amely elsősorban online csatornákra épít, és amely elsődlegesen a város és a helyi termékek promócióját célozza.⁷

URBACT ROMA-NET nemzetközi projekt Helyi Akció Terve

Jelen dokumentum a városban működő Helyi Támogató Csoport munkájának eredménye, amelynek célja a városban élő cigányság helyzetének javítása, problémáinak kezelése, fokozatos integrációjuk biztosítása. A Helyi Akcióterv a Roma-Net URBACT II Európai Unió projekt részeként került kidolgozásra. A Helyi Akcióterv egy élő dokumentum, rugalmasan módosítható és változtatható, reagálva új lehetőségekre, vagy éppen a program környezetében bekövetkező jelentős változásokra. Az Akcióterv számos egyeztetés eredményeként jött létre, mely egyeztetések elsősorban a helyi szereplőket (önkormányzat, non-profit szervezetek, RNÖ, vállalkozások, intézmények képviselői) és külső támogató szakmai szereplőket tömörítő Helyi Támogató Csoport (HTCS) keretében zajlottak. Az Akcióterv készítése során a város támaszkodott a projekt keretében lezajló nemzetközi workshopok tapasztalataira és a partnervárosokból származó jó gyakorlatokra.

A dokumentum átfogó céljaként a helyi társadalomba fokozatosan integrálódó roma népesség fogalmazódott meg, amely mellett konkrét célkitűzések is szerepelnek az Akció Tervben:

- megfelelő lakhatási körülmények biztosítása valamennyi nagykállói polgár részére
- a roma népesség aktivitási rátájának növelése fokozatos munkaerő-piaci integráció révén
- a roma nők körülményeinek, életminőségének javítása
- esélyegyenlőség biztosítása a roma gyerekek számára célzott támogatóprogramokon keresztül
- a teljes lakosság aktív bevonása az integrációs folyamatba

A fenti célok elérése érdekében kialakított stratégia négy fő pillérre támaszkodik, két fázisra osztható és központi eleme a fokozatosság. Tekintettel a probléma összetettségére, a stratégia fő célja sokkal inkább egy hosszútávon fenntartható megoldás kialakítása, mintsem egy egyszeri program megvalósítása. A különböző szereplők motivációjának megteremtése és az elkötelezettségük fenntartása érdekében szükség van olyan akciókra is, amelyek már rövidtávon érzékelhető eredményekkel járnak. Ezért javasolt egy kétfázisú megközelítés. A négy pillér egyformán lényeges a romák helyi társadalomba történő integrálása érdekében:

- Lakhatás: minden embernek - így a roma közösség tagjainak is - joga van a megfelelő lakhatási körülményekhez (megfizethető, jó minőségű lakások)
- Foglalkoztatás: megfelelő szintű, munkából származó jövedelem nélkül a sikeres és fenntartható integráció nem elképzelhető
- A családokat - konkrétan a nőket és gyerekeket - aktívan be kell vonni és támogatni kell számos területen annak érdekében, hogy elfogadják és segítsék a változási folyamatot
- Integráció támogatása: a kísérő intézkedések (kulturális, oktatási, kommunikációs) szükségesek az integráció biztosítása érdekében

Az Akció Tervben leírt stratégiai javaslatok az alábbi tervezett beavatkozásokban realizálódnak:

A megfelelő lakhatási feltételek biztosítása érdekében egy fenntartható modell kialakítása szükséges, amelynek középpontjában a rossz lakhatási körülmények fokozatos felszámolása áll. A gyors integráció kikényszerítése helyett az érintett családok (többsége) első lépésként szociális bérlakásba költöznek, majd pedig bizonyos idő elteltével, amikor: a) felkészültek a váltásra, b)

⁷

Nagykálló Város URBACT OP-ACT nemzetközi projekt Helyi Akció Terve 2012.

képesek finanszírozni a saját lakás megszerzését és fenntartását, költöznek saját lakásba. Természetesen lehetnek olyan családok, amelyek kihagyják a szociális bérlakás fázist és első lépésben jó minőségű saját lakásba költöznek. Az érintett családok mindkét esetben testre szabott mentorálásban és a segítségnyújtás egyéb formáiban is részesülnek a folyamat részeként.

A foglalkoztatás terén hasonló megközelítésre van szükség, melynek segítségével a roma lakosság (és a nem roma tartós munkanélküliek) fokozatosan visszavezethetőek a munkaerőpiacra. A javasolt modell a következő elemekből áll:

- Saját kerttel rendelkező családok támogatásban (szerszámok, vetőmagok, képzés, mentorálás) részesülnek annak érdekében, hogy kertjükben önellátási céllal termeljenek. Segítséget kapnak továbbá a megtermelt élelmiszerek otthoni feldolgozásához, tartósításához hagyományos eljárások alkalmazásával. Így az élelmiszerek költsége jelentősen csökkenthető, miközben a minősége javul; ezen túlmenően a programban résztvevők elkezdnek rendszeresen dolgozni, de még a hagyományos munkahelyen jellemző szigorú kötöttségek nélkül.
- Az önkormányzat helyi szociális szövetkezetet vagy szociális vállalkozást hoz létre. A települési munkanélküliek ebben a közegben védett körülmények között kezdenek el dolgozni, miközben mentorálásban, támogatásban részesülnek. A védett körülmények között történő tapasztalatszerzést, felkészülést követően legalább egy részük alkalmassá válhat a nyílt munkaerőpiacon történő megmérettetésre.

A problémák integrált módon történő kezelése érdekében a lakhatási és foglalkoztatási célú intézkedések mellett fontos szerepet kap a családtagok (többnyire anyák és gyerekek) aktív bevonása, segítése egyénre szabott segítségnyújtással, valamint kulturális, szabadidős tevékenységek biztosításával a szegény családok gyermekei számára és tehetséggondozási program nyújtása szegény sorsú / roma gyerekeknek. A lakhatás, foglalkoztatás és a családok, oktatás kérdéseinek kezelése mellett hangsúlyt kell fektetni az integrációs folyamat kevésbé kézzelfogható elemeinek erősítésére is. Erre vonatkozóan olyan területekre szükséges koncentrálni, mint a befogadás erősítése a többségi társadalomban és a romákkal foglalkozó szakemberek felkészítése.⁸

Nagykálló Város Ifjúságpolitikai koncepciójának kapcsolódási pontjai

A koncepció megalkotói figyelembe vették Nagykálló jövőjét, lehetőségeit és lehetséges erőforrásait, amely során arra a következtetésre jutottak, hogy e tényezők alakulásának fontos mozgatórugói az itt élő, tanuló, dolgozó fiatalok. Hiszen a város és maguk a fiatalok jövőjére kiemelt hatással van és lesz, hogyan látják a települést, mennyire tartják elérhető, kezdeményezéseiket támogató helynek, amely családalapításra, letelepedésre is alkalmas, befolyásolja-e döntésüket abban, hogy itt maradnak, vagy elvándorolnak, tanulmányaik után visszatérnek, vagy elmaradnak, gyermekeiket marasztalják vagy jobb élet reményében távozásra bátorítják.

Ebből kifolyólag az önkormányzat ifjúságpolitikai koncepciójában azokat a célokat, feladatokat, cselekvéseket foglalta össze, amelyeket a fiatal korosztály érdekében, velük együttműködve kíván elérni, illetve megvalósítani. A koncepció az alábbi megállapítások szerint körvonalazódott:

- a városban több kezdeményezés sem hozta meg azt az eredményt, mely kielégítő mértékben teremtette volna meg a településen élő fiatalok értelmiség igényei és a számukra létrehozott szolgáltatások közötti egyensúlyt
- még nem sikerült létrehozni olyan párbeszédrendszert, mely a fiatalok számára a közéletbe való bekapcsolódást eredményezte volna (érdeklteté tevés, véleménynyilvánításra ösztönzés, a várost érintő kérdésekben problémafelvetésre, ötletek, gondolatok megosztására lehetőség biztosítása)

⁸ Nagykálló Város URBACT ROMA-NET nemzetközi projekt Helyi Akció Terve 2012.

- ifjúsági referens közvetítése, egy fiatalokból álló, és fiatalokért működő szervezet létrehozása
- szórakozás lehetőségének biztosítása és szabadidős tevékenységek megvalósítása, melynek szabályrendszere lehetőséget teremt a kulturált viselkedés és az egészségügyi szempontok figyelembe vételére (drog teszt alkalmazása, dohányzásmentes helyiség)

Nagykálló Város Önkormányzata részéről számos általános, specifikus és hosszú távú cél megfogalmazódott, amelyek meghatározó szereppel bírtak jelen dokumentumban foglaltakra vonatkozóan. Általános célként szükséges tekinteni a fiatalok emberi-, állampolgári-, gyermek- és tanulói jogokkal és kötelességekkel történő megismertetését, illetve a diák- és civil szervezetek érdekérvényesítő képességének növelését és a felnövekvő generációk társadalmi beilleszkedésének segítését. Emellett alapvető célkitűzésként jelent meg a fiatal korosztályok egészséges személyiség-fejlődésének, közösségeik működési feltételeinek biztosítása, a pozitív jellegű életvezetés megalapozása és fejlesztése, továbbá a lakáshoz és munkához jutás lehetőségeinek elősegítése. Mindezen elképzelések eredményeként hosszútávon egy élhető és a fiatalok számára vonzó életkörülményeket nyújtó várossá válhat a település, amely Nagykálló népességmegtartó erejét is növelheti. Ezért a tervek realizálódása érdekében nélkülözhetetlen a fiatalok aktív részvételéhez szükséges feltételrendszer megteremtése, kezdeményezéseinek támogatása és oktatási, képzési, munkavállalási, egészségügyi, szabadidős lehetőségeinek bővítése.

Az ifjúsági koncepció cselekvési terve számos aspektusra irányul, amelyek az alábbiak: 1. a fiatalok neveléséhez kapcsolódó feladatok, mentálhigiénés és pszichológiai szakmai szolgáltatás biztosítása; 2. lehetőség az önkifejezésre, - megvalósításra, értékteremtés kialakítására fiatal korban; 3. a közösségi munka, az együttműködés, az empátia, a kölcsönös elfogadás előtérbe helyezése; 4. kulturális és műveltségi igény kialakítása; 5. rendszeres testmozgás és az egészséges életmód kialakítása

Településrendezési Terv kapcsolódási pontjai

A rendelet hatálya Nagykálló Város teljes igazgatási területére kiterjed, amelyen belül építési tevékenységet folytatni, arra hatósági engedélyt adni, telket kialakítani, kötelezést előírni csak az épített környezet alakításáról és védelméről szóló Étv, valamint az e törvény módosításáról szóló 1999. évi CXV. törvény, és a törvény alapján meghatározott OTÉK előírásai, valamint jelen Helyi Építési Szabályzat együttes figyelembevételével szabad.

Gazdasági Program kapcsolódási pontjai

Nagykálló város gazdasági programjának megalkotásakor fontos volt meghatározni azon stratégiai adottságokat, amelyek alapját, kiindulópontját jelentették a gazdaságfejlesztés irányainak:

1. Az életminőség javítása, mely magában foglalja az egészséget, a teljes testi, lelki és szociális jólétet, s ehhez kapcsolódóan az anyagi jólétet, a demokratikus jogokat, a biztonságot, fontos elemét képezi a Gazdasági Programnak.
2. Emellett a minden gyermek fontos, közoktatás Nagykállóban szintén jelentős részt képvisel, amelynek célja összhangban az Európai Unió meghirdetett stratégiájával - a versenyképesség erősítése, a munkaerő-piaci változások követése.
3. Kiemelt feladat az esélykülönbségek csökkentése, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása, az intézmények felújítása, fejlesztése, illetve a testnevelés a közoktatási intézményekben és a sport népszerűsítése, valamint az infrastruktúrafejlesztés.

4. Nagykovács Gazdasági Programja figyelmet fordít a tisztább, rendezettebb környezet kialakítására és a színes, színvonalas kulturális életre, továbbá a hagyományok megőrzésére, értékközvetítésre és –teremtésre.

5. Az előzőeken kívül az önkormányzat céljait a városban tevékenykedő civil szervezetekkel szorosan együttműködve valósíthatja meg. A továbbfejlődés fontos feltétele e közös munka folytatása, ezért segíti a helyi civil társadalom tevékenységét, a közösségek életét. A nonprofit szervezetek pályázat útján kaphatnak támogatást. Egyes szervezetek szolgáltatási szerződés keretében vesznek részt az önkormányzati feladatok ellátásában. A civil szervezetek mellett a hivatalosan nem bejegyzett társaságok, klubok, műhelyek, asztaltársaságok, baráti körök, diákönkormányzatok is fontos, értékteremtő szerepet töltenek be a helyi közéletben.

6. A város fejlesztése is lényeges eleme a programnak, amely összehangolt tervek, koncepciók szerint kell, hogy történjen. A fejlődés eredményeként 2005. évtől Nagykovács a legdinamikusabban fejlődő települések közé tartozik. Célként fogalmazódott meg, hogy a városi polgárok érdekeinek szem előtt tartása mellett biztosítani szükséges a dinamikus fejlődés feltételeit, megőrizve ezen belül a természetes és az épített környezet értékeit.

7. A helyi rendvédelmi feladatok hatékonyabb ellátásának támogatása céljából a helyi rend- és katasztrófavédelmi szervekkel az eddigi eredményes együttműködés fenntartása indokolt. Az elmúlt időszakban előforduló természeti katasztrófahelyzetek, viharok, valamint az egyéb közbiztonsági feladatok még hangsúlyosabbá teszik az együttműködés folytatásának fontosságát mind a rendőrséggel, mind a polgárőrséggel, tűzoltósággal. A klasszikus civil kezdeményezés eredményeként létrehozott polgárőrség intézménye napjainkra részévé vált a bűnmegelőzés és a közbiztonság javítása érdekében folytatott küzdelemnek. A polgárőrök munkája az elmúlt években hozzájárult a városi lakosok biztonságának megteremtéséhez, a helyi közrend, közbiztonság fenntartásához.

8. A szolgáltató hivatal: a polgármesteri hivatal ügyfél-centrikus munkáját hozzáértéssel, az önkormányzat és a polgárok érdekeit szem előtt tartva végzi. A város törekedett a minőségi szemlélet, a szolgáltató jelleg, az ügyintézés színvonalának növelésére, ezért meg kívánja teremteni az elektronikus ügyintézés alapjait, az interaktív ügyintézés feltételeit. A hivatal dolgozói felkészültek, munkájukat az ügyfelek iránti empátiával végzik.

9. A munkahelyteremtés, foglalkozás elősegítése érdekében a Nagykovácsi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztállyal szorosan együttműködve törekszik arra az Önkormányzat, hogy esélyt biztosítson a munkanélküli lakosok továbbképzési lehetőségeinek a bővítésére.

10. Az ellátások színvonalának megőrzése mellett Nagykovács folyamatosan keresi a méretgazdaságosság, költséghatékonyság javítása érdekében végrehajtható lépéseket. Az önkormányzat kötelező és önként vállalt feladatait lehetőségeihez mérten megfelelő minőségben látja el. Intézményeinek felújítását, fejlesztését biztosítja a gazdasági lehetőségei függvényében.

Lakáskonceptió kapcsolódási pontjai

Az önkormányzati lakásgazdálkodást illetően az alábbi lényeges következtetések vonhatók le, amelyek részét képezik a koncepciónak:

- az önkormányzati bérlakás-állomány jelentős mértékben csökkent, a megmaradt lakások bérbeadás útján hasznosítottak
- a megmaradt lakóépületek felújítást igényelnek, a szükséglakásokat a bent lakók teljesen lelakták
- a bérlők többsége jövedelmi, vagyoni helyzete miatt a bérlakásból történő tovább lépésre, önerős lakásmegoldásra nem képes
- a bérlakások számának növekedése, az önkormányzat a volt Polgármesteri Hivatal épületegységének szociális bérlakásokká történő átalakításával tudta növelni (10 db bérlakás került kialakításra)
- szervezett formában értékesítés céljára az utóbbi tíz évben lakás nem épült

- lakás mobilitás hiányában a meglévő lakásokkal krízishelyzeteket, az átmeneti és tartósabb szociális jellegű lakásigényeket nem lehet megoldani

A fenti felsorolás mutatja az Önkormányzat lakásgazdálkodásba történő beavatkozási lehetőségeit:

1. az önkormányzati bérlakás gazdálkodásra, a bérlakás állomány növelésére, a fiatalok első lakáshoz juttatásának segítésére, pályakezdő szakemberek letelepítésére, a szociális lakhatási körülmények megteremtésére irányuló intézkedések
2. a bérlakásépítés, a szervezett formában értékesítés céljára történő lakásépítés, az önkormányzati telekkínálat bővítésére alkalmas területek bemutatása a másik jelentős beavatkozási terület
3. az önkormányzati tulajdonban lévő, komfortos lakásállomány megtartása a lakásprivatizáció lezárásával, a lakásállomány további csökkenésének megállítása, illetve az önkormányzati intézményeknél közszolgálati feladatok ellátását elősegítő lakások megtartása, ezen lakások kezelésének egységesítése

Közfoglalkoztatási terv kapcsolódási pontjai

A közfoglalkoztatási terv elkészítésének célja a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló törvény (1993. évi III. tv.) rendelkezései szerinti kötelezettségből származik, amely meghatározza a településnek a saját adottságaihoz igazodó, foglalkoztatási lehetőségeinek megfelelő program elkészítését. Napjaink egyik legégetőbb problémája a tartós munkanélküliség, amely jelentős részben a gazdasági szektorok átalakulásának, a gyorsan változó munkaerő-piaci viszonyoknak a következménye. A szakképzetlen munkavállalók, továbbá a gazdaság által nem keresett szakképzettséggel rendelkezők kiszorulnak a munkaerőpiacról, és egyre jelentősebb arányban válnak a segélyezési rendszer alanyaivá.

Ezért a Tervben célként fogalmazódott meg, hogy a munkára képes, tartósan munkanélküli személyek a korábbiaknál fokozottabb mértékben vegyenek részt valamely közfoglalkoztatási formában, annak érdekében, hogy rendszeres munkajövedelemhez jussanak. Az alacsony iskolai végzettségű munkavállalók számára ugyanis a nyílt munkaerőpiacra való visszakerülés első lépcsőjét a közfoglalkoztatásban való részvétel jelentheti. Azoknak a személyeknek, akik életkorukból, egészségi állapotukból, egyéni élethelyzetből adódóan nem tudnak munkát vállalni, továbbra is a rendszeres szociális segélyre lesznek jogosultak.

Az Esélyegyenlőségi Program készítése során a korábban készült stratégiákat, fejlesztési terveket, koncepciókat, programokat tekintettük át, és gondoskodtunk a programok közötti összhang megteremtéséről. Tekintettel arra, hogy a koncepciók, tervek, programok és beszámolók jelentős mértékben tartalmazzák a jelenlegi programban tárgyalt célcsoportok bemutatását, helyzetük elemzését előfordul átfedés más programokban megjelenített adatokkal, elemzésekkel.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Nagykálló Város Önkormányzata és a Dél-Nyírségi Többcélú Önkormányzati Kistérségi Társulás között kötött feladatellátási és finanszírozási megállapodása alapján, az önkormányzat kötelezően ellátandó személyes gondoskodás keretébe tartozó szociális feladatait a Társulás fenntartásában működő Dél-Nyírségi Többcélú Önkormányzati Kistérségi Társulás Dél-Nyírségi Szociális- és Gyermekjóléti Szolgáltató Központ Nagykállói Intézményegysége látja el.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés alapját szolgáló statisztikai adatokat Az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR) adatbázisából, valamint a helyben rendelkezésünkre álló nyilvántartásokból, az intézmények által nyújtott adatszolgáltatásokból gyűjtöttük össze.

A program kidolgozásánál figyelembe vettük

- A Belügyminisztérium Módszertani útmutatója a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához.
- 321/2011.(XII.27.) Korm. rendeletet a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A mélyszegénység azt jelenti, hogy valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből a helyzetből önerőből kilépjenek. A mélyszegénység az emberek életvitelét tekintve az alábbi problémákat jelenheti:

Enyhébb anyagi gondok:

- lakás fenntartásának nehézségei illetve nem megfelelő lakás
- számla befizetésének nehézségei
- rosszabb minőségű élelmiszer (vitaminszegény, egészségtelen táplálkozás)
- olcsóbb gyógyszerek
- nehezen megoldható közteherviselés.

Súlyos anyagi gondok:

- lakás fenntartásának nehézségei illetve lakáshiány
- számla befizetésének nehézségei
- élelmiszerhiány
- gyógyszerhiány
- évszaknak nem megfelelő ruházat
- közteherviselés nehezen vagy egyáltalán nem oldható meg

Következményei és/vagy okai lehetnek:

- alacsony iskolázottság
- munkanélküliség
- elszigeteltség, kirekesztődés
- anyagi terhek súlyossága miatt kialakult családon belüli nehézségek
- tapasztalathiány
- mobilitás hiánya
- depresszió
- társadalmi kapcsolatok hiánya illetve hasonló helyzetűekkel fenntartott kapcsolatok kizárólagossága.

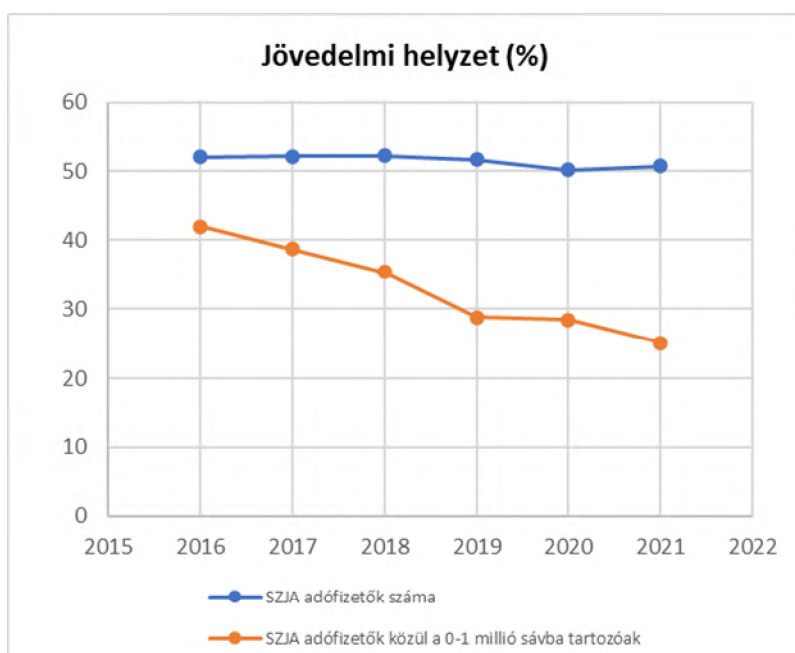
3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A mélyszegénység többdimenziós jelenség, amely megmutatkozik- többek között- a nagyon alacsony végzettségben és foglalkoztatásban, az ebből következő súlyos megélhetési zavarokban, kihat az elemi lakhatási, táplálkozási körülményekre, az érintettek egészségi állapotára, stigmatizál és kirekesztettséghez vezethet.

Azokat tekintjük mélyszegényeknek, akik tartósan létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből, önerőből kilépjenek. Okai: gazdasági hátrány, iskolai végzettség alacsony szintje, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficit.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2016	52,04	41,94
2017	52,20	38,67
2018	52,25	35,39
2019	51,67	28,79
2020	50,25	28,40
2021	50,82	25,10

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az előző táblázat a jövedelmi helyzetet mutatja be. Megfigyelhető, hogy 2016-tól folyamatosan csökken az adófizetők száma a településen, csak 2018-ban és 2021-ben mutat egy kis növekedést az előző évhez képest.

Az is látható, hogy folyamatosan csökken az szja adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók száma, amely magyarázható az adómentes jövedelmek megjelenésével, valamint a jövedelmek 1 millió forintot meghaladó mértékű növekedésével.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a MötV-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni. Szeretnénk kitérni néhány program megvalósítására, helyi jellemzők leírására, valamint a szegregátumok bemutatására és következtetések levonására, problémák beazonosítására.

Általánosságban elmondható, hogy az elmúlt időszakban a jövedelem szerkezetében jelentős változások következtek be, mivel a munkából származó jövedelmek aránya fokozatosan csökkent, a társadalmi juttatások és egyéb forrásból származó jövedelmeké emelkedett a településen. A mélyszegénységben élő családok bevételeit a rászorultság alapú segélyek, családi pótlék, álláskeresési járadék, rendszeres szociális segély, esetleg feketemunka képezi. A pénzügyi szociális ellátásért folyamodó, a fizetési kötelezettségek megtagadása mellett a legbiztosabb megélhetést az úgynevezett feketegazdaságban való elhelyezkedés jelenti. Két tevékenység dominál, az egyik a bér munka, ami többnyire napszámos munkát, építkezésen segéd munkát jelent, a másik a mezőgazdasági idénymunka (dohánytörés, almaszedés, paprikaszedés), illetve ide tartozik, pl. a természetes javak (gomba, bodza) szedése, összegyűjtése. Az elmúlt évtizedben tudatos „túlélési” jövedelemszerzési stratégia a romák számára a gyermekszületések számának növelése. A legbiztosabb jövedelemforrást a családi alapú rendszeres szociális segélyek és támogatások képezik (családi pótlék, GYES).

Az előzőekben említettek kapcsán a helyi esélyegyenlőségi program éppen abban segíthet, hogy megmutassa milyen eszközök egymásra építésével lehetséges valódi eredményeket elérni akár anélkül, hogy arra jelentős külön forrást biztosítanának. Ezért az Önkormányzatnak esélyegyenlőségi programja tervezésekor ügyelnie kell arra, hogy miként javítsa célprogramokkal történő integrálásuk révén a romák lakhatási, oktatási, szociális és egészségügyi helyzetét, ugyanakkor figyelembe kell vennie, hogy olyan beavatkozások is szükségesek, amelyek megoldhatják a romák kirekesztettségét is.

A fent leírtak mellett nem lehet figyelmen kívül hagyni a munkaképes korú fiatalok foglalkoztatási helyzetét, hiszen közösségi aktivizálásuk az önkormányzat és a helyi lakosság érdeke a társadalmi-közéleti problémák megoldásában, valamint a városi és közösségi élet szervezésében, amelyet erősít eltérő látásmódjuk, megközelítésük is. Az ifjúság munkaerő-piaci integrációját és a közösségbe történő bevonásuk erősítését célozzák a helyben és térségben megvalósuló foglalkoztatási programok, amelyek segítséget kívánnak nyújtani a települések számára a fiatalok lakossággal kapcsolatos kihívásokat illetően. E programok a diák munka és a pályakezdő projektek.

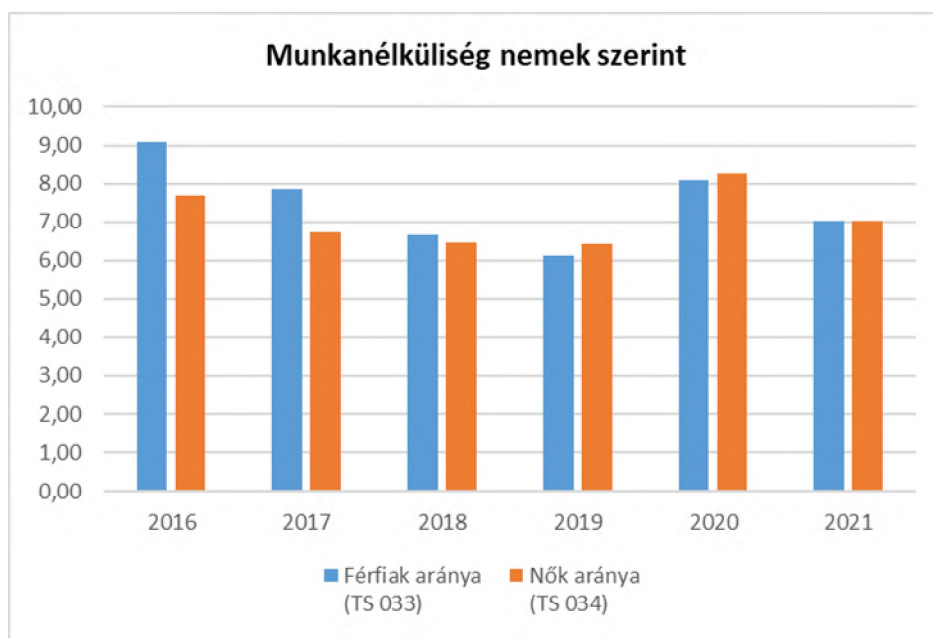
a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

A településen foglalkoztatottak és munkanélküliek számára vonatkozó adatok arra mutatnak rá, hogy a teljes lakónépességhez képest milyen arányú a nyilvántartott foglalkoztatottak, munkanélküliek és tartós munkanélküliek aránya, számuk változása.

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2016	9,07	7,70	8,39%
2017	7,87	6,72	7,30%
2018	6,67	6,45	6,56%
2019	6,11	6,44	6,28%
2020	8,09	8,27	8,18%
2021	7,01	7,03	7,02%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

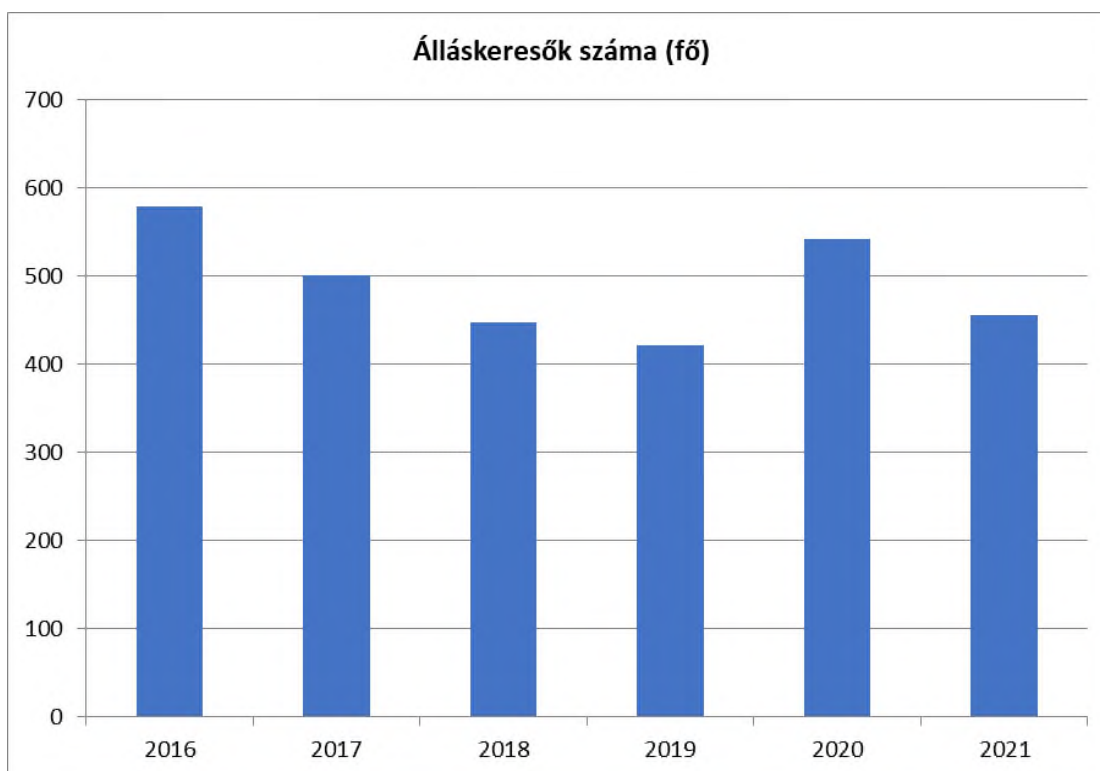

Munkanélküliségi ráta nemek szerinti táblázatból jól látható, hogy míg 2016-tól 2018-ig a férfiak aránya volt nagyobb a nőknél a nyilvántartott álláskeresők aránya esetén, addig 2019. és 2021. között ez megváltozott. 2019-től már a nők esetén volt nagyobb az álláskeresők aránya.

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen		579	501	447	421	542
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	53,00	38,00	27,00	34,00	40,00	17,00
	%	9,15%	7,58%	6,04%	8,08%	7,38%	3,74%
21-25 év (TS 038)	Fő	85,00	55,00	65,00	62,00	69,00	62,00
	%	14,68%	10,98%	14,54%	14,73%	12,73%	13,63%
26-30 év (TS 039)	Fő	69,00	64,00	47,00	40,00	56,00	42,00
	%	11,92%	12,77%	10,51%	9,50%	10,33%	9,23%
31-35 év (TS 040)	Fő	64,00	55,00	35,00	36,00	55,00	44,00
	%	11,05%	10,98%	7,83%	8,55%	10,15%	9,67%
36-40 év (TS 041)	Fő	66,00	66,00	53,00	46,00	55,00	44,00
	%	11,40%	13,17%	11,86%	10,93%	10,15%	9,67%
41-45 év (TS 042)	Fő	69,00	63,00	67,00	45,00	61,00	40,00
	%	11,92%	12,57%	14,99%	10,69%	11,25%	8,79%
46-50 év (TS 043)	Fő	60,00	48,00	39,00	43,00	48,00	50,00
	%	10,36%	9,58%	8,72%	10,21%	8,86%	10,99%
51-55 év (TS 044)	Fő	43,00	39,00	35,00	27,00	47,00	38,00
	%	7,43%	7,78%	7,83%	6,41%	8,67%	8,35%
56-60 év (TS 045)	Fő	41,00	47,00	44,00	37,00	41,00	37,00
	%	7,08%	9,38%	9,84%	8,79%	7,56%	8,13%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	29,00	26,00	35,00	51,00	70,00	81,00
	%	5,01%	5,19%	7,83%	12,11%	12,92%	17,80%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

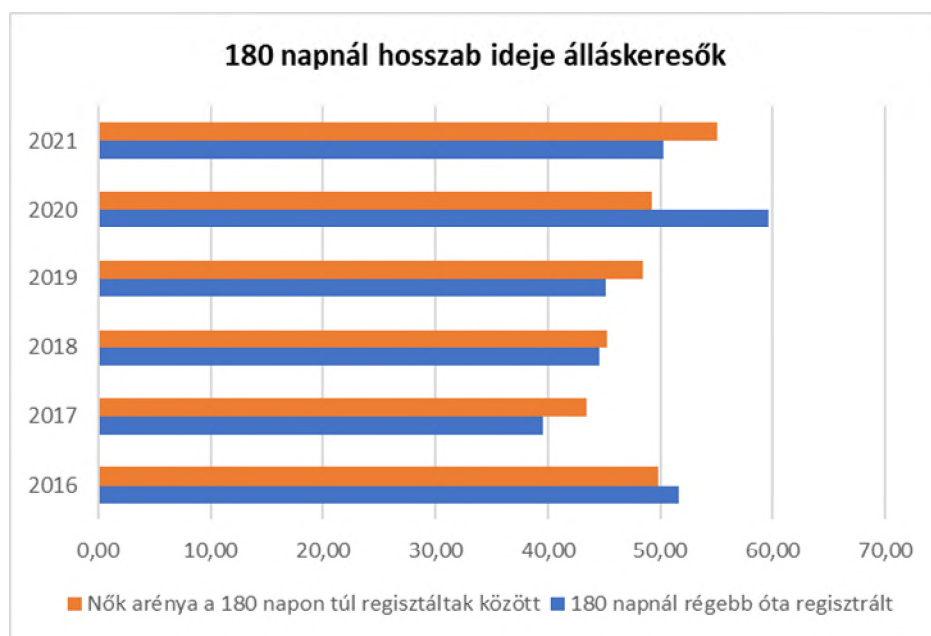

A 3.2.2. számú táblázatban a nyilvántartott álláskeresők számát láthatjuk korcsoportok szerint. Az össz létszám 2016 és 2019 között csökkenő tendenciát mutat, majd 2020-ban megnő az álláskeresők száma, aztán a következő évben újra csökkenni kezd.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	51,64	49,83
2017	39,52	43,43
2018	44,52	45,23
2019	45,13	48,42
2020	59,59	49,23
2021	50,33	55,02

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 3.2.3. számú adattáblázat a 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők arányát szemlélteti. 2016. és 2021. közötti időszakban 40-50 % között mozgott ez az arány, kivéve 2020-as évet, amikor közel 60 %-os volt a munkanélküliségi arány.

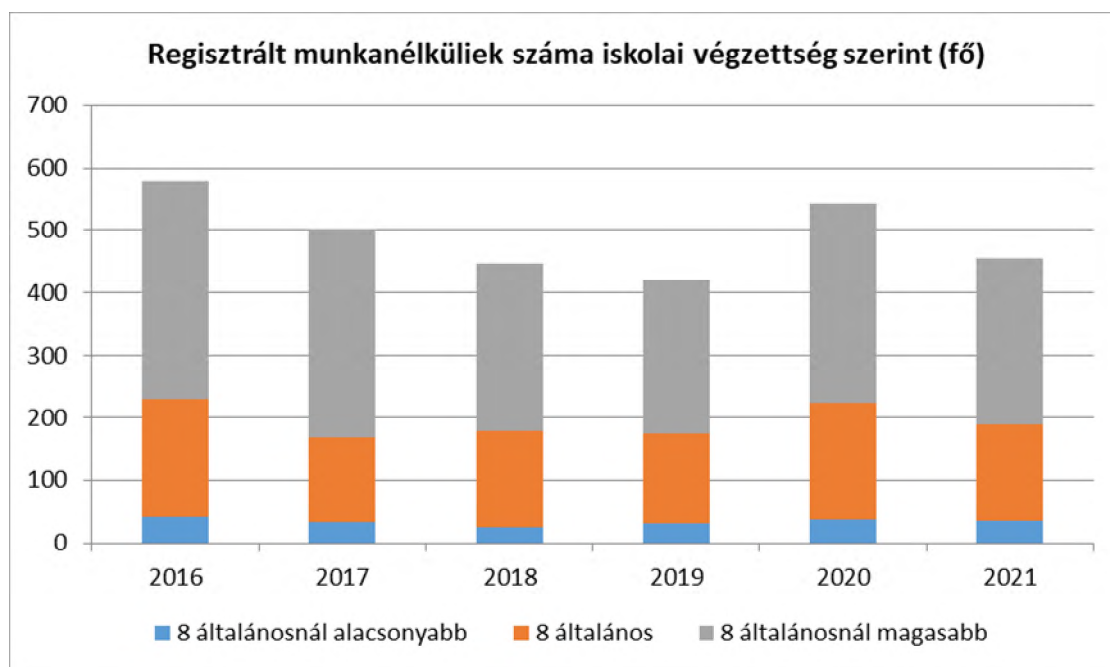
A nők aránya csak 2021-ben haladta meg az 50 %-ot, az azt megelőző években 50 % alatti volt az arányuk.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek /nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	579	41	7,08%	189	32,64%	349	60,28%
2017	501	32	6,39%	136	27,15%	333	66,47%
2018	447	24	5,37%	154	34,45%	269	60,18%
2019	421	30	7,13%	145	34,44%	246	58,43%
2020	542	37	6,83%	186	34,32%	319	58,86%
2021	455	35	7,69%	154	33,85%	266	58,46%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 3.2.4. számú adattáblázatból kitűnik a regisztrált munkanélküliek iskolai végzettség szerinti megoszlása. A nyilvántartott álláskeresők jelentős arányát a 8 általánosnál magasabb iskolai végzettségűek teszik ki, azonban jelentős számot képviselnek a 8 általános végzettséggel rendelkezők is. A táblázatból kivehető, hogy nemcsak az alacsony iskolázottság lehet a fő probléma, hanem a munkahelyek számának hiánya.

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

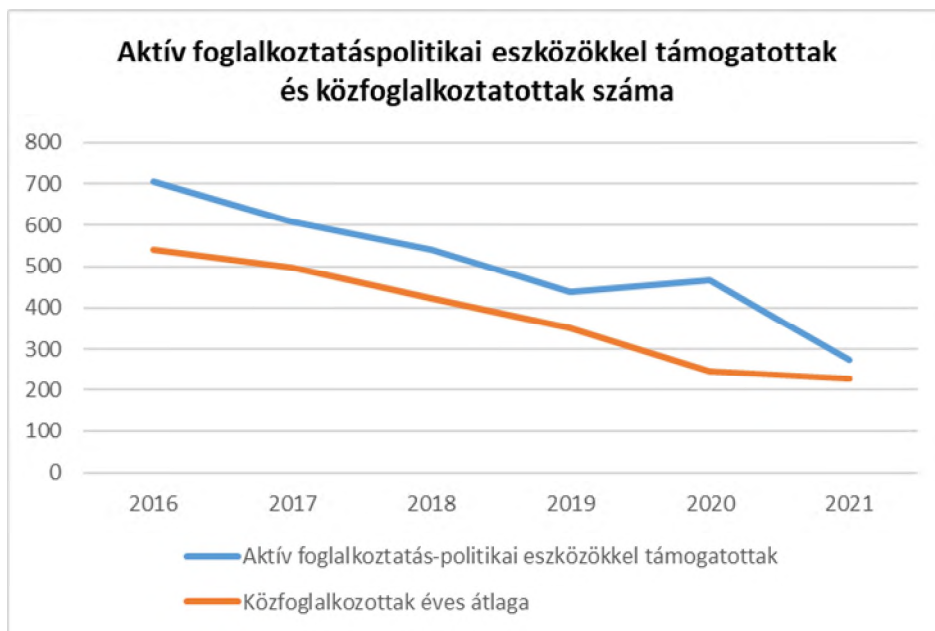
A munkanélküliség mind az állástalan személy, mind pedig a gazdaság és a társadalom szempontjából súlyos probléma, amely átmenetileg, vagy tartósan jövedelemhiányt okoz. A tartós munkanélküliség anyagi veszteséggel jár és elszegényedéshez, társadalmi kirekesztettséghez vezet. Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye a munkanélküliség nagyságát tekintve szinte a rendszerváltás óta a legrosszabb helyzetű megyék közé tartozott. A közfoglalkoztatási program célja, hogy a munkára képes, tartósan munkanélküli személyek a korábbinál fokozottabb mértékben vegyenek részt valamely közfoglalkoztatási formában, hogy rendszeres munkajövedelemhez jussanak, és közelebb kerüljenek a munka világához. Napjaink egyik legégetőbb problémája a tartós munkanélküliség, amely jelentős részben a gazdasági szektorok átalakulásának, a gyorsan változó munkaerő-piaci viszonyoknak a következménye. A szakképzetlen munkavállalók, továbbá a gazdaság által már nem keresett szakképzettséggel rendelkezők kiszorulnak a munkaerő-piacról, és egyre jelentősebb arányban válnak a segélyezési rendszer alanyaivá. Az utóbbi években egyre több azon fiatalok száma, akik, egyáltalán nem találnak állást, így munkatapasztalatot sem tudnak szerezni.

Szociológiai kutatások bizonyítják, hogy a tartósan munkanélküli személy társas-társadalmi kapcsolatai beszűkülnek, önértékelése romlik, gyakran mentális problémákkal küzd. A munkanélküliség kezelésére számos aktív és passzív eszköz áll rendelkezésre. A célja ezen eszközöknek, a munkanélküliség csökkentése, a káros hatások minimalizálása, a munkanélküli személyek aktivitásának növelése.

A Start-munkaprogram 8 órás és 6 órás foglalkoztatás forma keretében működik. A helyi önkormányzatoknak, civil szervezeteknek, társulásoknak és szociális szövetkezeteknek idén is lehetőségük nyílt munkavállalókat foglalkoztatni a Start-munkaprogram keretében. A közfoglalkoztatás feltételeit (végezhető tevékenységek, munkakörök és szereplők) továbbra is a 2011. évi CVI. törvény határozza meg. A közfoglalkoztatási támogatások típusait és a támogatások igénybevitelre vonatkozó szabályokat pedig a közfoglalkoztatásokhoz nyújtható támogatásokról szóló 375/2010. (XII. 31.) Korm. rendelet tartalmazza, amely szerint a járási hivatalnál regisztrált álláskereső – FHT-ban részesülő, álláskeresői vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskereső –, a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól szóló törvény szerinti rehabilitációs ellátásban részesülő személyek foglalkoztathatók.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2016	704	541
2017	609	498
2018	542	422
2019	438	350
2020	467	247
2021	275	226

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 3.2.5. számú táblázat a foglalkoztatáspolitikát ábrázolja Nagykállóban. Mindkét oszlopban csökkenés mutatkozik meg a létszámok vonatkozásában.

Nagykállóban jelenleg 135 fő közfoglalkoztatott van.

A hosszú közfoglalkoztatási program keretében külterületi segédmunka tevékenység folyik. Itt 32 fő van foglalkoztatva.

Helyi sajátosságú program keretében térkövet gyártanak 19 fővel.

Mezőgazdasági program keretében alma ültetvény gondozás a feladat 5 fővel

Szociális jellegű program keretében kátyúzást, csapadékvíz elvezetést, járda felújítást és parkoló kialakítási munkálatokat látnak el 79 fővel.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

Nagykálló Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye egyik legnagyobb települése, járási székhely. Közel van az M3-as autópálya, ezáltal rövidebb idő alatt megközelíthető Debrecen. A másik nagy vármegyeszékhely is 15 percre van a településtől, így a lakók rövid időn belül el tudnak jutni munkahelyükre. Nyíregyházán több nagyobb üzem is található, pl. Lego, Hübner, stb., ahova a gyár saját autóbusszával szállítja az ott dolgozókat.

A Nagykállóban jelenleg is több termelőüzem, vállalkozás telephelye működik. Ipari, kereskedelmi funkciók működésére alkalmas terület az elhelyezkedése miatt. A járda felújítások és az egyre jobban kiépülő kerékpárút hálózat miatt a kerékpárral közlekedők egyre biztonságosabban tudják megközelíteni munkahelyüket. Olyan városrész is található a városban, ami funkcionálisan és térszerkezetileg is elkülönül a lakóövezetektől, így további fejlesztésekkel ide koncentrálhatók a városi gazdaság meghatározó szereplői, akik a térségi foglalkoztatásban is jelentős szerepet töltenek be és tölthetnek be. Ezen városrész területének kis része lakóterület, javarészt inkább mezőgazdasági termelésre hasznosított területek találhatóak itt.

A városrész határában halad a Nyíregyháza-Nyírbátor közötti vasúti vonal, amely egyaránt kiszolgálja a lakossági, az ipari, valamint a kereskedelmi funkciókat. A pálya alpinfrastruktúrája korszerűsítésre, felújításra szorul. A városrész a déli és nyugati irány kivételével csak a városközponton keresztül közelíthető meg. Ennek oka, hogy hiányos a településrészek, illetve a környező települések közvetlen kapcsolatát biztosító gyűjtő és kiszolgáló úthálózat. A közlekedés

a városközponton át, azt terhelve bonyolódik. A fejlesztési terület közvetlenül Újfehértó irányából a 4912 számú alsóbbrendű útról is meg lehet közelíteni, ami nemrég került felújításra.

Számos beruházás áll megvalósítás előtt, ami közvetlenül, vagy közvetve kötődik az önkormányzathoz. Előkészület utolsó szakaszában van a Kállai Kettős Rendezvény – Konferencia – és Szabadidőközpont. Megkezdődött az újabb inkubátorház megépítése, mellyel új munkahelyeket lehet teremteni. Nagykálló szomszédságában is nagy beruházások kezdődtek meg az akkumulátor gyárak építésével, mely gyárak munkalehetőségeket teremtenek az itt élőknek.

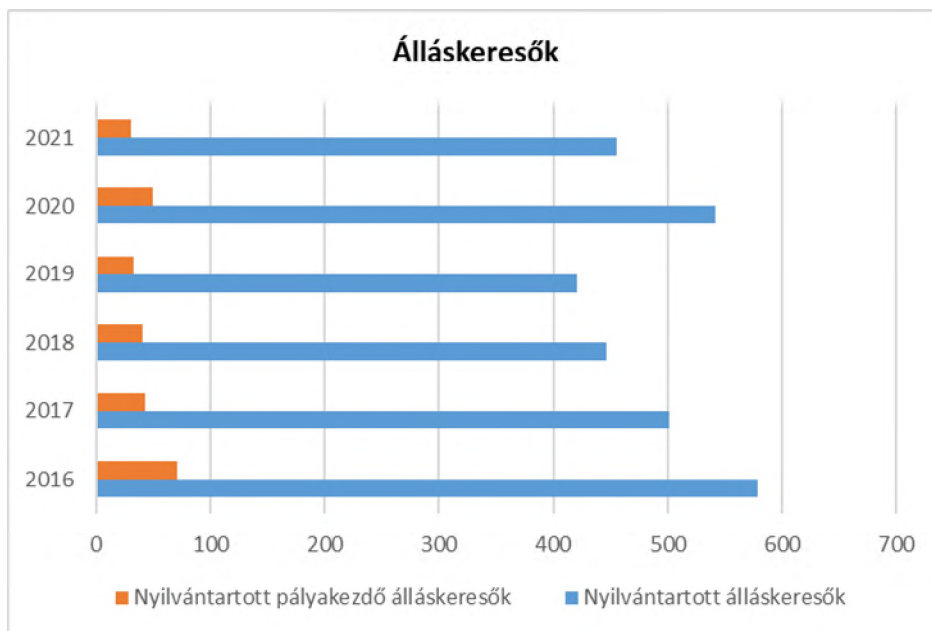
e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

A Ginop 5.2.1. „Ifjúsági Garancia Rendszerről és a keretében megvalósuló Ifjúsági Garancia megnevezésű munkaerőpiaci programokról szóló pályázati lehetőség. Az Ifjúsági Garancia lényege, hogy azon 25 év alatti fiatalok számára, akik sem nem tanulnak, sem nem dolgoznak, a foglalkoztatási szolgáltatnak meghatározott időn belül valamilyen konkrét lehetőséget kell felajánlani az elhelyezkedésre, a munkatapasztalat-szerzésre, vagy a tanulásra. Az első szakaszban elsődlegesen (de nem kizárólag) a legalább 6 hónapja álláskeresőként regisztrált 25 év alatti fiatalok kaptak segítséget 6 hónapon belül, a továbbiakban már a legalább 4 hónapja álláskeresőként regisztráltak kapnak segítséget 4 hónapon belül.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Nagykállói Foglalkoztatási Osztálya a fiatalok számára állásbörzét szerveznek és bonyolítanak le, itt általában nagyvállalatok szoktak bemutatókat tartani. Célja, hogy elősegítse a fiatalok munkaerőpiacon történő elhelyezkedését. A Foglalkoztatási Osztály kapcsolatot tart fenn a vállalati kapcsolattartóval. Ez a személy a vállalatok munkaerő igényét méri fel és aztán a Foglalkoztatási Osztályon keresztül felveszi a kapcsolatot olyan regisztrált álláskereső fiatalokkal, akik végzettségük alapján megfelelnek az adott cég által meghatározott kritériumoknak.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2016	579	71
2017	501	43
2018	447	40
2019	421	33
2020	542	49
2021	455	31

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 3.2.6. számú táblázatból megállapítható, hogy 2016. évi (71 fő) nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma 2021. évre jelentősen csökkent (31 fő).

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

Felnőttképzések Nagykovácsiban elsősorban a Mátészalkai Szakképzési Centrum Kállay Rudolf Szakképző Iskolájában, szociális gondozó és ápoló, bádogos, szakács, panziós-fogadós, cukrász, hegesztő, pincér, szakács és divat szabó képzések. Ebben az évben indult el egy határon túli csoport képzése 14 fővel. Ukrajnai települések bevonásával egy hétig a határon túl folyik a képzés, egy hétig pedig itt Nagykovácsiban, ebben a projektben szakácsképzés folyik. A Mátészalkai SZC Budai Nagy Antal Technikum és Szakgimnáziumában pedagógia munkatárs-gyógy pedagógiai asszisztens, kisgyermekgondozó-nevelő, pénzügyi és számviteli ügyintéző, közigazgatási ügyintéző képzésekben valósulnak meg.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének javítása érdekében a város helyben működő foglalkoztatási programjának tekintetében fontos megemlíteni a közfoglalkoztatási programot, amelynek célja, hogy a munkára képes tartósan munkanélküli személyek a korábbihoz fokozott mértékben vegyenek részt valamely közfoglalkoztatási formában, hogy rendszeres jövedelemhez jussanak, és közelebb kerüljenek a munka világához. Napjaink egyik legégetőbb problémája a tartós munkanélküliség, amely jelentős részben a gazdasági szektorok átalakulásának, a gyorsan változó munkaerő-piaci viszonyoknak a következménye. A szakképzetlen munkavállalók, továbbá a gazdaság által már nem keresett szakképzettséggel rendelkezők kiszorultak a munkaerő-piacról, és egyre jelentősebb arányban válnak a segélyezési rendszer alanyává.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A foglalkoztatás területén megvalósuló hátrányos megkülönböztetés nem csak az egyes ember méltóságát, egzisztenciáját, önbecsülését érintő jelenség, hanem számos egyéb következménye miatt a társadalmi integráció megvalósulására is káros. Foglalkoztatási diszkriminációs ügyekben

a legtöbb jogsértés a roma kisebbséghez tartozás miatti hátrányos megkülönböztetés, a női nemhez tartozás, az anyaság és a terhesség és a fogyatékoság miatt történik.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

Erre vonatkozóan a 2022-ben lebonyolított népszámlálási adatok állnak rendelkezésre. Nagykállóban 1786 fő nem végez digitális tevékenységet, 3062 fő alapszintű digitális tevékenységet végez, 3318 fő középszintű, 480 fő pedig magas szintű digitális tevékenységet végez.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben, valamint Nagykálló Város Képviselő-testületének a pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról szóló 12/2021. (VII.30.) önkormányzati rendelete alapján az alábbi ellátások biztosítottak.

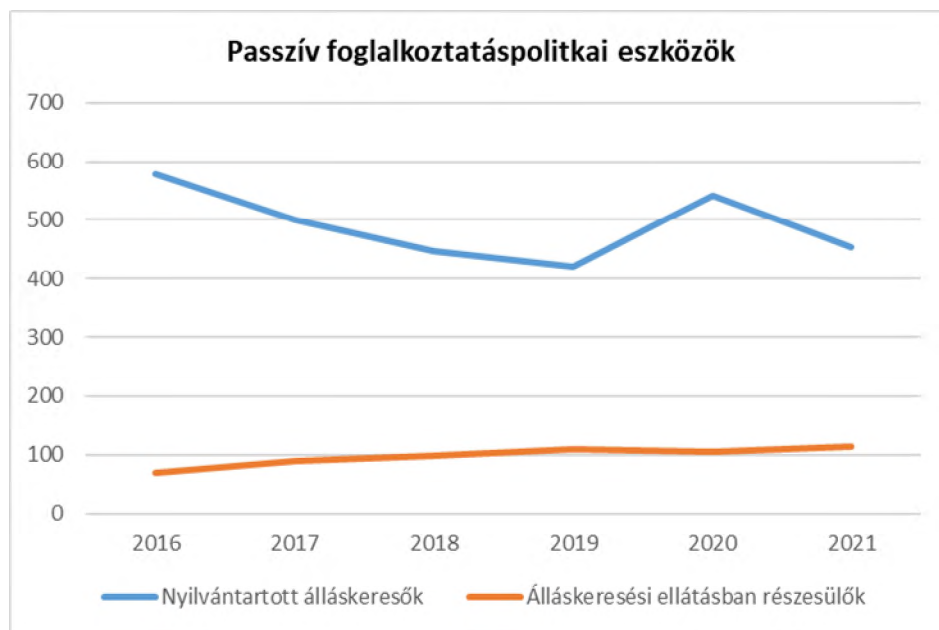
1. pénzbeli szociális ellátások
  - a) ápolási hozzájárulás,
  - b) rendszeres gyógyszer hozzájárulás,
  - c) tartósan beteg gyermekek rendszeres gyermekvédelmi támogatása
  - d) időskorúak támogatása
  - e) rendkívüli települési támogatás
  - f) havi rendszerességgel nyújtott támogatás
2. természetbeni szociális ellátás: a lakásfenntartási hozzájárulás

2023.évben igénybe vett támogatások		
támogatási formák	db	összeg (Ft.-)
havi rendszerességgel nyújtott átmeneti segély (lakásfenntartási támogatás)	85	5.000.000
Rendkívüli települési támogatás (átmeneti segély)	58	320.000
Időskorúak támogatása	494	6.916.000
Havi rendszerességgel nyújtott átmeneti segély	1	342.000
Tartósbeteg gyermekek részére nyújtott támogatás	18	2.130.000
Rendkívüli települési támogatás - temetési segély	26	910.000
Gyermekvédelmi kedvezmény pénzbeli ellátása	274	3.510.000
önkormányzati beiskolázási támogatás	278	2.460.000
első lakáshoz jutók támogatása	1	400.000

A fenti táblázat a 2023. évben igénybe vett szociális ellátási formákat szemlélteti és azt, hogy egy-egy ellátás esetében hány család vagy fő nyújtott be kérelmet. A táblázat szemlélteti a kifizetett támogatási összegeket is.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	579	9,04%	69	11,92%
2017	501	7,88%	90	17,96%
2018	447	7,14%	98	21,92%
2019	421	6,82%	110	26,13%
2020	542	8,96%	104	19,19%
2021	455	7,74%	114	25,05%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

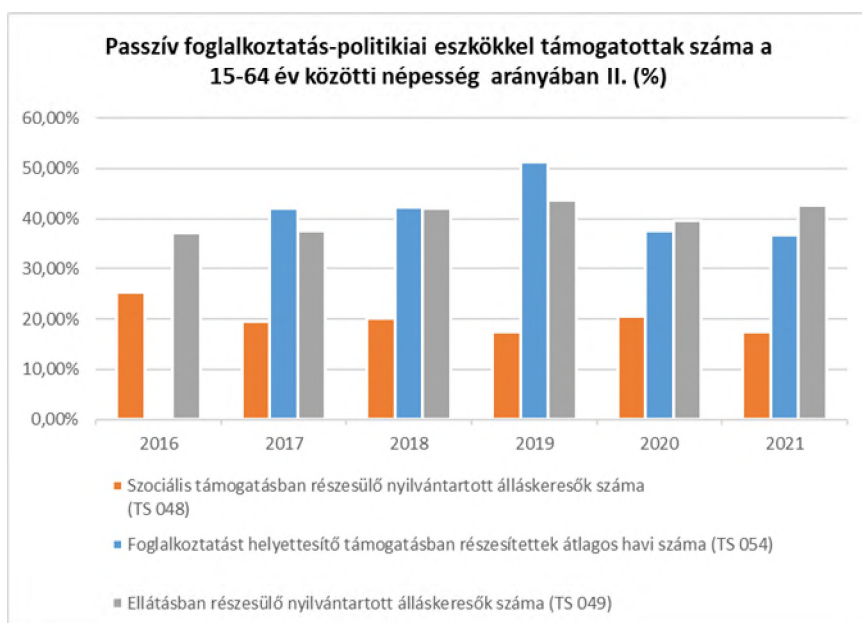
A 3.3.1. sz. táblázatból megállapítható, hogy Nagykállóban a nyilvántartott álláskeresők száma 2016-tól folyamatosan csökken, az álláskeresési ellátásban részesülő személyek száma viszont emelkedik.

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	146	25,22%	n.a.	-	215	37,13%
2017	98	19,56%	211	42,08%	188	37,52%
2018	90	20,13%	189	42,28%	188	42,06%
2019	74	17,58%	216	51,21%	184	43,71%
2020	111	20,48%	204	37,63%	215	39,67%
2021	80	17,58%	168	36,91%	194	42,64%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2016	n.a.
2017	23
2018	22
2019	12
2020	10
2021	13

Forrás: TeIR, KSH

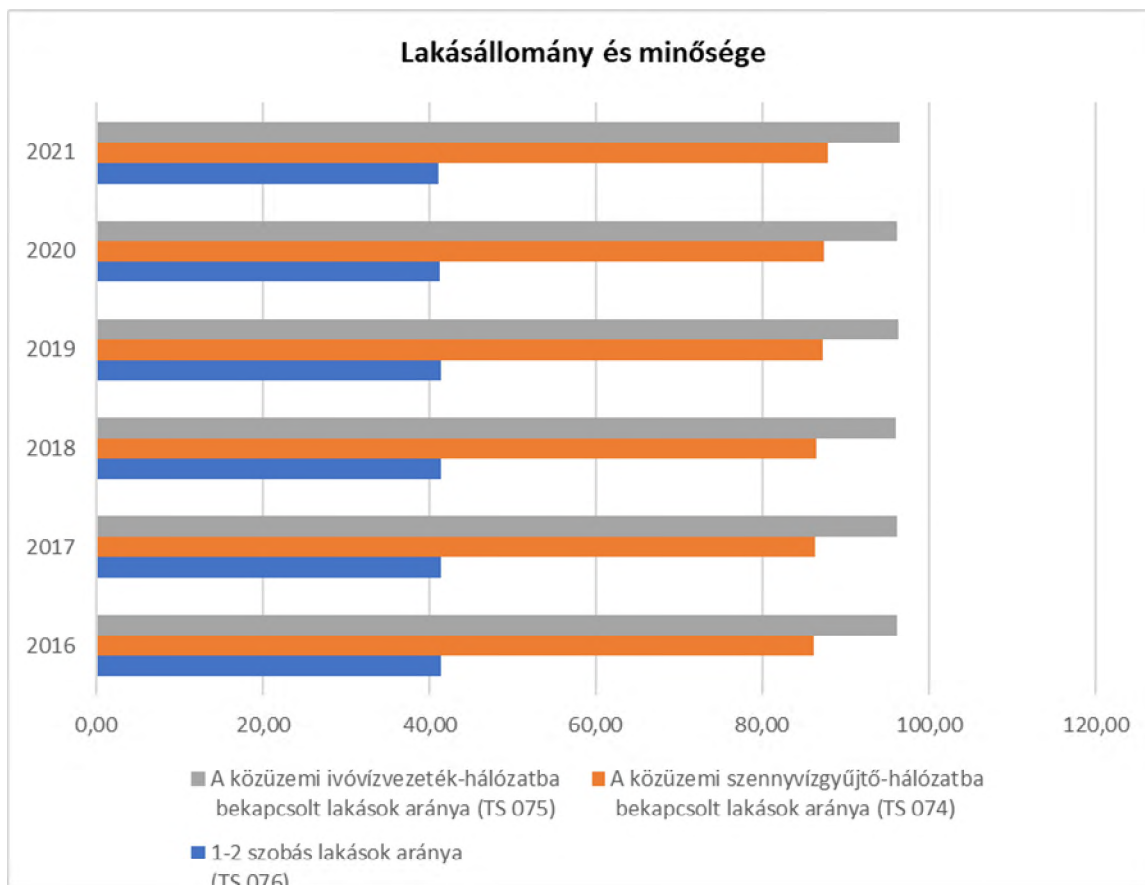
3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2016	3638	0	0,00	41,48	86,17	96,26
2017	3639	2	0,55	41,44	86,34	96,15
2018	3642	3	0,82	41,43	86,46	95,99
2019	3645	4	1,10	41,37	87,22	96,30
2020	3646	7	1,92	41,28	87,41	96,27
2021	3650	7	1,92	41,18	87,86	96,49

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

3.4.1-es táblázatból megállapítható, hogy 2016. évtől kezdődően, az összes lakásállomány kismértékű emelkedést mutat egészen a 2021 évig, míg 2016-ban nem épült lakás Nagykállóban, addig 2021-ben már 7 lakást építettek.

a) bérlakás-állomány

Nagykálló a település történelme során több alkalommal is megsemmisült és újjáépült. A város jelenlegi épített és természeti környezete a török időkben kezdett kialakulni, a település teljes felégetését követően. A térség alapvetően mocsaras, lápos terület volt, a város korábbi fejlődéséhez szükséges terület a mocsarak lecsapolásával jött létre. A korábbi falusias életmódhoz igazodó településszerkezeti jellegzetességek a város egész területén megfigyelhetők. A város sajátossága, hogy a belterület átlagos beépítettségét és a használati intenzitást jellemző mutatók alacsonyak. A település szeretné megtartani a sajátosságát jelentő, az arculatát is formáló hosszú, keresztutcás jellegét, a jellemzően nem elég széles főutakat, valamint a települést át-átszövő csatornákat és a mellettük kialakuló zöldfolyósókat is.

Az önkormányzati törvény az önkormányzatok ellátandó feladatai között rögzíti a lakás (és helyiség) gazdálkodást. A törvény rögzíti az önkormányzatok számára a hajléktalanság megelőzésének, és a területükön hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának kötelezettségét 2013. január 1-jétől. Nagykálló város lakásállománya 2002-2006 közötti időszakban folyamatosan és egyre növekvő mértékben emelkedett. A lakásállomány bővülése főként családi házak építésével jelentkezett. Az elmúlt időszakban épített lakások jellemző mérete kisvárosi, kertvárosi jellemzőket mutat.

3.4.2. számú táblázat - Bérlakás és szociális lakás állomány opcionális (önkormányzati adatok)

Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
	db	db	db	db	db	db	db
2016	3 638	n.a.	27	n.a.	10	n.a.	1
2017	3 639	n.a.	27	n.a.	10	n.a.	1
2018	3 642	n.a.	26	n.a.	10	n.a.	1
2019	3 645	n.a.	26	n.a.	10	n.a.	1
2020	3 646	n.a.	26	n.a.	10	n.a.	1
2021	3 650	n.a.	25	n.a.	10	n.a.	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

3.4.2. számú adattáblázatból megállapítható, hogy a bérlakás állomány 2016-tól 2021-ig 1-2 lakással lett kevesebb, ebben az időszakban a szociális lakásállomány nem változott.

b) szociális lakhatás

A szociális bérlakás célra használt ingatlanok és a szükséglakások kihasználtsága 100%-os. A városban érzékelhető igény van szociális bérlakások kialakítására. Az ÉAOP-5.1.1/A-12-2013-007 kódszámú, Kiskálló szociális célú városrehabilitációja elnevezésű projekt keretén belül 10 db szociális bérlakás, 2023-as évben pályázati forrásokat felhasználva 3 db szociális bérlakás is épül. A szociális bérlakások számának növelése más típusú ingatlanok átalakításával, vagy a lakosság által megvételre felajánlott ingatlanok megvásárlásával lenne megvalósítható. Nagykálló infrastruktúra ellátottsága az elmúlt évtizedben sokat fejlődött. A település egész területén kiépítésre került a közüzemi vízhálózat, gázhálózat és elektromos vezeték hálózat. A rácsatlakozás mértéke országos, régiós és vármegyei átlag feletti – a közüzemi vízhálózat tekintetében 99%. A szociális lakhatás mellett Nagykálló részéről jelentkezett az igény az úgynevezett fecskesház típusú lakások kialakítására fiatal pályakezdő diplomások részére a negatív demográfiai folyamatok megfordítása (népességmentartó erő) érdekében, hiszen e projektek segíthetik a

hazatérő fiatalok otthonteremtését. A program lényege, hogy a fiatal házaspárok külön erre a célra épített bérházakban bérelhetnek lakást, majd egy előtakarékosági szerződést vállalva tovább léphetnének egy saját vagy nagyobb otthonba és társadalmi funkciót vállalva bekapcsolódhatnak a helyi közéletbe. Tapasztalatok alapján elmondható, hogy a közép- vagy felsőfokú iskola elvégzése után a fiatalok hazatérése és elhelyezkedése során nehézségekbe ütközhetnek. Ha sikerül is munkát találni, újabb problémák adódhatnak a letelepedés során. Az előzőekben említett kihívásra vonatkozóan helyi esélyegyenlőségi programunkban intézkedési terv fogalmazódott meg.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

A településen összesen 1 db egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlan található.

e) lakhatást segítő támogatások

Az önkormányzat – a programban részletezett települési támogatások mellett – a 17/2005. (IV. 12.) önkormányzati rendeletében foglaltak szerint támogatást nyújt az első lakáshoz jutók helyi lakosoknak.

Támogatás nyújtható minden olyan családnak, ahol a házastársak legalább egyikének a kora nem haladja meg a 35 évet, legalább a házastársak egyike a településen folyamatosan legalább 5 éve bejelentett lakóhellyel rendelkezik, és a házastársak egyike minimum 3 éve folyamatosan fennálló, a kérelem beadásakor határozatlan idejű munkaviszonnyal, vagy legalább 3 éve folyamatosan fennálló vállalkozói jogviszonnyal, vagy legalább 3 éve folyamatosan fennálló egyéb munkavégzésre irányuló jogviszonnyal rendelkezik,

b) méltányosságból gyermekét (gyermekeit) egyedül nevelő 35 életévét be nem töltött személynek, aki a településen folyamatosan legalább 5 éve bejelentett lakóhellyel rendelkezik, és minimum 3 éve folyamatosan fennálló, a kérelem beadásakor határozatlan idejű munkaviszonnyal, vagy legalább 3 éve folyamatosan fennálló vállalkozói jogviszonnyal, vagy legalább 3 éve folyamatosan fennálló egyéb munkavégzésre irányuló jogviszonnyal rendelkezik,

c) annak a családnak, amely Nagykállóban szeretne letelepedni és a házastársak legalább egyikének a kora nem haladja meg a 35 évet, a családtagok egyike legalább 18 éves koráig nagykállói lakos volt, de elköltözött (különösen: tanulás, munkahely, beteg ápolása, házasságkötés), de ez a távollét a 3 évet, tanulmányok folytatása esetén a 6 évet nem haladta meg, és a házastársak egyike minimum 3 éve folyamatosan fennálló, a kérelem beadásakor határozatlan idejű munkaviszonnyal, vagy legalább 3 éve folyamatosan fennálló vállalkozói jogviszonnyal, vagy legalább 3 éve folyamatosan fennálló egyéb munkavégzésre irányuló jogviszonnyal rendelkezik.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2016	198	999
2017	172	97
2018	142	65
2019	124	538
2020	87	702
2021	86	272

Forrás: TelR, KSH Tstar

f) eladósodottság

Eladósodottságra vonatkozóan nem rendelkezünk adatokkal.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Nagykálló Város Önkormányzatának tulajdonában jelenleg 301 belterületi ingatlan van, az ingatlanok 55,8%-a forgalomképtelen, 29,9%-a forgalomképes, és csak 14,3% korlátozottan forgalomképes. A forgalomképtelen, vagy korlátozottan forgalomképes ingatlanok között közterek, parkok, utak, szobrok és egyéb köztéri létesítmények mellett a közigazgatási és közszolgálati funkciókat (oktatás, egészségügy, sport stb.) kiszolgáló épületek és ingatlanok találhatóak. A forgalomképes ingatlanok csoportjába soroljuk többek között az önkormányzati tulajdonú lakásokat, telkeket, eladható fejlesztendő területeket.

A szociális ellátórendszer 2 saját tulajdonú és 1 bérelt épületben működik. A családsegítő és gyermekjóléti feladatokat az Önkormányzat a Bocskai út 2-4. szám alatti ingatlanon látja el. Idősek bentlakásos ellátására 1 önkormányzati tulajdonú épület biztosított, összesen 6 382 m² hasznos területtel. 2 bölcsőde 886 m² hasznos területű önkormányzati épületben működik.

A város közösségi közlekedésének keresleti oldalát a város alap- és középfokú oktatási intézményeiben tanuló diákok, a pszichiátriai intézetbe és a szakrendelésekre, gyógykezelésre járók, közösségi közlekedést a kistérségi humán közszolgáltatási és közigazgatási funkciók, a munkahelyük és a turisztikai látnivalók elérésére használó utasok alkotják. A közösségi közlekedés kínálati oldalát a távolsági közlekedés viszonylatában a Szabolcs Volán Zrt. autóbusz járatai biztosítják. A térségi közlekedési centrum jellegű Nagykálló a központjában található autóbusz állomásnak köszönheti, amely biztosítja az utazásra várakozók évszaktól és időjárási körülményektől független, kulturált várakozását, valamint a járművekre való akadálymentes fel- és leszállás feltételeit. Megoldott a várakozó autóbuszok tárolása, valamint vezetőik tartózkodásának feltételei. Mindennek megvalósítására pályázati forrásból volt lehetősége a városnak.

A településen a vezetékes gázhálózat 1997-ben épült ki. Belterületen a kiépítettség 100 %-os, külterületeken 30 %-os. A rákötések aránya 73 %-os, a megújuló energiaforrások felhasználása a településen egyre nagyobb számban van jelen. Az energiahatékonyság érdekében támogatni szükséges a környezeti nevelési munkát, valamint a lakossági tájékoztatást. Az energiaellátás jelenleg is a hagyományos energiahordozók felhasználásán alapszik mind a lakosság, mind az intézmények körében.

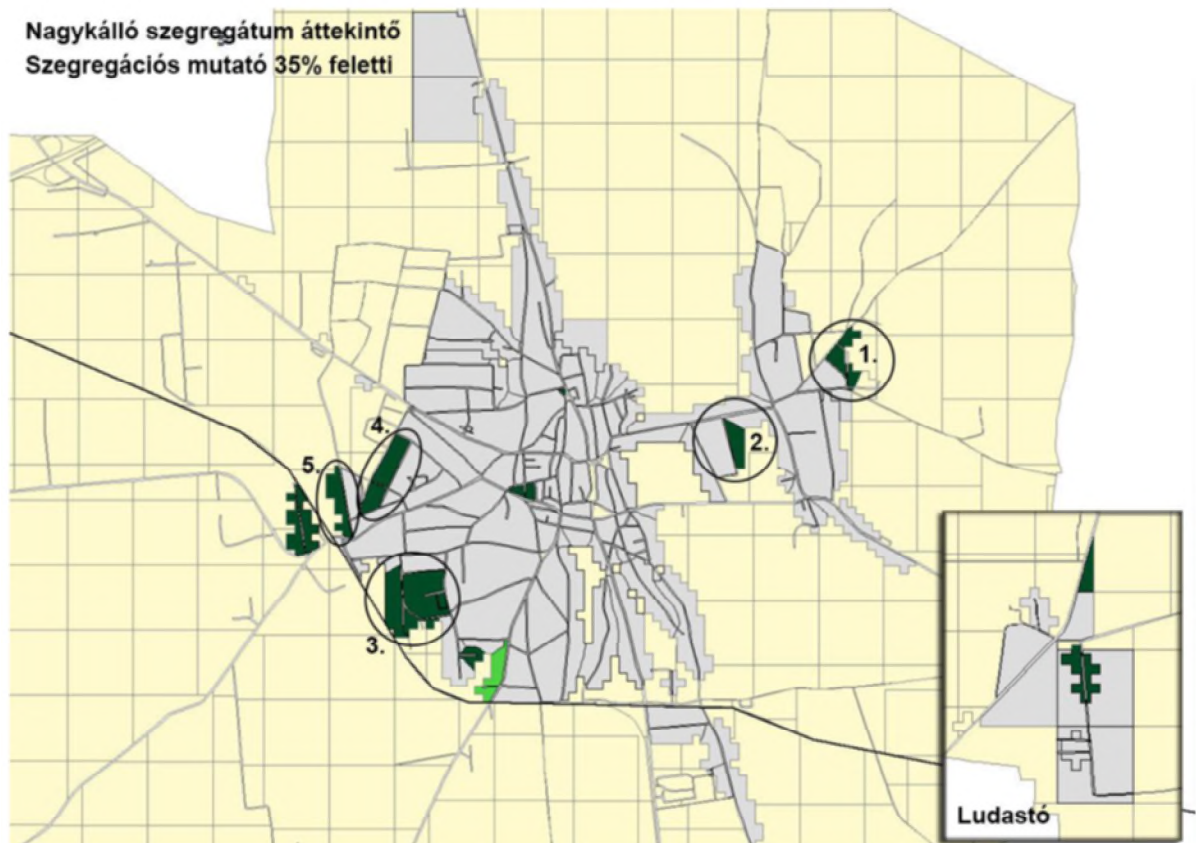
Nagykálló vezetékes ivóvízzel ellátott. A vízmű üzemeltetője a Nyírségvíz Zrt. A település területén részlegesen kiépített csapadékvíz elvezető rendszer üzemel, melynek üzemeltetője a Városi Önkormányzat. A nagykálló csapadékvíz elvezető rendszer jelentős része burkolt nyíltmedrű árkokból áll, melyhez kisebb területeken burkolatlan vízelvezető árkok csatlakoznak. A településen közüzemű szennyvízcsatorna hálózat és szennyvíztisztító telep üzemel, melynek üzemeltetője a Nyírségvíz Zrt.

A kommunális eredetű hulladékot a lakosságtól és az intézményektől a Térségi Hulladékgazdálkodási Kft. szállítja és helyezi el.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

- a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);

Nagykálló közigazgatási területén 6 szegregátum található 5 szegregátum belterületen és 1 szegregátum külterületen. Az 1. sz. szegregátumhoz a Torony út - Magyi köz - Magyi út - belterületi határ által körülhatárolt terület tartozik. A 2. sz. szegregátum a Kállai Éva út keleti oldala. A 3. szegregátum a Akácos út mindkét oldala - Tavasz út - Rózsa út által körülhatárolt terület. A 4. szegregátum a Temető út - Krúdy Gy. út - Bercsényi u. a Porosladány úti kereszteződéssel körülhatárolt terület. Az 5. szegregátum a Porosladány út nyugati oldala a Széchenyi úttól a Temető útig. Ezen felül a településhez tartozó Ludastón éri el a szegregációs mutató a 35%-ot.

A segélyezési adatok vizsgálata, a helyszíni terepbejárás és az önkormányzat szakembereinek tapasztalata azt a korábban is érvényes megállapítást támasztja alá, hogy mindegyik terület valódi szegregátumnak tekinthető. A Nyugati kertváros mindhárom szegregátuma a városszövetbe ágyazódik, de annak szélén helyezkedik el, a városrész közlekedési (vasút) ill. egyéb (temető, ipari) funkciójú területeihez közel helyezkedik el. Telepről vagy telepszerű környezetről ezek esetében nem beszélhetünk, hiszen nem tapasztalható éles elkülönülés a szegregátumok és az azokat övező területek között. Mindezt a városrész infrastrukturális ellátottsága is alátámasztja. A kiskállói szegregátum szintén nem tekinthető telepnek, a városhatár mentén helyezkedik el. Itt kell

megemlíteni, hogy e szegregátum közelében, attól mintegy 200-300 méterre a város külterületén egy kisebb, mintegy 30 fő által lakott telep található, mely a 2001-es népszámlálás után alakult ki.

Az akcióterületen található szegregátumokban két eltérő ok következtében indultak el a szegregációs folyamatok.

1.) Az 5. számú szegregátum (Porosladányi u.) vonatkozásában:

A Porosladányi u. egy részén – mely a település szélén található – korábban is jellemzően mélyszegénységben élő, roma származású emberek laktak. Emellett azonban mezőgazdasággal foglalkozó családok is élnek ezen a területen. Problémát jelent azonban, hogy az elmúlt időszakban a településrésze az alacsony ingatlanárak következtében elkezdtek környező teleülésekről is beköltözni mélyszegénységben élő, roma származású emberek. Fontos kiemelni, hogy a terület leromlott ingatlanjai ellenére többségében tiszta és rendezett képet mutat, az itt élő emberek az alacsony képzettségük következtében rendszerint közmunkából élnek, de abban minden lehetőséget felhasználnak, így indokolt a terület integrálása a városi szövetbe.

2.) A 3. és 4. számú szegregátum vonatkozásában:

- a település ezen részén volt leginkább jellemző (a város széle) az alacsony jövedelmi státusz, mely egy elvándorlási folyamatot is elindított a fiatalabb lakosság részéről az 1980 – as években, melynek következtében a településrész eloregedett, egyre több üresen álló, alacsony komfortfokozatú ház vált eladóvá, ahova többségében roma származású emberek költöztek be;
- a település ezen részén indultak el telkesítés következtében, szociálpolitikai támogatásokból az. u.n. „C típusú házak” építése, melyeket jellemzően alacsony jövedelmi státuszú, többségében roma származású emberek vettek igénybe;
- az előzőekben írt okok következtében az ingatlanok jelentősen vesztek értékükből, melyek tovább erősítették a szegregációs folyamatokat;

Fontos azonban kiemelni, hogy jelentősebb volumenű betelepülés az elmúlt 15 - 20 évben nem történt a szegregátumba, így azon belül nincsenek a sok máshol jellemző feszültségek a régi lakosok, illetve az újonnan beköltözők között.

Valamennyi szegregátumban jellemzően egyalakásos családi házak találhatóak. A lakhatási körülmények kielégítőek, az alacsony komfortfokozatú lakások aránya csak az 1. szegregátumban haladja meg a 25%-ot. A szegregátumokban élő lakosság fő bevételi forrása leginkább közmunkából szerzett jövedelem. A gazdasági funkciót ezeken a területeken mindössze néhány mikro vagy kisvállalkozás telephelye tölti be, kiskereskedelmi egység (élelmiszerbolt) és vendéglátó egység nem található a szegregátumokban.

A szegregátumok infrastrukturális ellátottsága elégséges, szinte valamennyi lakóház megközelíthető szilárd burkolatú úton, de ezek – amellett, hogy az elmúlt években több út burkolata felújításra került - több esetben felújításra szorulnak, mint ahogy igaz ez az utak melletti járdákra is, sőt több utca esetében az utak melletti járdák teljes mértékben hiányoznak. Ezeken a területeken néhány vállalkozást leszámítva jellemzően kizárólag lakófunkciójú ingatlanok találhatóak. Kereskedelmi és egyéb gazdasági funkciók elvéve találhatóak itt, ahogy vendéglátó egységek is. Az alacsony funkcióellátottságot – a szegregátumokra általában jellemzően - a periférikus elhelyezkedés okozza. Annak ellenére, hogy a területeken hagyományosan nem alakultak ki sem közigazgatási, sem pedig szolgáltató funkciók, összességében mindhárom szegregátumra elmondható, hogy a mindennapi életvitelhez szükséges létesítmények elérése viszonylag komfortos körülmények között megoldható, azonban a településközponttól való távolságuk miatt jelentős időráfordítással jár.

Az Akácos úti Községi ház a 3. számú szegregátum közvetlen szomszédságában található. A közösségi házat jelen program megvalósításában is bázisként kívánjuk működtetni, hiszen az elmúlt években az itt dolgozó munkatársak olyan bizalmi kapcsolatot építettek ki a környéken élő, többségükben roma emberekkel, melyen keresztül sikeresen tudjuk majd megvalósítani a projektben tervezett egyéni fejlesztéseket. A dolgozókhöz ma is sokan fordulnak mindennapi problémáikkal, akik lehetőségeikhez mérten minden segítséget megadnak.

A közösségi ház főként a gyerekekre koncentrál. Az alábbi állandó szolgáltatások érhetőek el:

- felzárkóztató foglalkozások;
- internet pont;
- könyvtár;
- nyári napközis foglalkozások;
- rendszeres szabadidős programok (közös kertészkedés, táncoktatás, labdarúgás, stb.)
- szomszédsági főzések lebonyolítása;

A közösségi házban folyó munkát a város teljes lakossága elismeri. Ennek fontos pillanata volt, amikor a város vállalkozóinak támogatásával és a helyiek munkaerejével sikerült a közösségi ház kertjébe felépíteni egy 40 m² – es filagóriát, melyet a nyáron itt lévő gyerekek nagy örömmel használnak.

b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;

A szegregátumokban a lakosság korcsoportos összetétele kedvezőbb a városi átlagnál, ami azonban együtt jár a magasabb eltartottsági rátával is – részben ez is oka a nagyarányú szegénységnek. A szegregátumban élők nagy része roma származású, pontos szám adatok a jogszabályi megkötöttségek miatt nem állnak rendelkezésre. Az itt élők közel 60 %-a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik, ami rontja a munkavállalás esélyeit. A magasabb végzettséggel rendelkező lakosok mintát és motivációt jelenthetnek a társadalmi integráció folyamatában, arányuk azonban mindössze 2-3 %. Az oktatás kulcsszerepe tehát vitathatatlan a szegregáció kialakulásának megelőzésében, de az iskolázottság, képzettség javítása sikeres lehet a már felnőtt korú, de inaktív lakosok munkaerőpiacra való be- vagy visszavezetésére vagy az alacsony presztízs foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak munkaerő-piaci helyzetének javítására is.

A legfőbb cél a továbbtanulók arányának növelése. Minderre már megszülettek a legfontosabb lépések, ezek továbbfejlesztése és bővítése szükséges. Az egyik legfontosabb teendő e téren tudatosítani a szülőket a tanulás fontosságát és szerepét a gyermekek további életében. Mindehhez szükséges a családsegítő és gyermekjóléti intézmények bevonása is, hiszen leghamarabb ők kerülnek kapcsolatba a családokkal. Az adatok visszaigazolódhatnak a megszerzhető állások jellegében is: a foglalkoztatottak ¾-e alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban dolgozik. A munkaerő-piaci mutatók kedvezőtlen helyzetet tükröznek: jóllehet a tendenciák pozitív irányúak, a lemaradás továbbra sem csökken a városi értékekhez képest. Példaképpen a munkanélküliségi ráta egész Nagykálló területén 18,6%, míg a szegregátumban 45,1%; ezen belül a tartós munkanélküliek aránya 10%, illetve 25,9%. A szociális és megélhetési problémák oka részben a rendszeres jövedelemszerzéshez történő hozzáférés hiányában és a munkaszocializáció alacsony mértékében keresendő – ezt valamelyest ellensúlyozza az elmúlt évek közfoglalkoztatási gyakorlata. A háztartásokban élők döntő többsége a segélyekből származó jövedelmét alkalmi munkával egészíti ki, sokan élnek külföldről behozott használt tárgyak

eladásából és „vasazásból”. A közszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosított. Az óvodáskorúakat tekintve az önkormányzat minden igényt ki tud elégíteni, a tanulók jelentős része integrált általános iskolai oktatásban részesül, de az önkormányzatnak működtetőként nincs hatása sem a körzethatárok kijelölésére, sem az intézményekben zajló szakmai tevékenységre. A szegregátumban a gyermekjóléti és a családsegítő szolgálat szakemberei napi rendszerességgel fordulnak meg, és biztosított az egészségügyi szolgáltatások egyenlő esélyű hozzáférése is. A városrészben élők számára rendszeres természetbeni támogatásokat (élelmiszer, ruhaneműk) nyújt a Családsegítő Szolgálat, a Gyerekjóléti Szolgálat, a Nyírségi Nyugodt Élet Alapítvány, valamint a Máltai Szeretetszolgálat. A terület kereskedelmi és vendéglátó-ipari funkcióellátottsága lakosságárányosan alacsony. Az üzlethelyiségek részben üresen állnak, részben más funkciót kaptak.

A kérdőíves felmérésből kiderült, hogy napszámból, vagy egyéb kiegészítő jövedelemből csak keveseknél származik bevétel, ennek ellenére sem a konyhakert, sem pedig háziállatok tartása nem jellemző különösebben egyik szegregátumban sem. Ebben a tekintetben szemléletformálásra van szükség, hiszen munkajövedelem nélkül – még ha ez a jövedelem alkalmi vagy kiegészítő munkából származik is - nem képesek a szegregált területeken élők az életminőségükön javítani. A kérdőíves felmérésen megkérdezettek sötétén is látják a helyzetüket; a megkérdezettek 45%-a gondolja azt, hogy az átlagosnál rosszabban él.

Fontos megemlíteni, hogy az önkormányzat már korábban felismerte a szegregáció kialakulásának veszélyét és annak a város életére nézve káros következményeit, így a következő konkrét intézkedéseket hozta:

- átszervezte az általános iskolai oktatást, oly módon, hogy minimalizálja az oktatásban jelentkező szegregáció kialakulásának lehetőségét,
- minden általa fenntartott oktatási intézményben olyan képzési programokat vezettek be, amely kiemelt figyelmet fordít a halmozottan hátrányos helyzet és roma tanulók tanulmányi elmenetelére és szocializációjára,
- csatlakozott a *Bursa Hungarica* Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszerhez a felsőoktatásban továbbtanuló nagykállóiak támogatása céljából,
- rendeleteivel lehetővé tette a kötelező szociális alapellátáson túli támogatások nyújtását is a rászorulóknak számára (átmeneti segély, szociális kölcsön lakásfelújításra vis maior esetén, vízbekötési segély, vízdíj támogatás, gázbekötési támogatás, lakástámogatás),
- a város területén tartózkodó, önhibájukon kívül rászoruló személyeket szociális ellátásban részesíti, függetlenül attól, hogy be vannak-e jelentkezve vagy sem .

A szegregátumokban élők hátrányos helyzetének egyik fő oka az alacsony iskolázottsági szint, ami azután a munkanélküliség, szegénység, majd rossz lakáskörülmények formájában gyűrűzik tovább és befolyásolja negatívan – a legtöbb esetben egész életre szólóan és generációkon át – az emberek életkörülményeit és esélyeit a kitörésre.

c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

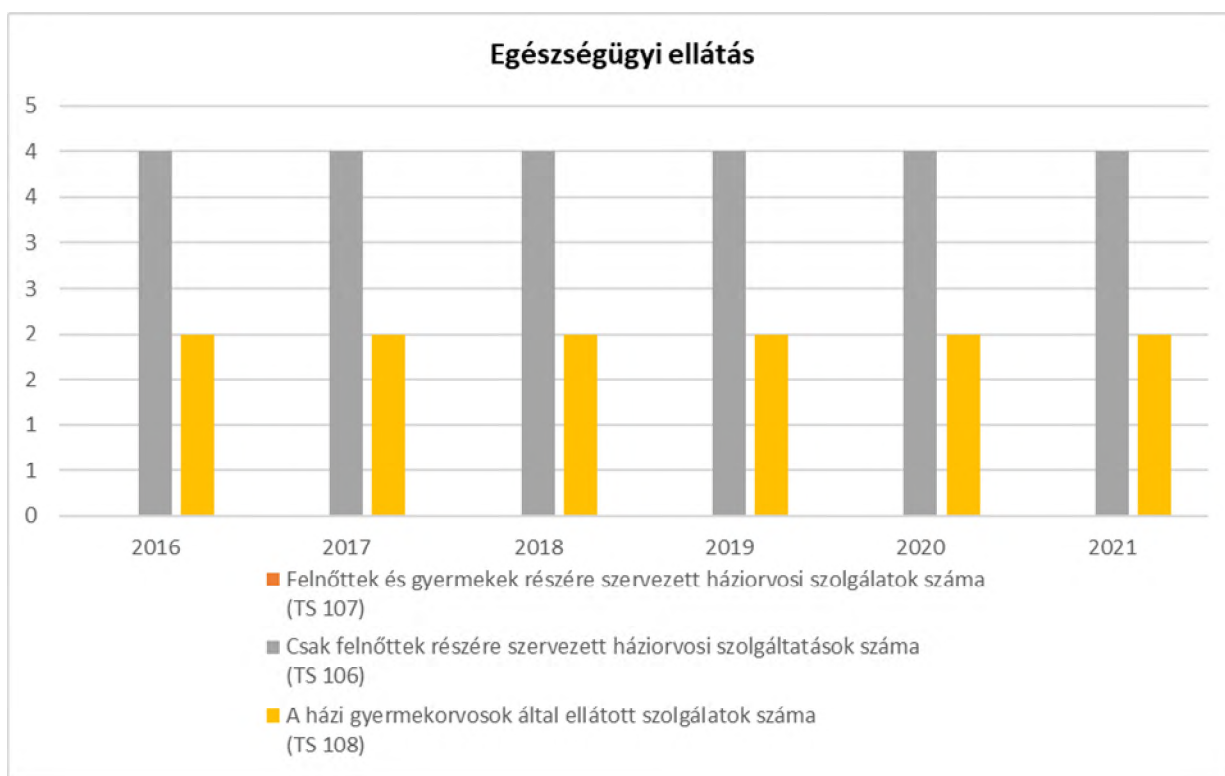
A város 2008. évben elfogadott Integrált Városfejlesztési Stratégiájában több célt, illetve tevékenységet is meghatározott a szegregált területen élők felzárkóztatása, illetve a terület további szegregációs folyamatainak megakadályozása érdekében.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	4	2	4	n.a.	n.a.
2017	0	4	2	4	259	102,71
2018	0	4	2	4	275	110,49
2019	0	4	2	4	263	77,48
2020	0	4	2	4	245	81,26
2021	0	4	2	4	235	73,66

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.6.1-es táblázat szemlélteti, hogy a településen található 4 háziorvosi körzet és két gyermekorvosi körzet, valamint 4 db gyógyszertár.

Az I. számú gyermekorvosi körzet helyettesítéssel van ellátva.

Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Oktatókórház Nagykállói Sántha Kálmán Tagkórház a Covid járvány előtt számos szakrendelésnek biztosított helyiséget. Ezekből a szakrendelésekből mára csak a reumatológiai szakrendelés, a rtg és a vérvétel maradt a pszichiátriai szakrendelések mellett.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A prevenció és szűrőprogramokban, főleg a koragyermekkorai szűrésekben a legnagyobb szerep a Védőnői Szolgálatnak jut, amely felöleli az anya és csecsemővédelmet, a csecsemőgondozást, családgondozást, a 0-6 éves korú gyermekek gondozását és szűrővizsgálatát, 6-18 éves iskoláskorú gyermekek gondozását és szűrővizsgálatát egyaránt. A felnőtt korú lakosság részére szervezett keretek között lehetőség szerint tüdőszűrésre, 2 évente mammográfiás szűrővizsgálatra.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Az egészség alapvető emberi jog, ami teljes fizikai, lelki és társadalmi jólétet jelent, és nem egyszerűen a betegség, vagy fogyatékoság hiányát. Az egészséghez való jog tágabb értelmű, mint az egészségügyi ellátáshoz való jog.

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény alapelvei körében az alábbiak szerint fogalmaz: „Az egészség fejlesztését, megőrzését és helyreállítását az egészségügy eszköztárában csak a szociális ellátórendszerrel, valamint a természeti és épített környezet védelmével, illetve a társadalmi és gazdasági környezettel együttesen, továbbá az egészséget támogató társadalmi gyakorlattal és politikával kiegészülve képes szolgálni.”

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A 14000/hó adagos főzőkonyha a közétkeztetés területén az oktatási- nevelési intézmények, a közétkeztetés kapcsán fontos feladatnak tartja az egészséges táplálkozás népszerűsítését. A különféle alapanyagok beszállítása szervezeten történik, átvétel, szakosított tárolás biztosításával. A konyhatechnológia megfelel a korszerű ételkészítési eljárások alkalmazásának, amivel magas szinten megőrizhető az élelmiszerek beltartalmi értéke és minimálisra csökkenthető a sütési vagy főzési veszteség. A közétkeztetést a Nagykállói Közhasznú Nonprofit Kft. Korányi Konyha bonyolítja le.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Sportprogramokon a gyermekek elsősorban az iskolában tudnak részt venni, ahol labdarúgás, kosárlabda, moderntánc és néptánc között választhatnak, amely mellett a mindennapos testnevelés szervezése nyújt lehetőséget a sportprogramokhoz való hozzáférés biztosítására első, ötödik és kilencedik évfolyamon. A városban működő Roma Közösségi Ház lehetőséget biztosít családi sportvetélkedők megtartására is, melyen szülő és gyermek együtt vehet részt. Az elmúlt néhány évben Nagykálló az autó- és motorsport egyik helyszínévé vált, hiszen a környezet alkalmas a terepen megrendezett versenyekre (terep rali és rallysprint futamok, motoros találkozók).

A város turisztikai és rekreációs jellegű területén található Harangod, illetve az Ínség-domb is, amelyek különleges jelentőséggel bírnak a város lakossága szabadidejének természet közeli eltöltésében, de kedvelt helyszínei a környékbeli lakosságnak és a messzebből érkező kirándulóknak is.

Városunk fontosnak tartja a rendszeres testedzés biztosítását, a szabadidő hasznos, szórakoztató eltöltését, ezáltal az integráció megteremtését, hiszen a sport a legjobb integrációs felületek egyike. Ezért kiemelt cél az úszásoktatás támogatása, abba széleskörű bevonás biztosítása. Az előzőekben említettek tükrözik a Nagykállói Sportegyesület alapelvei is, mint a sportágak népszerűsítése, tömegbázisuk növelése, minőségi sporteredmények elérése, feltételeinek megteremtése és a társadalmi öntevékenység és közösségi élet kibontakoztatása, valamint a hazai és nemzetközi sportkapcsolatok létesítése és fenntartása. A Város Sportcsarnok lehetőséget biztosít olyan sportesemények megrendezésére is, mint az Utánpótlás Kálló Kupa, illetve helyet ad a kosár-, és kézilabda csapatok edzéseikhez, mérkőzéseikhez.

Pályázati forrásból valósult meg a településen kettő kondipark is, melyet kicsik és nagyon egyaránt használhatnak.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Nagykálló Város Önkormányzata a személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokat a Dél-Nyírségi Többcélú Önkormányzati Kistérségi Társulás útján biztosítja. Az intézmény az alapító okirata szerint az alábbi feladatokat látja el: házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, tanyagondnoki szolgáltatás, idősek nappali ellátása, szenvedélybetegek nappali ellátása, pszichiátriai betegek nappali ellátása, időskorúak tartós bentlakásos ellátása (átlagos ápolást, gondozást nyújtó idősek otthona).

Idősek otthona: Időotthoni ellátásra az a személy jogosult, akinek gondozási szüksége meghaladja a napi 4 órát, vagy a jogszabály által előírt egyéb szükséglettel rendelkezik. Ezek a következők: középsúlyos, vagy súlyos demens; egyedül él és elmúlt 80 éves; elmúlt 70 éves és otthonában nincsen közmű; egyedül él, hallás fogyatékos vagy vakok személyi járadékában részesül; egyéb okból fogyatékosági támogatásban részesül; munkaképességét 100%-ban elvesztette, illetve legalább 80%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett stb). Az Otthonban biztosított az ellátottak részére a napi huszonnégy órás szolgálat, a folyamatos működéshez szükséges személyi és tárgyi feltételek. A gondozási tevékenység keretén belül fizikai, mentális, életvezetési segítséget nyújtanak. Ennek során az igénybe vevő szociális, testi és szellemi állapotának megfelelő, egyéni bánásmódban a hiányzó, vagy csak korlátozottan meglévő testi-szellemi funkció helyreállítására, javítására törekcsenek.

Az intézmény teljes körű ellátást biztosít az ellátottak részére, mely tartalmazza:

- az egészségügyi ellátást (rendszeres orvosi felügyelet, szükség szerinti szakorvosi ellátás, ápolás, gondozás).
- mentálhigiénés ellátást (személyre szabott bánásmód, konfliktuskezelés, családi és társadalmi, társas kapcsolatok ápolása, hitélet gyakorlása)
- foglalkoztatást (egyéni állapotnak megfelelő szellemi és fizikai aktivitás fenntartása, megőrzése, kultúra, szórakozás).
- ruházattal és textíliával való ellátást (azok az ellátottak, akik nem rendelkeznek megfelelő ruházattal, az intézmény ellátja őket. biztosítja a szükséges textíliákat).
- étkezést (napi ötszöri étkezés, az ellátott egészségi állapotának megfelelően, szükség esetén diétás étkezés biztosításával, rendszeres kalória- és tápanyagszámítással).

Egészségügyi ellátás keretében napi 24 órás felügyeletet, gondozást, szükség esetén ápolást biztosítanak.

Az egészségügyi ellátás keretében biztosítják:

- egészségügyi alapellátást.
- gyógyszer és gyógyászati segédeszköz ellátást.
- szakorvos által előírt kezelést, gyógyszereléseket, rutin vizsgálatok folyamatos kontrollálását. · szűrővizsgálatok és védőoltások szervezését.
- szakorvosi ellátáshoz való hozzájutást.
- kórházba történő szállítást.
- egészségügyi dokumentációk naprakész vezetését.

Mentálhigiénés ellátás és foglalkoztatás: Az intézményben nagy hangsúlyt fordítanak a mentálhigiénés ellátásra.

Ennek keretében biztosítják:

- a személyre szabott bánásmódot
- a konfliktushelyzetek kialakulásának megelőzése érdekében az egyéni, csoportos megbeszélést
- a szabadidő kulturált eltöltésének feltételeit

- az ellátottak családi és társadalmi kapcsolatainak fenntartásának feltételeit, a gondozási tervek megvalósítását · a hitélet gyakorlásának feltételeit, és
- segítik, támogatják az intézményen belüli kis közösségek, társas kapcsolatok kialakulását és működését.

Cél: az Otthonban élők személyiség-szerkezetének fenntartása, belső harmóniájának megőrzése, ezáltal segítve elő a környezetébe való beilleszkedést, békés, szeretetteljes, konfliktusmentes lét megélését. Kötelességük segíteni az egyént az életkorral járó lehetőségek megtalálásában, kihasználásában és a bizonyos életterületek beszűkülésének elfogadásában, miközben megtartják, fenntartják érdeklődésüket. Olyan személyre szabott bánásmódot biztosítanak mindenki számára, amely elősegíti az élet utolsó szakaszának méltó befejezését. A lelki gondozás a napi tevékenységek szerves része.

Az egyéni mentálhigiénés munka keretein belül nyílik lehetőség a segítő beszélgetésekre, segítő kapcsolat kiépítésére.

Feladatköre: - Az előgondozásban való részvétel

- Az új életmódba való beilleszkedés és a szociális beilleszkedés elősegítése
- A családdal, a hozzátartozókkal való érzelmi kapcsolat fenntartásának elősegítése
- A veszteségélmények feldolgozásának, a gyász munka elősegítése
- A haldokló kísérése, a hozzátartozó segítése, érzelmi támogatása
- Pszichés támogatás, önbizalom erősítése
- Aktivításra ösztönzés

Figyelmet fordítanak lakóik közösségi mentálhigiénéjére is. Az új környezetben, az új közösségben való élet alkalmazkodást és toleranciát kíván meg a lakók egymás közti kapcsolatában. Hangsúlyt fektetnek a közösségen belüli kapcsolatok kialakítására, fenntartására. A kialakult feszültségek, konfliktus- és krízishelyzetek megelőzésére. A közösség kiépítését kis és nagycsoportos foglalkozások körében valósítják meg. Az intézménynek mindent meg kell tennie az ellátottak testi-lelki aktivitása fenntartásának, megőrzésének érdekében. Ezért koruknak, egészségi állapotuknak, képességeiknek és egyéni adottságaiknak figyelembevételével szervezik a foglalkozásokat.

Ezek a következők:

- az aktivitást segítő fizikai tevékenységeket (séta, sporttevékenység, fekvőbetegek levegőztetése, ágytorna stb.).
- a szellemi és szórakoztató tevékenységeket (pl. előadások, olvasás, felolvasás, rádióhallgatás, tévézés, kártya-és társasjátékok, vetélkedők, zenehallgatás stb.).
- a kulturális tevékenységeket (pl. rendezvények, ünnepek, névnapok, stb.).

Foglalkoztatások: A mentálhigiénés munkatárs különböző típusú - egyéni készségeknek megfelelő - programmal készül heti rendszerességgel, és tart foglalkozást napi szinten.

Ezek a következők:

- imaóra
- kézműves foglalkozás
- fizikai foglalkozás
- torna
- játékos, szellemi csoportfoglalkozás
- orientációs gyakorlat, a felolvasás
- a fekvő betegeknek egyéni, szoba foglalkozás

Étkeztetés: A Nagykállói Közhasznú Nonprofit Kft. által működtetett ellátási forma az étkeztetés.

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt Önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani,

különösen:

- a) koruk (60. életévét betöltötte)

- b) egészségi állapotuk
- c) fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségeik
- d) szenvedélybetegségeik, vagy
- e) hajléktalanságuk miatt

Az ebéd igénybevételenek módja történhet elvitellel vagy kiszállítással. Elvitel esetén az ellátást igénybe vevő személy a központi konyhán veheti át a napi egyszeri meleg ételt. A kiszállítást igénylők, főleg azok a személyek, akiknek egészségi állapota vagy idős kora ezt indokolja. A tanyagondnok szállítja ki az ebédet. Az étkeztetést igénybe vevők korát tekintve vegyes megoszlásról beszélhetünk, köztük sok az idős, egyedül élő ember, akiknek csak így biztosított a napi egyszeri meleg étel.

Tanyagondnoki szolgálat: Városunkban 2008-óta működik a tanyagondnoki szolgálat. A szolgáltatás célja a külterületek, valamint a tanyasi lakóhelyek infrastruktúra hiányából eredő hátrányok enyhítése, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés segítése, az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, alapszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása. Előtérbe kerül még a szociális szükségletek kielégítésének segítése. Olyan emberek veszik igénybe a tanyagondnoki szolgáltatást, akik saját maguk nem tudnak gépkocsit fenntartani, így élni sem tudtak eddig a város adta lehetőségekkel. Ők eddig hátrányban voltak a városban élőkkel szemben, mivel korlátozottak voltak a lehetőségeik. Ezen hiányosságokat igyekeznek pótolni a tanyagondnoki szolgálat. A tanyagondnok a meglévő szociális szolgáltató rendszerrel, önkéntesekkel együttműködve, azokat a halmozottan hátrányos helyzetű egyéneket célozza meg, akik segítséget kaphatnak az alapellátás területén. Ez, és az egyéb szolgáltatási feladatok ellátása emeli élet színvonalukat, növeli életesélyeiket, közelebb kerülnek belterületi társaikhoz. Javítja életminőségüket a szolgálat által elérhető házi orvosi és szakorvosi ellátás, segítve ezzel a rendszeres gyógyszeresedésüket, amely hozzájárul egészségi állapotuk szinten tartásához, javításához. Nyomtatványok beszerzésében, kitöltésében, hivatalos ügyek intézésében is segítséget nyújt a tanyagondnok, ezzel hozzásegítve őket a számukra járó szociális ellátásokhoz. Mindennapi tevékenységek közé tartozik a közreműködés az étkeztetésben és a házi segítségnyújtásban. Ezzel is javítva életfeltételeiket a várostól elzártan élőknek. A szolgáltatás igénybe vételére jogosultak a település külterületén életvitelszerűen tartózkodó lakosok, rászorultság, kor, egészségi állapot, szociális vagy egyéb tényezőkre tekintet nélkül.

A tanyagondnoki szolgáltatás alapfeladata:

- közreműködés az étkeztetésben Az étkeztetésben való közreműködés során a tanyagondnok segíti a szociális étkeztetés biztosítását az étel házhoz szállításával
- közreműködés a házi segítségnyújtásban

A házi segítségnyújtásban való közreműködés során a tanyagondnok segíti a házi segítségnyújtás biztosítását:

Ø a házi gondozó ellátotthoz való szállításával, és vagy

Ø a házi gondozó munkájába tartozó

- nem szakmai jellegű feladatok ellátásával, pl.: favágás, fa behordás, takarítás, bevásárlás, gyógyszer kiváltás
- a közösségi szolgáltatásban.

A közösségi és szociális információk szolgáltatásában való közreműködés során a tanyagondnok az ellátott kérésére tájékoztatást nyújt:

- a szociális és gyermekvédelmi törvényben meghatározott személyes gondoskodást nyújtó ellátásokkal és szolgáltatásokkal, valamint az egészségügyi ellátással kapcsolatban
- a helyben igénybe vehető pénzbeli és természetbeni ellátások, illetve a személyes gondoskodást nyújtó alap- és szakellátások köréről, feltételeiről és az igénybe vétellel kapcsolatos eljárási kérdésekről
- közreműködik az egészségügyi ellátáshoz való hozzájutás biztosításában.

Az egészségügyi ellátáshoz való hozzájutás biztosítása során a tanyagondnok ellátja

- a háziorvosi rendelésre szállítást
- az egyéb egészségügyi intézménybe való szállítást
- a gyógyszerkiváltást és a gyógyászati segédeszközök beszerzését

A tanyagondnok munkájával hozzájárul a lakosok egészségi állapotának megőrzéséhez, tájékoztodik, és tájékoztatja őket a szűrővizsgálatok lehetőségéről, helyszínéről, időpontjáról, az óvodáskorú, iskoláskorú gyermekek szállításában az óvodába, iskolába szállítást, az egyéb gyermekszállítást.

- az egyéb lakossági szolgáltatások, egyéb alapszolgáltatások biztosításában való közreműködés.

Házi segítségnyújtás: A házi segítségnyújtás olyan gondozási forma, amely az ellátást igénybe vevő önálló életvitelének fenntartását

- szükségleteinek megfelelően
- lakásán, lakókörnyezetében biztosítja.

Az alapszolgáltatás keretein belül, a településen jelentkező igényeknek és a hatályban lévő jogszabályoknak megfelelően biztosítják a házi segítségnyújtás szolgáltatást. A szolgáltatás alapvető és elsődleges célja olyan mértékű segítségnyújtás, amely biztosítja az ellátást igénylő részére az önálló életvitel fenntartását, valamint egészségi és mentális állapotából vagy más okból adódó problémáinak megoldását. A szolgáltatást igénybe vevők ellátása saját otthonukban történik, az egyéni szükségletek és igények figyelembevételével. A szolgáltatás magában foglalja a saját lakáson történő segítségnyújtásnak mindazon formáját, amelyet a rászoruló kora, egészségi állapota miatt elvégezni már nem, vagy csak részben képes. Segítség jelent az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzésében, a vészhelyzetek kialakulásának megelőzésében, illetve azok elhárításában, az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiénés körülményeinek megtartásában. Összetett, szerteágazó tevékenységeivel - amely az életvitel minden területére kiterjed –teljes körű, kiszámítható, szükséglet szerinti gondozást biztosít a rászorulóknak. A szolgáltatás az ellátást igénylő vagy törvényes képviselője által kezdeményezhető. Házi segítségnyújtás igénybevételét megelőzően vizsgálni kell az ellátott gondozási szükségletét, melynek keretében meg kell állapítani azt, hogy az ellátást igénylő esetében szociális segítség vagy személyi gondozás indokolt. Ha a szolgáltatást igénylő személy egészségi állapota vagy személyes körülményei a szolgáltatás halaszthatatlan biztosítását teszik szükségessé, a házi segítségnyújtás legfeljebb 30 napos időtartamra akkor is nyújtható, ha a gondozási szükséglet vizsgálata még nem fejeződött be. A nemek tekintetében még mindig többségben vannak a nők, bár egyedülálló férfiak is egyre gyakrabban veszik igénybe a szolgáltatást. Általánosságban elmondható, hogy az ellátást igénylők száma nem nőtt, viszont a már meglévő gondozottak közül sokaknak rosszabbodott az egészségi állapota és fekvőbeteggé váltak, így egyre többen kérik a korábban igényelt gondozási órák emelését. Egyes esetekben hosszabb, akár napi két- három óra gondozást is. Az ellátottaknak nemcsak a fizikai, hanem a mentális állapota is romlik. Ez egyrészt a korukkal magyarázható, másrészt viszont egyre gyakoribb a demens beteg is. Ők, ha lehet, még nagyobb odafigyelést és türelmet igényelnek, mint társaik. A betegség vezető tünetei között említendő az emlékezet hanyatlása és a térbeli tájékozódás zavara, a koncentrációzavar és a szellemi lelassulás. Elvész továbbá a tervezés képessége, a logika és az absztrakciós képesség, a kreativitás, valamint a kritikai érzék, de a beteg már nem képes az új helyzetekhez alkalmazkodni sem, beszéde zavarossá, összefüggéstelenné válik. Ezen képességek elvesztésének következménye, hogy a beteg elveszíti szociális kompetenciáit, és nem képes egyedül megbirkózni a hétköznapi feladatokkal sem. Ez a tény természetesen erősen próbára teszi az emberi kapcsolatokat, megnehezíti a hozzátartozók életét és a gondozók munkáját is.

A házi segítségnyújtás alapvető célja, hogy a településen élő rászorulóknak önálló életvitelének fenntartását lakóhelyükön, saját lakásukban segítse és szükségleteiknek megfelelően, egyenlő eséllyel hozzáférhető szolgáltatást nyújtson a legszükségesebb elemi életfeltételek biztosítása érdekében. A családok életvitele megváltozott a korábbi évtizedekhez képest, a többgenerációs családok szinte már nem is léteznek, az egyedülálló idős emberek száma is növekvő tendenciát mutat. Az egyedüllét miatt több gondoskodást és figyelmet igényelnek. Sokan nehezen élik meg, hogy egyedül maradnak, elszigetelődnek, befelé fordulnak és elkeseredetté válnak. Az időskorúak gyakran mentálisan is sérülnek, nehezen tudják feldolgozni, hogy idős korukra támasz nélkül 50 maradnak. Az intézmény próbálja a támasz szerepét betölteni. Az idős emberek életvitelének fenntartásában, a mindennapok nehézségeiben a gondozók nagy segítséget nyújtanak, és egy idő után nélkülözhetetlenné válnak.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás: A jelzőrendszeres házi segítségnyújtással lehetővé válik, hogy az idős ember mindaddig lakókörnyezetében maradjon, amíg egészségügyi állapota állandó felügyeletet, orvosi ellátást nem igényel. A nap 24 órájában az év minden napján működő szolgáltatás nagy biztonságot jelent az ellátásban részesülők számára. A szolgáltatás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú, vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek számára kíván segítséget nyújtani az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából, amelyek a későbbiekben bentlakásos intézményi elhelyezést indukálhatnak. A szolgáltatás összefügg, és ráépül a házi segítségnyújtásra. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás folyamatos készenléti rendszerben működik. Az alapszolgáltatás igénybevételének feltétele az igénylő megfelelő mentális és fizikai állapota, amely képessé teszi a rendszer adekvát használatára. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás az ellátott részére biztonságot nyújt, oldja a magánytól és a tehetetlenségtől való szorongás és félelem érzését az önállósága megtartása mellett.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás feladata:

- gyors, szakszerű segítségnyújtás krízishelyzetben a gondozott jelzése alapján a nap 24 órájában,
- az ügyeletes gondozónak az ellátott lakásán történő haladéktalan (30 percen belül) megjelenése,
- segélyhívás okául szolgáló probléma megoldása érdekében szükséges azonnali intézkedések megtétele,
- szükség esetén további egészségügyi vagy szociális ellátás kezdeményezése,
- együttműködés a házi segítségnyújtással.

Az ellátott lakásán telepített jelzőrendszeres készülék (egy asztali adó-vevőből és a hozzá tartozó, csuklóra vagy nyakba akasztható pánikgombból áll) - vezetékes, illetve mobil telefonra kötve - egy csuklón viselt segélyhívó karkötő gombjának megnyomásával azonnal jelez a diszpécser központba, ahol 24 órás szolgálat működik. Nagykállóban sok az egyedül élő, idős, beteg ember. Sokuknak nincs a közelben élő családtagja, akikre probléma esetén számíthatnak. Ezért a szolgáltatás életmentő lehet számukra. A krónikus és esetenként tehetetlenséggel is járó betegségeknél szenvedőknél egy hirtelen rosszullet, elesés súlyos következményekkel járhat. Ezért fontos számukra az azonnali segítségnyújtás az adott problémára. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás hatékonyabbá tételéhez fontosnak tartják a településen a háziorvosokkal, mentőszolgálattal való megfelelő együttműködést, mely jelenleg kiválóan működik. Kölsönösen segítik egymás munkáját, megkönnyítve, meggyorsítva ezzel a segítségnyújtás folyamatát. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtást igénybe vevők összetétele: Legnagyobb százalékban egyedül élő idős emberek veszik igénybe. Számukra ez az egyedüli lehetőség, hogy biztonságérzetüket növeljük, hisz probléma esetén percek alatt érkezik a segítség.

A kikerülés főbb okai:

- az ellátott már nem képes a készülék megfelelő használatára
- az ellátott már nem képes az önálló életvitel fenntartására, intézménybe vagy családtaghoz költözött

Szenvedélybetegek nappali ellátása A szociális ellátórendszer alapjait az 1993. évi szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló tv-ben rögzítették hazánkban, melyben először a szenvedélybetegek nappali ellátása szakellátásként került meghatározásra. A szenvedélybetegségekkel érintettek számának emelkedése egyre nagyobb társadalmi gondot jelent. A nappali megnevezés arra utal, hogy adott helységben, meghatározott napközbeni nyitva tartás mellett különféle szolgáltatásokat nyújt szenvedélybetegek és hozzátartozóik részére. A szenvedélybetegek részére biztosított nappali ellátás a saját otthonukban élő, tizenhatodik életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő szenvedélybetegek számára nyújt önkéntes alapon igénybe vehető szociális, egészségügyi és mentális állapotuknak megfelelő alapszolgáltatásokat, valamint a lakosság által egyaránt elérhető lehetőségeket. A nappali ellátási forma fontos eleme a szolgáltatás preventív hatása, hiszen az egyéni szükségletekre alapozott hosszabb távú szociális és mentális gondozással, az életvitel, életvezetés segítségével, a személyiség fejlesztésével, a közösség erejével megelőzhető, hogy a problémával küzdő egyre inkább izolálódjon, állapota rosszabbodjon. A gondozás hatékonyságát növelni lehet komplex, integrált módon, az ellátott családjával, a környezetében élőkkel, hiszen a szenvedélybetegség esetében a család betegségéről is beszélünk, ahol minden családtag érintett valamilyen mértékben. Településünkön a szenvedélybetegek nappali ellátása szakfeladat 2009 óta működik. Ezen ellátási forma kapcsán hangsúlyoznunk kell azt a tényt, hogy az ellátás célja nem pusztán az absztinencia elérése, hanem az optimális életminőség biztosítása. Legalapvetőbb céluk az emberi élet és az emberi méltóság védelme. Ennek érdekében tevékenységeiket a szociális szféra azon területén végezzük, ahol embertársaink a legelesettebbek és a leginkább segítségre szorulnak. Az intézmény szolgáltatásai ingyenesek, programjaik nyitottak és az ellátást igénybe nem vevő személyek számára is hozzáférhetőek. Az igénybe vevők számára nyújtott szolgáltatások: - tanácsadás - készségfejlesztés - háztartási vagy háztartást pótló segítségnyújtás - idősök nappali ellátása kivételével étkeztetés - esetkezelés - felügyelet - gondozás és - közösségi fejlesztés szolgáltatási elemeket szükség szerint. Ellátottjaink nagy része egyedül él. Jellemzően elváltak, illetve élettársi kapcsolatuk betegségük mélyülésével megszakadt. Legtöbb esetben a család támogatására sem számíthatnak. A magányosság érzése pedig nagy kockázati tényezőt jelent a visszaesésben.

Család-és Gyermekjóléti Központ: Helyi szinten a családsegítést a szolgálat végzi, a hatósági intézkedést igénylő esetben a Nagykállói Család- és Gyermekjóléti Központ jár el a szolgálat munkatársai segítségével (környezettanulmányok, védelembe vétel esetén), illetve biztosítja speciális szolgáltatásokat (jogi tanácsadás, pszichológiai tanácsadás, kapcsolattartási ügyelet, stb). A gyermekek jólétének biztosítása, a segítségre szoruló családok támogatása, a hatósági intézkedésekkel történő gyermekvédelmi gondoskodás kizárólag az észlelő- és jelzőrendszer, a család-és gyermekjóléti szolgálatok, a család- és gyermekjóléti központok szoros együttműködésével valósítható meg.

g) drogprevenációs szolgáltatások;

Az oktatási intézményekben az iskolai-óvodai szociális segítő tart előadást, vagy külsős előadó meghívásával bonyolítják le az eseményt.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Az egyenlő bánásmód elve szerint a közszolgáltatások működésében meg kell előzni az állampolgárok hátrányos megkülönböztetését, amely vonatkozik a lakosok bármilyen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti diszkriminációjára. Az állampolgárok emberi értékük, méltóságuk, egyediségük alapján tiszteletet érdemelnek, érdekeiket figyelembe véve olyan körülményeket és légkört kell kialakítani, melyek ezeknek az alapvető értékeknek a megőrzését és megerősítését szolgálják. A szolidaritást követve az intézkedési tervek megfogalmazásakor a

bevont partnerek tekintetbe vették, hogy a társadalom számára minden állampolgár egyformán értékes, ezért a város minden közösségének és polgárának érdeke a szolidaritás erősítése, mely nagyban elősegítheti a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi integrációját, foglalkoztatási és érvényesülési lehetőségeit. A méltányosság elvén szem előtt tartották olyan pozitív méltányos és rugalmas intézkedések kidolgozását, melyek elősegítik az érintettek társadalmi pozíciójának, életminőségének javulását.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

- települési támogatás
- rendkívüli települési támogatás,
- gyógyszer-támogatás,
- házi segítségnyújtás,
- személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2016	n.a.
2017	n.a.
2018	n.a.
2019	9 500
2020	9 500
2021	10 000

Forrás: Önkormányzati adat

3.6.2. számú táblázat a népkonyhán kiosztott ételadagok számát mutatja meg. 2016., 2017., 2018as évről nincs adat. 2019-től az Étkeztetési Centrum látja el ezt a feladatot a településen.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai;

A település több pontján léteznek közösségi terek, nevezetesen a HÍD Közösségi Ház, Ludastói Közösségi Ház, Akácos úti Roma Közösségi Ház, Ratkó József Városi Könyvtár, Harangod.

Közösségi programok a lakosság számára a Nagykállói Kiemelten Közhasznú Nonprofit Kft. üzemeltetésében lévő Híd Közösségi Házban és az Akácos úton található Nappali Központban érhetőek el, a gyerekek minden évben részt vesznek a Téka Táborban, ahol a népi mesterségeket sajátítják el. A közösségi házban biztosított a folyamatos internetezési lehetőség, heti rendszerességgel a gyerekeknek kézműves foglalkozásokat tartanak az aktuális időszak ünnepeihez kapcsolódóan. A jelesebb ünnepekre (Karácsony, Farsang, Anyák Napja) műsorokat készítenek elsősorban a nagyobbak, a kicsik, vagy a szüleik részére. . A Városi Könyvtár számos közösségi kulturális programnak ad helyszínt az író-olvasó találkozóktól az irodalmi előadásokon át egyéb közönség csalogató eseményig.

A Hagyományörző Téka Tábor nyitva áll minden érdeklődő és korosztály számára, akiket érdekel a magyar népi kultúra. A népi kismesterségek megismerése mellett lehetőség van tánc- és énektanulásra, hangulatos tánc házi programokon való részvételre és a túraútvonalak bebarangolására. A település rendezvényeinek sora évről évre bővül, amely a közösségi élet momentumainak is helyet ad. A Testvérvárosok nemzetközi találkozója, a Lecsófesztivál, és a Sörfesztivál, és számos kisebb esemény mind a közösségi élet fórumait színesítik.

Ezek mellett a Nagykállói Napstrand nyújt remek helyszínt a város minden korosztálya számára a sportolást illetően, kicsiknek és nagyoknak, csapatoknak egyaránt. A rendszeres úszásokon kívül a családok, baráti társaságok és a Városunkba látogatók részére is felfrissülést jelent egy-egy nyári napon. A strandon 2024-ben jelentős korszerűsítés kerül megvalósításra. A beruházásnak köszönhetően a strand technikai fejlesztésen megy keresztül, mely magába foglalja a rekonstrukciós munkálatok elvégzését, medencék belső burkolatának felújítását, termálmedence vízforgató rendszerének kialakítását és napelemes rendszer kialakítását. A város turisztikai és rekreációs jellegű területén található Harangod, illetve az Ínség-domb is, amelyek különleges jelentőséggel bírnak a városi lakosság szabadidejének természet közeli eltöltésében, de kedvelt helyszínei a környékbeli lakosságnak és a messzebről érkező kirándulóknak is.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2019)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
4	van	5 631	4

Forrás: TelR, KSH Tstar

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

Mint mindenhol a közösségi együttélés szempontjából Nagykállóban is előfordulnak konfliktusok, amelyek elsősorban a bűncselekményekből (főleg megélhetési bűnözésből) származó károkozás által generált feszültségekből erednek. Konfliktus helyzetet eredményezhet az is, hogy egyesek csak a jogukat ismerik, de kötelességüket nem. Ezek megoldására elsődleges cél a megelőzés, pl.: bűnmegelőzési programok és közösségi összefogást segítő programok a rendőrség és más szakemberek bevonásával.

A felvilágosító előadások témája a bűnelkövetővé, áldozattá válás, a büntetési tételek és büntethetőségi korhatárok.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

Nagykállóban az önkéntes tevékenység az elmúlt években felélénkült. Civilszervezetbe szerveződött önkéntesek tevékenységet fejtenek ki a település kulturális és szociális feladatait támogatva évente több alkalommal.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

Nagykállóban a roma nemzetiség van jelen, akiknek a Nagykállói Roma Nemzetiségi Önkormányzat koordinálja a kulturális tevékenységeit és közösségi programjait. A roma nemzetiségűek rendszeresen résztvevői és fellépői a városi rendezvényeknek.

e) helyi lakossági önszerveződések.

Nagykálló közösségi, kulturális életének alakulásában kiemelt szerepet játszanak a városban működő civil szervezetek, melyek egy része a sport, egy része kulturális, egy része a hagyományápolás, egy része a segítő tevékenységeket tűzte a zászlójára. Minden évben szervesen bekapcsolódnak a városi programokba, saját rendezvényeket szerveznek, amelyekbe bevonják a városlakókat, nemzetközi kapcsolatokat is építenek.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A roma nemzetiség érdekképviselőt a Nagykálló Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata (5 fő) látja el. Székhelye: 4320 Nagykálló, Bátor úti 24. szám alatt található. A képviselő-testületi ülések hivatalos helyszíne: a Városháza (4320 Nagykálló, Kállai Kettős tér 1.)

Nagykálló Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a rendelkezésére álló anyagi eszközök arányában biztosítja – az éves önkormányzati költségvetési rendelet keretein belül – a Nemzetiségi Önkormányzat részére a működéséhez szükséges feltételeket, az alábbiak szerint:

A képviselő-testület a Polgármesteri Hivatalon keresztül biztosítja a Nemzetiségi Önkormányzat kérésének megfelelően a postai, kézbesítési, gépelési, sokszorosítási feladatok ellátását és az ezzel járó költségek viselését, a Nemzetiségi Önkormányzat működéséhez szükséges tárgyi és személyi feltételeket.

Az RNÖ szükség szerint, de évente legalább 4 rendes ülést tart.

A Nemzetiségi Önkormányzat feladatai megvalósítása érdekében együttműködik és hivatalos kapcsolatot tart fent:

- Nagykálló Város Önkormányzatának Képviselő-testületével, tisztségviselőivel, az önkormányzat által fenntartott önkormányzati intézményekkel;
- a jegyzővel vagy az általa megbízott köztisztviselővel egyeztetést folytat a nemzetiségi önkormányzat jogszerű működése céljából;
- kapcsolatot tart fent az oktatási intézmények vezetőivel elsősorban kulturális, szabadidős és sport rendezvények tárgyában.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlőség vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Alacsony képzettségi szint és gazdasági aktivitás	Képzések, foglalkoztatási lehetőségek bővítése, új munkahelyek teremtése
Magas a munkanélküliek aránya	Tartalmas közfoglalkoztatás és értékteremtő, szociális szövetkezetek kialakításának támogatása
Nincs motiváció a saját kert vagy porta megművelését és gondozását, a háztájék rendben tartását illetően - ismeretek, tapasztalatok és képzettség hiánya - nincs minta (generációkon átívelő, kulturális) - a jövedelem alacsony mértéke, megélhetési problémák - rossz élet- és lakhatási körülmények	Gyümölcsös, konyhakert, mezőgazdasági program
A mélyszegénységben élők és romák társadalmi befogadásának/integrációjának nehézségei	Mélyszegénységben élőkkel és romákkal foglalkozó szakemberek foglalkoztatása, lakhatási és foglalkoztatási mentorálás
Lakáskörülményeik, a munkába való visszatérésük, hozzáállásuk	Szociális bérlakások kialakítása, gyakorlati képzőhely kialakítása, szegregátumok felszámolása

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

Az Országgyűlés elfogadta a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről szóló 1991. évi LXIV. törvényt majd elfogadta a 47/2007. (V.31.) sz. határozatával a „Legyen jobb a Gyermekeknek 2007-2032” Nemzeti Stratégiáját. A dokumentum fő célja az volt, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. Ez minden gyermekre kiterjed, de azokra a gyermekekre kell hangsúlyt helyezni, akiknek érdekei a legjobban sérülnek.

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	4 716	4 997	9 713	48,55%	51,45%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			304	3,13%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	680	698	1 378	7,00%	7,19%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	146	142	288	1,50%	1,46%
Forrás: TeIR, KSH Tstar					

A 4.1. számú táblázat megmutatja a gyermekkorú népesség összetételét nemek és korcsoportok szerint. Az alábbi táblázat mutatja, hogy 2021-ben településünkön a 0-17 évesek száma az állandó népesség 20,28 %-a azaz 1970 fő volt.

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

A gyermek és környezete állandó kölcsönhatásban áll. Ez alapján értékeli környezetét, hogy milyen érzelmeket tápláljon, hogyan viszonyuljon, követendőnek tartja-e őket vagy esetleg éppen ellenkezőleg, a szülő negatív mintaként szolgál a gyermek életében. A hatékony megelőzés érdekében fontos tisztázni, hogy az érintettek veszélyeztető magatartása milyen mértékben járult hozzá a veszélyeztetett állapot kialakulásához. A közvélemény a fiatal veszélyeztetettségén általában a bűnözést megelőző, akut állapotot érti, akkor figyelnek fel rá, és érzik kötelességüknek közbelépni, amikor az már szembekerült a társadalmi normákkal, iskolát kerül, nem dolgozik, kifejezetten züllésnek indult, vagy amikor a gyermek szülei annyira deviáns életmódot folytatnak, hogy az a kiskorú egészségét, épségét veszélyezteti, és érzelmi, erkölcsi fejlődését eltorzította.

A veszélyeztetettség nem akut állapot, hanem folyamat. A serdülő például nem attól válik veszélyeztetetté, hogy betörni készül vagy már betört, hanem attól, hogy csecsemőként egésznapokra magára hagyták, vagy óvodás korában átmeneti nevelésbe került és iskolásként

piszkos, rendetlen füzetek miatt megszegényítették, veszélyeztetett volt, és egyre inkább azzá vált. A veszélyeztetettség kialakulásában különböző tényezők játszanak szerepet.

A gyermekek fejlődését veszélyeztető tényezők közül:

Kiemelten súlyos problémák:

- éhezés, nem megfelelő táplálkozás
- fizikai bántalmazás a családban (különösen 6 év alatt)
- a gyermek szexuális zaklatása
- felügyelet nélkülség (14 év alatt)
- súlyos elhanyagolás, gondozatlanság
- megállapíthatóan alkoholizáló, drogfogyasztó gyermek
- hajléktalanság, nem megfelelő lakáskörülmények
- pszichés bántalmazás a családban, szülői terror
- tartósan súlyos egészségügyi probléma (pl. TBC)

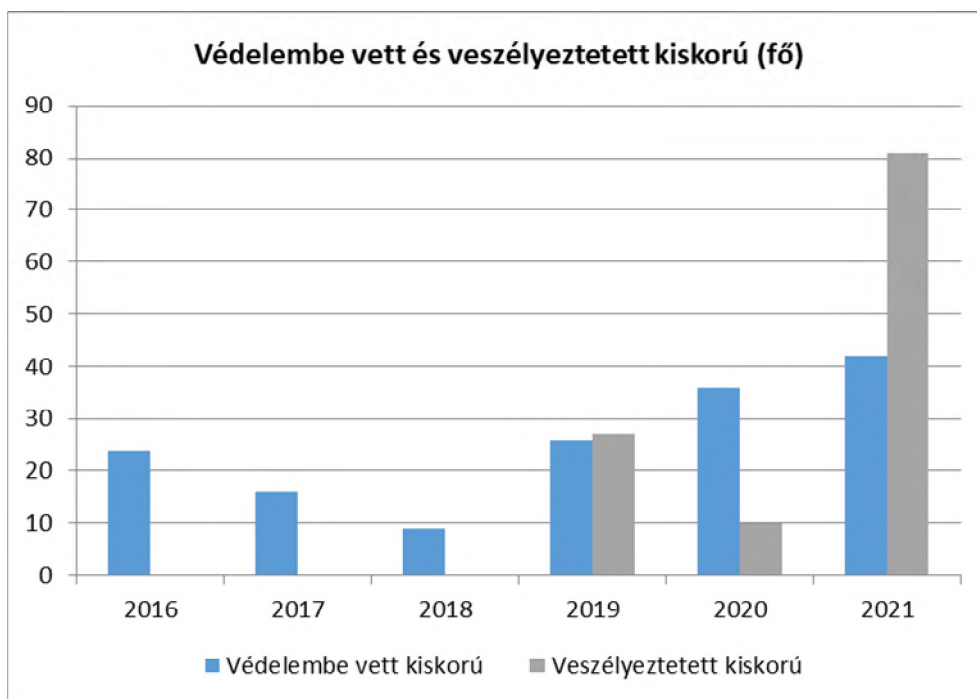
Súlyos problémák:

- családon kívüli ideiglenes elhelyezés
- megállapítható alkoholizmus a családban
- antiszociális, kriminalizálódó baráti kör, csavargás
- három éves kor felett nem szobatiszta a gyermek (nincs szervi probléma)
- nem megfelelő szellemi fejlődés a gyermeknél
- értelmi fogyatékos szülő a családban, valamely szülő tartós pszichiátriai kezelése
- nevelési-oktatási intézményből való indokolatlan hiányzás (18 év alatt)
- hatósági, szabálysértési intézkedés kiskorú gyermekkel szemben
- alacsony jövedelmi viszonyok
- problémás válás, gyermek-elhelyezési per

A veszélyeztetettség tényezői tehát a következők lehetnek:

- anyagi tényezők: az elsődleges életségigények kielégítetlenek, tehát a táplálkozás hiánya, a gyermek nem megfelelő táplálása, egészségtelen zsúfolt lakáskörülmény, önálló fekhely hiánya (nem tudja kipihegni magát), nem megfelelő ruházkodás, nem tudnak fűteni. Nem biztosítják a gyermek oktatásának támogatását
- Erkölcsi tényezők: a környezet bűnöző, erkölcstelen életmódja, ezáltal erkölcsileg rossz példát mutat a gyermeknek vagy szexuális, vagy lelki bántalmazás, vagy ha a gyermek saját maga helyezkedik szembe a társadalmi normákkal.
- Egészségügyi tényezők: környezet egészségrontó hatása (pl. egészségtelen lakhatási körülmények, vagy a gyermek fizikai bántalmazása); szülők tartós betegsége; fertőző betegségek a családban; a beteg gyermek nem megfelelő életmódja, kezelés elmulasztása, megtagadása.
- Nevelési ill. nevelődési tényezők: amikor a környezet a gyermek számára a nevelés társadalmilag elvárható minimumát sem biztosítja (szülői elhanyagolás); a szülők következetlensége, kettős nevelése /double byne/, a gyermekkel szembeni követelések hiánya, illetve ennek ellenkezője, a túl magas mérce.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2016	24	n.a.
2017	16	n.a.
2018	9	n.a.
2019	26	27
2020	36	10
2021	42	81

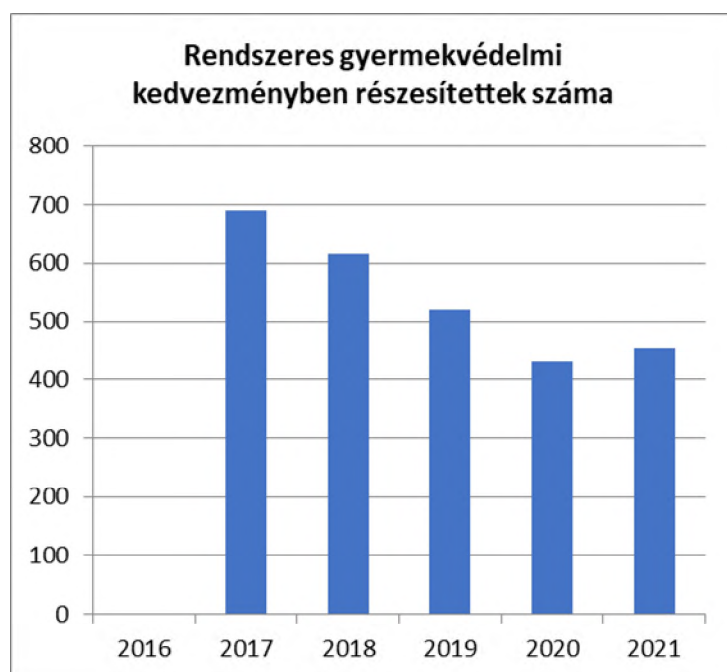
A 4.1. számú táblázat megmutatja, hogy alakult a védelembe vett és a veszélyeztetett kiskorú gyerekek száma. 2019-től folyamatosan nő a védelembe vett gyerekek száma.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésnek és - ha megfelel a 21/C. §-ban foglalt feltételeknek - a szünidei gyermekétkeztetésnek, pénzbeli támogatásnak, és egyéb kedvezményeknek az igénybevételére. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek után a gyermek családbafogadó gyámjával kirendelt hozzátartozó kiegészítő pénzbeli ellátásra jogosult, ha a gyermek tartására köteles, és nyugellátásban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, táncművészeti életjáradékban, átmeneti bányászjáradékban, megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban, időskorúak járadékában vagy olyan ellátásban részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik. A gyámhatóság megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének a 180%-át, ha a gyermeket egyedülálló szülő vagy más törvényes képviselő gondozza, a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy a nagykorúvá vált gyermek megfelel a 20. § (2) bekezdésében foglalt feltételeknek; a szociális vetítési alap összegének 165%-át az első körbe nem tartozó esetben, feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg külön-külön vagy együttesen a (7) bekezdésben meghatározott értéket. Az egy főre jutó jövedelem megállapításánál a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény rendelkezéseit kell alkalmazni, ettől eltérni akkor lehet, ha a jövedelmi viszonyokban igazolható ok miatt tartós romlás vélelmezhető. A gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel, a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel alapösszegű pénzbeli támogatást folyósít, feltéve, hogy a gyermek, fiatal felnőtt nem minősül hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűnek. A gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel, a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel alapösszegű pénzbeli támogatást folyósít, feltéve, hogy a gyermek, fiatal felnőtt az a) és b) pont szerinti időpontban a gyámhatóság határozata alapján nem minősül a 67/A. §-ban foglaltak szerint hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűnek. A gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek a 67/A. § szerinti hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzete és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a gyámhatóság határozata alapján a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel, a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel emelt összegű pénzbeli támogatást folyósít. A kiegészítő pénzbeli ellátás havi összege – gyermekenként – a szociális vetítési alap összegének 22 százaléka. A gyámhatóság annak a családbafogadó gyámként kirendelt hozzátartozónak, akinek kiegészítő pénzbeli ellátásra való jogosultsága a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjában – az augusztus hónapra járó kiegészítő pénzbeli ellátás összege mellett – a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjában – a november hónapra járó kiegészítő pénzbeli ellátás összege mellett – pótlékot folyósít.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2016	n.a.
2017	691
2018	617
2019	520
2020	431
2021	454

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A 4.1.2. számú táblázatból látható, hogy a településen 2017. évtől 2020. évig folyamatosan csökken a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma.

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

Tartósan beteg gyermekek rendszeres gyermekvédelmi támogatása

A tartósan beteg gyermekek rendszeres gyermekvédelmi támogatása állapítható meg azon gyermekek részére, akik orvosi igazolás alapján emelt összegű családi pótlékban részesülnek, s rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre nem jogosultak a család jövedelmi viszonyai miatt. A tartósan beteg gyermekek rendszeres gyermekvédelmi támogatás abban az esetben állapítható meg, ha a gyermek családjában az egy főre eső jövedelem nem haladja meg a mindenkori minimálbér összegét. A tartósan beteg gyermekek rendszeres gyermekvédelmi támogatásának

havi összege – gyermekenként 15.000.-ft/hó, melyet utólag minden hó 5-ig kell folyósítani. A támogatás megállapítása a kérelem benyújtása hónapjának első napjától a következő szakorvosi vélemény felülvizsgálat hónapjának utolsó napja, maximum 1 év. A tartósan beteg gyermekek rendszeres gyermekvédelmi támogatása iránti kérelmet a rendelet 3. melléklete szerinti nyomtatványon kell benyújtani. A kérelemhez csatolni kell a kérelmező, valamint a családjában élő közeli hozzátartozók havi nettó jövedelméről szóló igazolásokat, nyilatkozatokat, szakorvosi véleményt. A tartósan beteg gyermekek rendszeres gyermekvédelmi támogatási ügyekben átruházott hatáskör alapján a Pénzügyi és Közjóléti Bizottság dönt.

Kelengyetámogatás

annak a kérelmezőnek kerül megállapításra, aki legalább 1 éve megszakítás nélkül Nagykállóban bejelentett lakóhelyen él gyermeke születésekor, amennyiben nevezett családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 600 %-át, és a kérelmező vagy valamely családtagja részére a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény nem került megállapításra. A támogatás iránti kérelem a születést követő 60 napon belül nyújtható be. A támogatás mértéke alkalmanként 30.000.- Ft.

Beiskolázási hozzájárulás

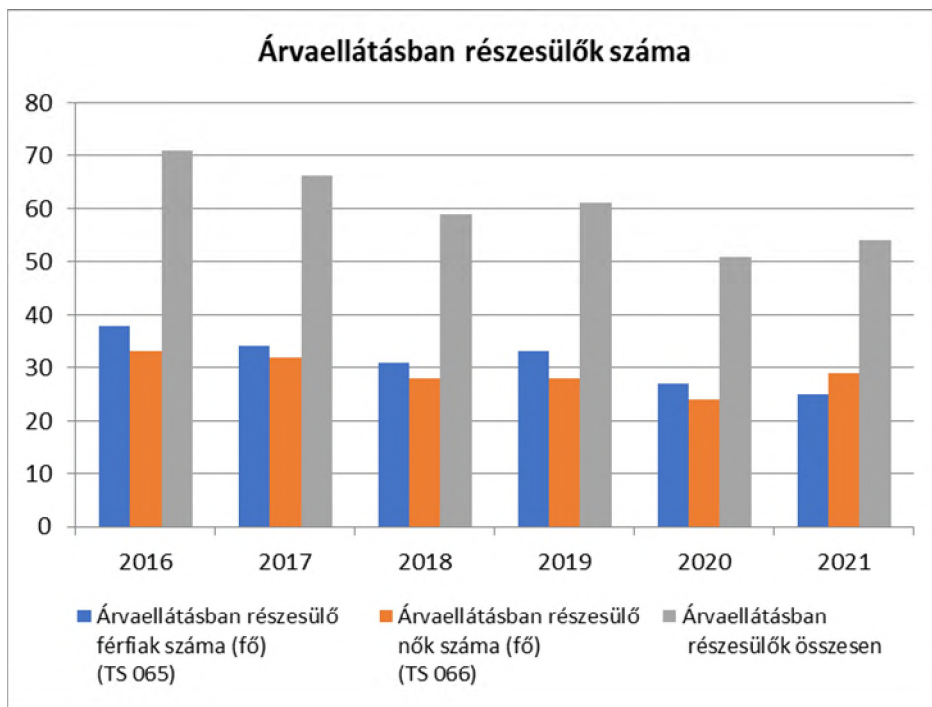
Rendkívüli települési támogatást kell megállapítani a beiskolázás költségeire tekintettel a nappali oktatás munkarendje szerinti tanulmányokat folytató, nagykállói állandó lakhellyel rendelkező gyermekeknek, fiatal felnőtteknek, - amennyiben nem részesül rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben- , és az őt eltartó családban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 650 %-át, egyedülálló szülő vagy törvényes képviselő esetében a szociális vetítési alap összegének 700 %-át.

Támogatás összege:

- az alapfokú nevelési oktatási intézményben tanuló esetében 7500 Ft/fő
- középiskolában vagy szakképző iskolában tanuló esetében 10000 Ft/fő
- felsőfokú intézmény nappali hallgatója esetében 12000 Ft/fő

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2016	38	33	71
2017	34	32	66
2018	31	28	59
2019	33	28	61
2020	27	24	51
2021	25	29	54

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A fenti grafikából az látható, hogy összességében évről évre csökken az árvaellátásban részesülők száma.

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

A Gyvt. 146. § (1) bekezdése alapján: Ha e törvény másként nem rendelkezik, a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásáért és gyermekek átmeneti gondozásáért, valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekvédelmi szakellátás keretében biztosított utógondozói ellátásért, valamint a gyermekétkeztetésért térítési díjat kell fizetni. A gyermekek napközbeni ellátásáért fizetendő intézményi térítési díjakat a Személyes gondoskodást gyújtó gyermekjóléti alapellátásokról szóló 13/2021. (X. 01.) önkormányzati rendelet szabályozza.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

nem releváns

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

nem releváns

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A szegregátumokban igen magas a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya. Ez pedig egyértelműen arra vezethető vissza, hogy az itt élők komoly hátrányokkal küzdenek az oktatási rendszerben, saját felméréseink alapján az itt élők 30 - 40 % - a funkcionális analfabéta. Az alacsony iskolázottság pedig egyrészt magas munkanélküliséget, illetve alacsony presztizsű foglalkoztatási formák túlsúlyát, valamint halmozottan hátrányos helyzetű családokat indukál. Ezen tényezők összevetésével megállapítható, hogy a szegregátum további leszakadásának megakadályozása, illetve az itt élők integrációs esélyeinek javítása alapvetően az oktatáson keresztül érhető le, melyben az alapfokú iskolai végzettség megszerzése mellett a szakképzettség megszerzése kiemelt hangsúlyt kell, hogy kapjon.

Fontos kiemelni, hogy a szegregátum lakóinak jelentős része közfoglalkoztatottként dolgozik, mely csak rövidtávon jelent segítséget a családok részére. Azért, hogy ezen változtatni tudjunk fontos, hogy a munkaerő-piaci tréningek segítségével motiváljuk a célcsoportot az elsődleges munkaerőpiacon történő elhelyezkedés irányába. A tréningek mellett motivációs céllal kívánjuk megszervezni az üzemlátogatásokat is.

Az önkormányzat korábbi városrehabilitációs programokban már szervezett képzéseket. A részt vevők 30 – 35 % - a tudott elhelyezkedni a nyílt munkaerő piacon. Fontos, hogy jelen képzések kiválasztásába be kívánjuk vonni a helyi nagyobb foglalkoztatókat annak érdekében, hogy a képzések után a célcsoport ténylegesen a nyílt munkaerő piacon tudjon elhelyezkedni, így javuljanak a jövedelmi viszonyai.

Akácos úti Közösségi Ház 3. számú szegregátum közvetlen szomszédságában található. Az elmúlt években az itt dolgozó munkatársak bizalmi kapcsolatot építettek ki a környéken élő, többségükben roma gyerekekkel és emberekkel. A dolgozókhöz ma is sokan fordulnak mindennapi problémáikkal, akik lehetőségeikhez mérten minden segítséget megadnak.

A közösségi ház főként a gyerekekre koncentrál. Az alábbi állandó szolgáltatások érhetőek el:

- felzárkóztató foglalkozások;
- internet pont;
- könyvtár;
- nyári napközis foglalkozások;
- rendszeres szabadidős programok (közös kertészkedés, táncoktatás, labdarúgás, stb.)
- szomszédsági főzések lebonyolítása;

A közösségi házban folyó munkát a város teljes lakossága elismeri. Ennek fontos pillanata volt, amikor a város vállalkozóinak támogatásával és a helyiek munkaerejével sikerült a közösségi ház kertjébe felépíteni egy 40 m² – es filagóriát, melyet a nyáron itt lévő gyerekek nagy örömmel használnak.

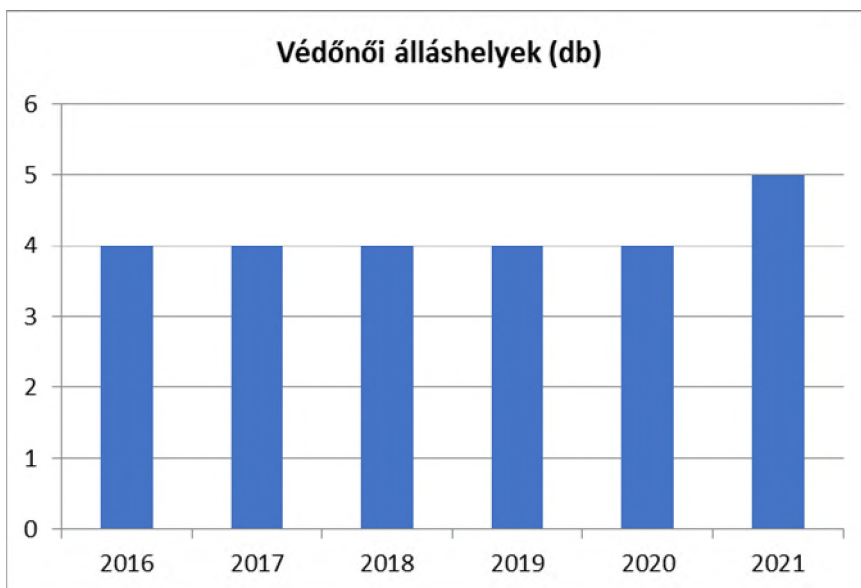
Fontos megemlíteni, hogy az önkormányzat már korábban felismerte a szegregáció kialakulásának veszélyét és annak a város életére nézve káros következményeit, így a következő konkrét intézkedéseket hozta: Átszervezte az általános iskolai oktatást, oly módon, hogy minimalizálja az oktatásban jelentkező szegregáció kialakulásának lehetőségét- minden általa fenntartott oktatási intézményben olyan képzési programokat vezettek be, amely kiemelt figyelmet fordít a halmozottan hátrányos helyzet és roma tanulók tanulmányi elmenetelére és szocializációjára. Csatlakozott a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszerhez a felsőoktatásban továbbtanuló nagykállóiak támogatása céljából.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

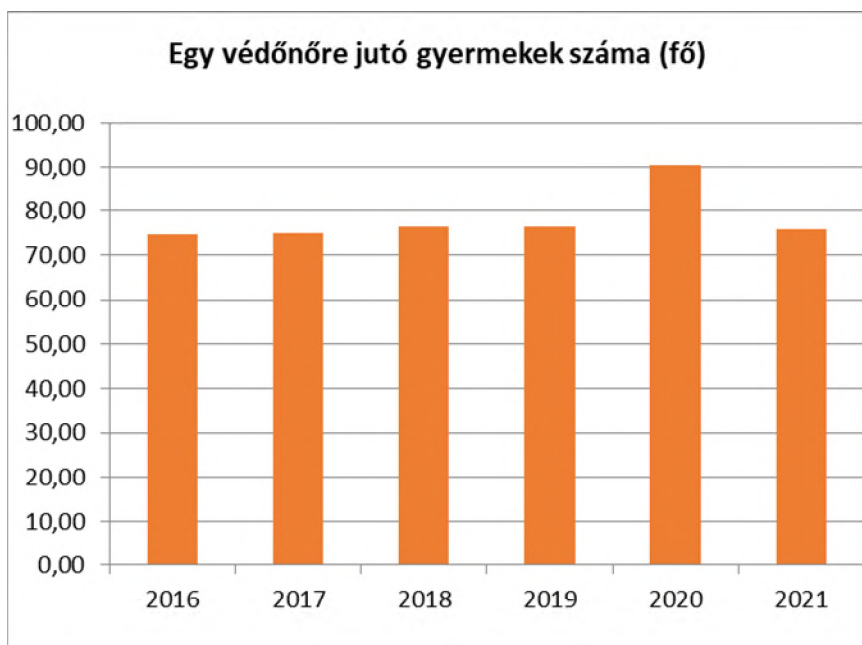
a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2016	4	299	74,75
2017	4	300	75,00
2018	4	306	76,50
2019	4	306	76,50
2020	4	362	90,50
2021	5	380	76,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A táblázatból jól megfigyelhető, hogy 2020-ig 4 védőnő látta el a védőnői feladatokat, majd a megnövekedett gyereklétszám miatt szükségessé vált egy újabb védőnői körzet kialakítása. 2023. júliusáig a védőnők vállalkozói szerződés keretén belül látták el a munkájukat, majd 2023. július 01-től törvénymódosítást követően a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Oktató Kórház alkalmazottai lettek. Feladataikat továbbra is Nagykállóban látják el. Az oktatási intézményekben is ellátják az óvodai-iskolai védőnői teendőket. pl. egészségügyi vizsgálatok elvégzése, előadások tartása.

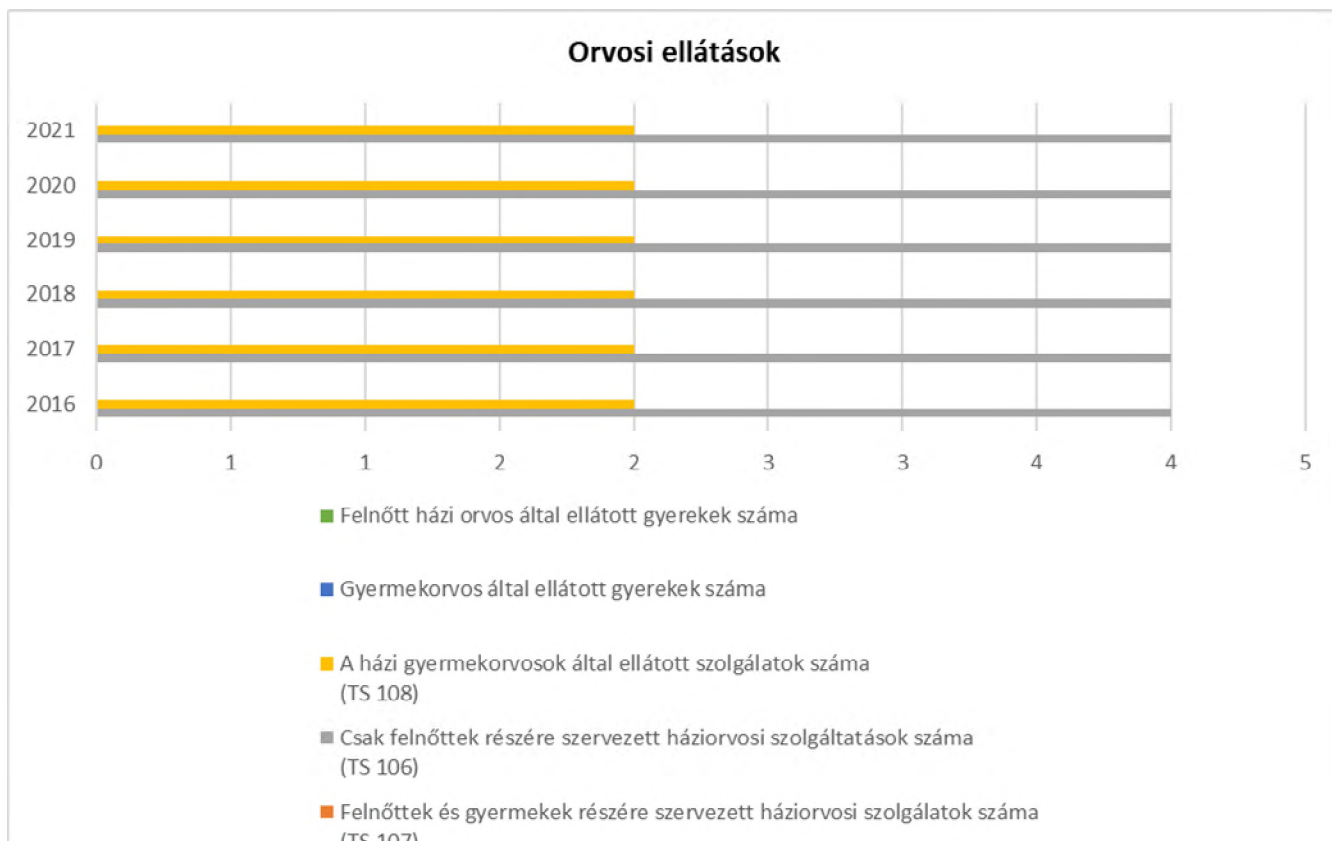
b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Nagykálló Város Önkormányzata közigazgatási területén az egészségügyi alapellátás keretében háziorvosi, házi gyermekorvosi, fogorvosi, iskola-egészségügyi körzetek kerültek kialakításra. A településen kettő gyermekorvosi körzet található. A gyermekorvosi ellátás megoldott, 1 gyermekorvos látja el a beteg gyerekeket a városban, aki viszi a saját körzetét és helyettesít a másik körzetben. Azt meg kell említeni, hogy a Képviselő-testület folyamatosan pályázatot ír ki a megüresedett gyermekorvosi praxis üzemeltetésére.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	4	2	n.a.	0
2017	0	4	2	n.a.	0
2018	0	4	2	n.a.	0
2019	0	4	2	n.a.	0
2020	0	4	2	n.a.	0
2021	0	4	2	n.a.	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

4.3.2-es táblázat szemlélteti, hogy 4 felnőtt háziiorvosi praxis található a városban és 2 gyermekorvosi körzet. A gyermekorvos elmondása szerint évente 8-9000 esetet lát el egy évben.

Egészségügyi szűrővizsgálatok

- Szükség esetén szakorvosi-fogászat, szemészet, fülészet, ortopédia-vizsgálatok
- Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás
- A szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A korai fejlesztés és intervenció célcsoportjába 0-6 éves korú, eltérő fejlődésű, fogyatékos, illetve fejlődés szempontjából veszélyeztetett csecsemők, kisgyermek és családjai tartoznak. A kora gyermekkori intervenció azon gyermekek tervszerűen felépített fejlesztőprogramja, mely komplex diagnosztikai vizsgálatot, gyógypedagógiai fejlesztést, tanácsadást és különböző terápiás szolgáltatásokat foglal magába. Korai fejlesztésre, intervenció szolgáltatásokra azok a gyermekek jogosultak, akik megfelelő differenciáldiagnosztikai vizsgálómódszerrel elvégzett vizsgálat során elmaradást mutatnak a mozgásfejlődés, az értelmi fejlődés, a kommunikáció, a beszédfejlődés, a szociális, érzelmi fejlődés, a figyelem, magatartás és/vagy a látás, hallás területén. Emellett a korai fejlesztés szükségességét állapíthatják meg olyan diagnosztizált állapotokban, amelyek következménye nagy valószínűséggel fejlődési elmaradás lehet a későbbiekben

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A szolgálat célja: járuljon hozzá a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének és a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez, a már kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének megelőzéséhez, illetve a mielőbbi visszahelyezés elősegítéséhez.

Helyi szinten a családsegítést a Nagykállói Család-és Gyermekjóléti Központ munkatársai végzik. A gyermekek jólétének biztosítása, a segítségre szoruló családok támogatása, a hatósági intézkedésekkel történő gyermekvédelmi gondoskodás kizárólag az észlelő- és jelzőrendszer, a család-és gyermekjóléti szolgálatok, a család- és gyermekjóléti központok szoros együttműködésével valósítható meg. A hatékony együttműködés egymás szakmai tudásának, kompetenciájának a tiszteletben tartásával, egymás munkájának segítségével, kölcsönös kommunikációval érhető el. A jelzőrendszer tagjaival (iskolák, bölcsődék, rendőrség, óvodák, orvosok, védőnők képviselőivel) évente hat alkalommal előre meghatározott témában tartanak megbeszélést, illetve ezen kívül egy alkalommal értékelik az előző évet a jelzőrendszer tagjai által javasoltak, észrevételek alapján. A jelzőrendszer tagjaival napi kapcsolatban állnak, tájékoztatják, informálják egymást gondozott családjaikkal kapcsolatban, a hatékony munka érdekében.

A Tanodai program a gyerekek iskolai sikerét segíti elő. A Tanoda nem pótolja az iskolát, csak a háttérből segíti azt, hogy az ide járó gyerekeknek tanulmányi eredményük javuljon. Nagykálló Város Önkormányzat a jövőben szeretne pályázatot benyújtani Tanoda vagy Biztos Kezdet Gyerekház kialakítására.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

A településen 2022. szeptemberéig 1 db bölcsőde és 1 db családi bölcsőde működött. A családi napközi iránt nagy volt az igény, így 2022. májusától 8 férőhellyel működik tovább, ahol biztosítják a gyerekek testi, lelki fejlődését családi környezetben.

A bölcsődét a Dél-Nyírségi Többcélu Önkormányzati Kistérségi Társulás működteti, mely intézmény a kistérségből fogadja a gyerekeket. Két bölcsődei csoportban 24 férőhellyel működik az intézmény. A bölcsődében nagyon jól érvényesül az egyéni bánásmód elve. A gyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a felnőtt őszinte érdeklődése, figyelme, megbecsülése, a kompetenciájának elismerésén alapuló választási lehetőség biztosítása az egyes élethelyzetekben, a pozitív megnyilvánulások támogatása, megerősítése, elismerése. A gondozónő meleg, szeretetteljes odafordulással, a megfelelő környezet kialakításával, a gyermek életkori- és egyéni sajátosságait, fejlettségét, pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, hangulatát figyelembe véve segíti a gyermek fejlődését. Fontos, hogy a bölcsődébe járó gyermekek mindegyike folyamatosan érezze a róla gondoskodó felnőtt elfogadását akkor is, ha lassabban fejlődik, akkor is, ha esetleg több területen jelentős eltérést mutat az átlagos fejlődéstől, ha sajátos nevelési igényű, ha viselkedése bizonyos esetekben különbözik a megszokottól, emiatt nehezebben kezelhető. A gondozónő elfogadja, tiszteletben tartja a gyermekvallási, nemzetiségi/etnikai, kulturális..., stb. hovatartozását, és a lehetőségek szerint segíti az identitástudat kialakulását és fejlődését, segíti a saját és a más kultúra és hagyományok megismerését és tiszteletben tartását.

2022. szeptember 01-től nyitotta meg kapuit a Nagykállói Napsugár Bölcsőde, ahol 3 csoportban várják a gyerekeket, itt összesen 36 főt. Ez a bölcsőde TOP-1.4.1-19-SB1-2019-00033 A jövő bölcsődéje Nagykállóban pályázat keretén belül valósult meg, fenntartója Nagykálló Város Önkormányzata. Ez egy új építésű épület, mely minden igényt kielégít. Ebbe a bölcsődébe Nagykálló közigazgatási területéről várják a gyerekeket.

A Nagykállói Református Bölcsőde a 2023/2024-es gyermeknevelési évet kezdi előreláthatólag 2024 januárban, a Nagykállói Református Egyház fenntartásával. Az épület 100 évvel ezelőtt épült a Nagykállói Református Egyház szolgálatára, mint lelkészi szolgálati lakás, illetve lelkészi hivatal (parókia). Elsősorban egy bölcsődei csoportra lett tervezve, de az épület adottságai megengedték, hogy egy újabb csoportra bővítsék. Intézményünk, 24 férőhellyel biztosítja bölcsődés korú kisgyermekellátását, a Nagykállói Járás településeiről is.

Mindkét épület akadálymentesített, korszerű tárgyi infrastruktúrával, és megfelelő építményi adottságokkal rendelkezik, gazdaságosan üzemeltethető és jól felszerelt intézmény, mely a gyerekek testi, lelki fejlődését szem előtt tartva tervezi mindennapjait eltölteni.

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődéi férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyermekek száma
	db	Fő
2016	0	0
2017	0	0
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. a) sz. táblázat azt szemlélteti, hogy a vizsgált időpontban még nem volt működő, önkormányzati bölcsőde.

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődéi férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődéi férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődéi férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődéi férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	0	0	6	6	0	0	24	24
2018	0	0	6	6	0	0	24	26
2019	0	0	6	6	0	0	24	24
2020	0	0	6	6	0	0	24	23
2021	0	0	6	6	0	0	24	24

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A 4.3.3. b) sz. táblázatból jól látható, hogy 2017-től 2021-ig 1 db bölcsőde és 1 db családi bölcsőde működik. 2022. szeptemberétől megnyílt az önkormányzati fenntartású bölcsőde.

f) gyermekvédelem;

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint e törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják. A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK

KAPCSOLATTARTÁSI ÜGYELET

A Kapcsolattartási Ügyelet célja lehetőséget biztosítani a gyermek, valamint a különélő, kapcsolattartásra jogosult szülő (nagyszülő, stb.) számára arra, hogy semleges helyszínen, nyugodt, biztonságos körülmények között találkozhassanak egymással.

KÉSZENLÉTI SZOLGÁLAT

Célja a Gyermekjóléti Központ nyitvatartási idején túl felmerülő krízishelyzetekben történő azonnali segítség, tanácsadás vagy tájékoztatás nyújtása. A készenléti szolgálat egy állandóan hívható, közismert telefonszám biztosításával lett megszervezve úgy, hogy a készenléti szolgálatban lévő munkatárs szakszerű segítséget tudjon nyújtani, vagy ilyen segítséget tudjon mozgósítani. A telefonos készenléti szolgálat a Központ nyitvatartási idején túl hívható.

SZOCIÁLIS DIAGNÓZIS

A szociális diagnózis fogalma a szociális munkában nem ismeretlen, ugyanakkor a jogszabályokban meghatározott, igénybevitelre irányuló eljárásokban eddig nem jelent meg. Ebben van változás, ugyanis az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2016. évi CLXVI. törvény alapján, 2018. januári hatályba lépéssel megjelenik a szociális diagnózis, mint a szociális szolgáltatások igénybevitelét megelőző, szükségleteket, jogosultságokat vizsgáló módszer, illetve intézkedés. Szt. 64. § (8) A Gyvt. szerinti család- és gyermekjóléti központ a család szociális helyzetének átfogó vizsgálata alapján elkészíti az igénybe venni javasolt szociális szolgáltatásokat meghatározó szociális diagnózist. A család- és gyermekjóléti központ a szociális diagnózis elkészítésébe bevonhatja a nem járásszékhely településen működő család- és gyermekjóléti szolgálatokat. A jogosultsági feltételek fennállása esetén a szociális diagnózis kötelezi a szociális szolgáltatókat és a szociális intézményeket. A szociális diagnózis felvételi szakértőnek jeleznek a családsegítők, esztanácsadók és minden új igénylő (ügyfél) esetében ki kell tölteni az adatlapot. A szociális diagnózis egy adatlappal segített strukturált interjú. Ez az adatlap számba vesz minden olyan területet vagy témát, amelynek feltérképezése elengedhetetlen ahhoz, hogy megismerhető legyen az ügyfél szükséglete vagy annak hiánya. A diagnózis készítése egy irányított beszélgetés, ahol a felvevőnek a kérdéseket az igénylő számára érthető módon kell megfogalmaznia. Az adatlap felvétele történhet az intézményben, de az ügyfél kérésére saját otthonában is.

A felvételhez általában egy találkozás elegendő, de maximum három találkozásra meg kell történnie, illetve az első találkozást követő 30 napon belül. (Egy felvétel az adatlap kitöltésével együtt kb 3 óra). A szociális diagnózisnak az a rendeltetése, hogy egy független szakértői vélemény által igazolja, hogy egy adott személynek egy bizonyos szolgáltatásra szüksége van vagy sem.

ÓVODAI ISKOLAI SZOCIÁLIS SEGÍTŐ

Az utóbbi évtizedek gazdasági, politikai, társadalmi változásai nyomán az óvodák és iskolák újkívásokkal találták szemben magukat. Ezzel párhuzamosan a családok életvitele és nevelésben betöltött szerepe átalakult, így a köznevelési intézményekben folyó nevelő-oktató munkában évről-évre nagyobb kihívásokkal kell szembenéznük a pedagógusoknak. A problémával küzdő gyermekek számának váratlan és drasztikus emelkedése, az egyébként is leterhelt pedagógus társadalomra további feladatokat ró. Ezen helyzet kezelésére, a köznevelési intézményekben folyó szociális támogató szolgáltatások bővítésére, a gyermekek, tanulók veszélyeztettségének megelőzése érdekében 2018. szeptember 01.-től kerül sor az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység bevezetésére valamennyi köznevelési intézményben. Az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet a járási székhely önkormányzat által fenntartott család-és gyermekjóléti központok a speciális szolgáltatásaik keretében kötelező jelleggel fogják biztosítani. Az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás ellátása a köznevelési intézmény és szükségszerűen a fenntartója, valamint a család-és gyermekjóléti központ közötti együttműködési megállapodás alapján történik. A feladatellátás jogszabályi alapját a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. (a továbbiakban: Gyvt.), valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30.) NM rendelet (továbbiakban: NM rendelet) nyújtja. Az NM. Rendelet rendelkezései szerint az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás célja a gyermek veszélyeztettségének megelőzése érdekében a szociális segítő munka eszközeivel támogatást nyújtani a köznevelési intézménybe járó gyermeknek, a gyermek családjának és a köznevelési intézmény pedagógusainak, az intézményben megjelenő egyéb szakembereknek.

Az óvodai és iskolai szociális segítő egyéni, csoportos és közösségi szociális munkát végez, valamint gyermek-és ifjúságvédelmi feladatokat lát el.

Ennek keretében segíti:

- a) a gyermeket a korának megfelelő nevelésbe és oktatásba való beilleszkedéséhez, valamint tanulmányi kötelezettségei teljesítéséhez szükséges kompetenciái fejlesztésében,
- b) a gyermeket a tanulmányi előmeneteléhez, későbbi munkavállalásához kapcsolódó lehetőségei kibontakozásában,
- c) a gyermek tanulmányi kötelezettségeinek teljesítését akadályozó tényezők észlelését és feltárását,
- d) a gyermek családját a gyermek óvodai és iskolai életét érintő kérdésekben, valamint nevelési problémák esetén a gyermeket és a családot a közöttük lévő konfliktus feloldásában,
- e) prevenció eszközök alkalmazásával a gyermek veszélyeztettségének kiszűrését és
- f) a jelzőrendszer működését.

Ha a köznevelési intézmény foglalkoztat gyermek- és ifjúságvédelmi felelőst, az intézményt érintő gyermekvédelmi feladatokat az óvodai és iskolai szociális segítő a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőssel együttműködésben látja el.

Központunkban jelenleg 2 fő óvodai és iskolai szociális segítő látja el a feladatot 17 közoktatási intézmény 24 telephelyén.

MEDIÁCIÓ:

A mediáció (magyarul közvetítés) egy speciális konfliktusmegelőző, -kezelő módszer és folyamat, amelynek lényege, hogy a két vagy több fél vitájában, a konfliktusban állók beleegyezésével egy semleges, harmadik fél (mediátor) jár közben. A mediátor segít tisztázni a konfliktus természetét és olyan megoldást találni, amely az érintettek számára kielégítő, sőt nem ritkán kifejezetten örömteli.

A mediáció főbb elemei:

- a konfliktus tettenérése (panasz),
- ontológiák feltérképezése és azonosítása,
- bizalmatlanság, sértettség, merev attitűdök feloldása, téves heurisztikák blokkolása, ontológia gyengítése,
- célok összehangolása, közös narratíva kialakítása
- az egyezkedés folyamatának lépésekre bontása,
- az egyezkedést segítő technikák alkalmazása
- alternatív megoldások keresése,
- az álláspontok közelítése,
- a felek kommunikációs stratégiáinak fejlesztése,
- deuteró tanulás.

Nem feltétlenül jelent jogilag kötelező eljárási rendet, illetve jogszabályban meghatározott speciális formát. A mediátor nem döntőbíró, sokkal inkább vitavezetőként lép fel, hiszen a mediáció során a hangsúly a felek közötti egyezkedésen van. Ez a leginkább előnyös vitarendezési technika az üzleti-, kereskedelmi- és a pénzügyi világban, ahol különös jelentősége van a kiépített kapcsolatrendszer fenntartásának, a jó hírnévnek, a gyors döntéshozatalnak.

A mediáció definíciója Florida állam jogában a következőképpen szól: „Mediáció alatt azt az eljárást kell érteni, amelynek során egy semleges harmadik fél segítséget nyújt a feleknek vitájuk rendezésére, anélkül azonban, hogy maga döntené el a vitát. Ez az eljárás teljesen informális és békítő jellegű, célja, hogy segítse a feleket egy kölcsönösen elfogadható egyezség létrehozásában.” (Florida, Mediation in any civil actions § 44.301)

Ezen szolgáltatás a Család- és Gyermekjóléti Központnál ingyenesen igénybe vehető.

Ezenkívül a járáshoz tartozó összes település tekintetében az ellátottak és a lakosság ingyenes jogsegélyt/ tanácsadást is igénybe vehetnek.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

Minden szülő szeretné, hogy gyermeke ügyesen tanuljon, jó jegyeket hozzon és gördülékenyen vegye az iskolai akadályokat. Ebben is segíthet a sport. Számtalan tanulmány és felmérés alátámasztotta már azt, hogy a sportoló gyerekeknek nő a mentális terhelhetőségük, képesek jobban koncentrálni, nagyobb az akaraterejük és jobban kialakul bennük a felelősségérzet. Az óvodai- és iskolai sport- és szabadidős tevékenységek mellett a városban számos egyesület is megtalálható, akik biztosítják a gyerekek részére a sportolási lehetőséget. pl. karate, röplabda, ping-pong, kosárlabda, súlyemelés, foci, stb...

Az egészséges és környezettudatos életmódra nevelés, mint a Nagykállói Brunsvik Teréz Óvoda fő feladata, megjelenik a helyi pedagógiai programjukban is. Az ebben foglaltak az egész óvodai életet meghatározzák, befolyásolják a közösségi programokat. Így ebben a témakörben – a Zöld Óvoda cím birtokában - kiemelten kezelik, hogy a gyermekek tiszta környezetben, egészséges és biztonságos óvodai életben éljék mindennapjaikat. Ez hatja át célkitűzéseiket, ilyen mintát mutatnak a gyermekeknek és szüleiknek. Minden olyan lehetőséget megragadnak, melyben az egészséges életmódot, mint életformát, és a környezettudatos szemléletet, mint kiemelten fontos pedagógiai értéket tudják közvetíteni.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

A település a pénzbeli és természetbeni juttatások (támogatások, kedvezmények) terén az óvodai és bölcsődei korban lévő gyermekek számára 50%-os és teljesen ingyenes étkeztetést biztosít. A nevelési intézmény mellett az általános és középiskola keretein belül a tanulók részére is nyitva áll az említett kedvezmény igénybe vétele 50%-os és 100 %-os mértékig.

A szünidei étkezés is biztosított azon óvodás és iskolás korú gyermekek részére, akik rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülnek.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat/ Központ szabadidős programokat szokott szervezni eltérő csoportok, hátrányos és nem hátrányos helyzetű ellátottak részére, ugyanis ezt a kötelező jogszabályként előírja. Intézményünk minden nyáron több turnussal is megpályázza és lebonyolítja az Erzsébet Táborokat.

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

Az Országgyűlés elismerve minden ember jogát ahhoz, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen, azon szándékától vezérelve, hogy hatékony jogvédelmet biztosítson a hátrányos megkülönböztetést elszennvedők számára, kinyilvánítva azt, hogy az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás előmozdítása elsősorban állami kötelezettség, tekintettel az Alaptörvény II. és XV. cikkére, valamint a Köztársaság nemzetközi kötelezettségeire és az európai közösségi jog vívmányaira a következő törvényt alkotja: *

I. Fejezet

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. § Az egyenlő bánásmód követelménye alapján Magyarország területén tartózkodó természetes személyekkel, ezek csoportjaival, valamint a jogi személyekkel és a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekkel szemben e törvény rendelkezései szerint azonos tisztelettel és körültekintéssel, az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevételével kell eljárni.

2. § Az egyenlő bánásmód követelményére vonatkozó, külön jogszabályokban meghatározott rendelkezéseket e törvény rendelkezéseivel összhangban kell alkalmazni.

l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

Hátrányos helyzetű illetve halmozottan hátrányos helyzetűek támogatása, gyermekvédelmi kedvezmény, ingyenes étkezés, ingyen tankönyv, személyes gondoskodást nyújtó ellátások

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

A helyi óvoda - iskola átmenetet segítő program, amelynek felelős személyei az iskolaigazgató, intézményvezető

- Rögzített szempontok szerinti megfigyelések különböző helyzetekben

- DIFER mérés
- Hospitálások
- Esetmegbeszélések, az érintett szakemberek részvételével
- Szakmai műhely
- Közös programok

A gyermekek egyénére szabott beszoktatásának biztosítása: rendszeres napi tájékoztatás

- A gyermekek fejlődéséről
- Az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése
- A gyermekek alkotásainak megmutatása, elemzése
- Szülői részvételi lehetőségek biztosítása foglalkozásokon
- Szülői értekezletek, előadások, közös rendezvények, kirándulások szervezése
- Beszélgető kör 3 havonta (családi élet, gyermeknevelés, társadalmi együttélés szabályai)

Az általános iskolában tanító pedagógusok mindennapi nevelő és oktató munkájukban a tanulói személyiség harmonikus fejlesztése érdekében az alább felsorolt pedagógiai alapelveket szeretnék érvényre juttatni:

- nevelő – oktató munka
- kulcskompetenciák kialakítása
- a komplexitás elve
- önálló ismeretszerzés és önművelés
- a tanulás tervezésében, szervezésében és irányításában a tevékenység-központú tanítási gyakorlat

Hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozóan a 4.4. számú táblázatok nyújtanak tájékoztatást intézményi bontásokban:

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2016	274	79	28,83
2017	288	68	23,61
2018	272	78	28,68
2019	297	29	9,76
2020	281	18	6,41
2021	287	18	6,27

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók

Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2016	n.a.	198	32,78
2017	n.a.	186	31,90
2018	542	168	29,58
2019	525	72	12,54
2020	465	65	11,21
2021	468	65	11,04

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű a középszintű oktatásban

Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanuló számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	43	8	68	38	84	20
2017	24	5	99	45	80	20
2018	17	4	94	37	62	16
2019	11	3	37	14	34	9
2020	7	2	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	5	1	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet

Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2016	354	65
2017	402	41
2018	203	218
2019	185	192
2020	170	153
2021	165	184

Intézményeink kiemelkedő figyelmet fordítanak a hátrányos, a halmozottan hátrányos, a sajátos nevelési igényű, valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek óvodai ellátására, nevelésére.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Célok a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Nagykállói Tagintézménye tevékenységében:

- a fejlesztés a tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó fejletlen vagy sérült funkciók korrigálására, kompenzálására, az eszköztudás fejlesztésére, a felzárkóztatásra, a tanulási technikák elsajátítására, a szociális képességek fejlesztésére, az önálló életvezetésre irányul
- a korai fejlesztésben a 0-6 éves korú az átlagostól eltérően fejlődő gyermekek körében a fejlődési elmaradás, sérülés korai életszakaszban történő felismerése, a teljes család segítése és a kis- és nagyközösségbe való beilleszkedés, az integrált nevelés lehetőségének megteremtése, a gyermek sérült vagy lassabban kialakuló készségeinek fejlesztése, a jobb életminőség és a szociális kapcsolatok támogatása
- a nevelési tanácsadás keretében az iskolába lépéshez szükséges fejlettség megállapítása, az óvodai nevelésben való kötelező részvétel alóli felmentés, a beilleszkedési zavarral, tanulási nehézséggel, magatartási rendellenességgel küzdő gyermek, tanuló óvodai nevelésével, illetőleg iskolai nevelésével és oktatásával kapcsolatos feladatok meghatározása a cél
- a logopédiai ellátás keretében a beszéd fogyatékos tanuló veleszületett vagy szerzett idegrendszeri működési zavarainak és a környezeti hatások következtében jelentős mértékű a beszédbeli akadályozottságának javítása, fejlesztése
- a továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás keretében a tanulók adottságainak, tanulási képességének, irányultságának megállapítása. Cél a pálya és a személyiség egymásra vonatkoztatott kifejtése. Cél az önálló döntés, választás, ami azt jelenti, hogy a tanácsadó nem választ a tanácsot kérő helyett, hanem elvezeti a megfelelő választáshoz
- a gyógytestnevelés keretében a mozgásszervi deformitásokkal és belgyógyászati panaszokkal küszködő, a testi képességekben visszamaradó, azaz a gyógytestnevelésre utalt tanulók panaszainak csökkentése, a panaszok megszüntetése a testnevelés eszközeivel annak érdekében, hogy alkotó s örömteli felnőtt életet éljenek és a munkaerőpiacon versenyképesek legyenek

Feladatai:

- a gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés és gondozás feladata a sajátos nevelési igény megállapításának időpontjától kezdődően a gyermek korai fejlesztése és gondozása a szülő bevonásával, a szülő részére tanácsadás nyújtása
- a fejlesztő felkészítés feladata, hogy azoknak a gyermekeknek, akik tankötelezettségüket sajátos nevelési igényük miatt nem tudják teljesíteni, biztosítsa a fejlődésükhöz szükséges felkészítést, a szülő bevonásával, a szülő részére tanácsadás nyújtásával. A fejlesztő foglalkozások megszervezése egyéni (1-3 fő) és kiscsoportos (maximum 5 fő) formában
- a nevelési tanácsadás feladata a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek problémáinak feltárása, ennek alapján szakvélemény készítése, a gyermek rehabilitációs célú foglalkoztatása a pedagógus és a szülő bevonásával, továbbá az óvoda megkeresésére szakvélemény készítése az iskolakezdéshez, ha a gyermek egyéni adottsága, fejlettsége azt szükségessé teszi
- a logopédiai szolgáltatás feladata a megkésett beszédfejlődés, beszédritmus zavara, diszfónia, diszlexia, diszgráfia stb. megelőzése és gyógyítása

- a továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás feladata a tanuló adottságainak, tanulási képességének, irányultságának szakszerű vizsgálata, és ennek eredményeképpen iskolaválasztás ajánlása

- a konduktív pedagógiai szakszolgálat feladata a központi idegrendszeri sérültek konduktív nevelése, fejlesztése és gondozása

- a gyógytestnevelés feladata a gyermek, a tanuló speciális egészségügyi célú testnevelési foglalkoztatása, ha az iskolaorvosi vagy szakorvosi szűrővizsgálat gyógy- vagy könnyített testnevelésre utalja

Az iskola mellett az óvoda is kapcsolatban áll a Pedagógiai Szakszolgálattal. A szakemberek életkornak megfelelő vizsgálatokkal szűrik ki a fejlesztési igényeket az óvodás korú gyerekeknél, mint pl. logopédia.

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2016	274	11	275	2	274	0	0	25
2017	288	11	275	2	288	0	0	26
2018	282	11	275	2	272	0	0	25
2019	297	11	275	2	297	0	0	27
2020	281	11	275	2	281	0	0	26
2021	287	11	275	2	287	0	0	26

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

A Nagykállói Brunszvik Teréz Óvoda két telephelyen működik és megközelíthető helyen található. A Brunszvik Teréz Tagóvoda, mint központi intézmény kisforgalmú úton közelíthető meg. Tágas, füves, fás zöld terület, játszóudvar – megfelelő feltételeket, nyugodt körülményeket biztosít a gyerekek számára, 7 csoport található itt. A Petőfi úton lévő Szivárvány tagóvoda 1990 évben épült óvodának, ebben az épületben 4 csoport működik, mellette található a Pindur Palota Bölcsőde.

Az óvodában a tanulási folyamat tevékenységek folyamatában, cselekvések útján valósul meg. Ezért különös jelentősége van a tapasztalásoknak, a játéknak, kezdeményezett tanulási tartalomnak. Ebben az élménypedagógia módszereinek alkalmazásával a gyermek önkéntes jelenlétére építünk, érdeklődését, belső kíváncsiságát felhasználva, motiváló helyzeteket teremtve fejlesztik azokat a készségeit, képességeit, melyek majd az iskolai tudatos tanulási folyamatot alapozzák meg. A tanulás támogatása személyre szabott, kötetlen játékos megvalósítási formákat alkalmazva valósult meg, melyben kiemelt szerepet kapott a tevékenykedtetés. Különös jelentősége van a 3-7 éves korúak esetében az életkori sajátosságok maximális figyelembevételének.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek érdekében tudatosan folytattuk a nevelési folyamat fókuszába állítva az óvodai fejlesztő programot. Működtettük az óvodai IPR-t - az esélyegyenlőségi elvárások, szempontok szerint valósítottuk meg az óvodai fejlesztő programot, Esélyteremtő Óvoda cselekvési ütemtervét. Az óvodapedagógusok a gyermekvédelmi felelősökkel együttműködve elkötelezett munkával támogatják az óvodáinkba járó, támogatásra szoruló gyermekek életesélyeinek javítását, igyekeznek segítséget nyújtani az esetleges hátrányainak mérséklését.

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2016	0	25	1	24,16	1,32
2017	0	24	1	24,29	2,23
2018	0	24	2	23,67	2,29
2019	0	24	2	23,92	3,31
2020	0	25	2	23,20	4,48
2021	0	27	2	21,81	5,09

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejeők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2016	98
2017	102
2018	82
2019	75
2020	101
2021	83

Forrás: TeIR, KSH Tstar

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

Hátrányos megkülönböztetésről, jogellenes elkülönítésről nincs tudomásunk.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

A beilleszkedés segítése érdekében elengedhetetlen az átmenetek (óvoda-iskola, iskolaközépiskola) erősítése a szociális háló, az intézmények közötti együttműködések erősítésével. Intézmények között a tanulók iskolai eredményességét illetően nem rendelkezünk adattal.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

Hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetűek támogatása, gyermekvédelmi támogatás, utazási kedvezmény, ingyenes étkezés, ingyen tankönyv, személyes gondoskodást

nyújtó ellátások. Az alábbi grafikonból megállapítható, hogy 2016. évhez képes jelentősen csökkent a szünidei étkezést igénybevevők száma.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	0	0	60	377
2017	0	0	70	261
2018	0	0	53	190
2019	0	0	78	190
2020	0	0	136	240
2021	0	0	136	168

Forrás: TelR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
gyerekek szocializációja (családi minta)	- a helyes családi minta közvetítése különösen már egész korai gyermekkortól elkezdve - kötelesség- és felelősség tudat kialakítása
gyerekek szocializációja (attitűdök, motivációk hiánya)	- oktatási intézmények fontosságának, szerepének erősítése - közösségi szerepvállalás, munkába járás - konstruktív életszemlélet kialakításának ösztönzése
15 – 30 éves korosztály bevonása közösségi életbe	- érintettek, szakemberek bevonásának támogatása minél szélesebb körben, együttműködés erősítése - befogadás és integráció erősítése, közösségépítés - érdekképviselő, véleménynyilvánítás színtereinek biztosítása
Kulturális programok és szórakozási lehetőségek hiánya, a 15 – 30 korosztály nagymértékű elvándorlása	- a programok sikeres megvalósítása, szemléletformálás támogatása, érintettek minél szélesebb körben történő bevonása

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is.

Nagykálló vonatkozásában a nők gazdasági szerepével és esélyegyenlőségével kapcsolatban az alábbi helyi kihívásokat és lehetséges megoldásokat, valamint következtetéseket szükséges részletezni:

Helyi szinten a nők foglalkoztatását alapvetően befolyásoló tényező, hogy kisgyermekes anyáról van-e szó. A kisgyermekes szülők munkavállalását nehezíti a munkahelyek hiánya, a nem szokványos foglalkoztatási formák mellőzése. Kevés a részmunkaidős és a távmunka, a rugalmas munkaidő alkalmazása. A kisgyermekes anyák a megnövekedett családi feladatok, a láthatatlan munka mellett akkor tudnak nagyobb eséllyel helytállni a munkahelyükön is, ha azok rugalmas lehetőségeket tudnak ajánlani számukra addig, amíg a gyermek kicsi. Ez több odafigyelést igényel mindkét féltől, a munkaadóktól és a munkavállalóktól is. Problémák megfogalmazása, felvetése:

1. Korai gyermekvállalás: ebből kifolyólag képzetlenség és elhelyezkedési nehézségek.
2. Családok gazdasági válsága: mely egyértelműen kihat mind a nők mind a gyermekek életvitelére.
3. A családok szociokulturális különbsége illetve kulturális különbsége: egyes családok esetében elfogadott tény, hogy a nő/k feladata a család ellátására korlátozódik (a nők bekegatorizálása)
4. Hátrányos megkülönböztetés nők és férfiak munkavállalásában
5. Gyes-en lévő anyukák elhelyezkedési, illetve munkába történő visszaintegrálási lehetőségei
6. Gyerekek szocializációja (családi minta, attitűdök, motivációk hiánya)

Megoldási lehetőségek felvázolása, javaslat tétel a fent felsorolt problémákra:

1. Korai felvilágosítás, prevenció szakemberek bevonásával (jelzőrendszer tagok közreműködésével)
2. Életvezetési és pénzgazdálkodási tanácsadás szakemberek segítségével (adósságkezelési tanácsadó mentálhigiénés szakemberek bevonásával): a számlák kifizetésének fontossága, kötelezettségek teljesítése.

„Addig nyújtózkodj ameddig a takaród ér!” helyzetbe hozás, képessé tevés, motiválás, tréningek

3. Családi szemléletformálás elősegítése, megváltoztatására való törekedés a család minden tagjának bevonásával, a gyerekek esetében egész korai nevelés elkezdésével: életszemlélet és hozzá állás módosítása, életviteli minőség javítása érdekében reális célok kitűzése és elérésének segítése, problémák konfliktusmentes megoldására való törekedés
4. Szemléletformálás és motiváció: olyan munkalehetőségek kialakítására való törekedés ahol nők és férfiak egyenrangú partnerként vannak kezelve, illetve ahol a nők is tudnak érvényesülni és sikerélményeik is vannak.
5. Szemléletformálás: ösztönzés a munkába való visszaállásba (gyerekbarát munkahelyek kialakítása, ha szükséges, akkor gyermek felügyelet biztosítása, családi napközik és családi bölcsőde létrehozása és fenntartása), gyermekes anyukák előnyben részesítése támogatása
6. Szemléletformálás:

- a helyes családi minta közvetítése különösen az első szocializáció területén már egész korai gyermekkortól elkezdve, kötelesség- és felelősségtudat kialakítása
- oktatási intézmények fontosságának, szerepének erősítése
- közösségi szerepvállalás, munkába járás, mely pozitív mintaként szolgálhat a gyerekek esetében és építő jelleggel bírhat
- konstruktív életszemlélet kialakításának ösztönzése

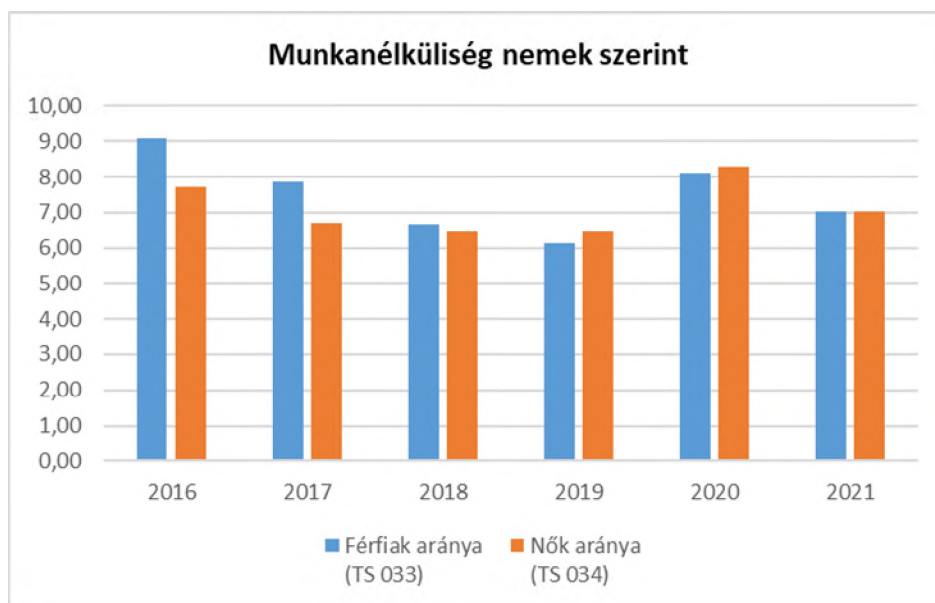
Ezen célok elérése érdekében elengedhetetlenül szükséges a jelzőrendszeri tagok szoros együttműködése, összefogása. Megfelelő szakemberek képzése, tovább képzése. Továbbá megfelelő anyagi- tárgyi- és személyi feltételek biztosítása.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Önkormányzatunk a foglalkoztatások során arra törekszik, hogy ne legyen megkülönböztetés nők és férfiak között. Minden tekintetben megtartjuk az egyenlő bánásmód elvét.

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2016	9,07	7,7	8,39%
2017	7,87	6,72	7,30%
2018	6,67	6,45	6,56%
2019	6,11	6,44	6,28%
2020	8,09	8,27	8,18%
2021	7,01	7,03	7,02%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.1. számú Munkanélküliségi ráta nemek szerinti táblázatból jól látható, hogy míg 2016-tól 2018-ig a férfiak aránya volt nagyobb a nőknél a nyilvántartott álláskeresők aránya esetén, addig 2019. és 2021. között ez megváltozott. 2019-től már a nők esetén volt nagyobb az álláskeresők aránya.

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők (a 3.2.3. táblával azonos)		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélüliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	51,64	49,83
2017	39,52	43,43
2018	44,52	45,23
2019	45,13	48,42
2020	59,59	49,23
2021	50,33	55,02

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 5.1.2. számú adattáblázat a 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők arányát szemlélteti. 2016. és 2021. közötti időszakban 40-50 % között mozgott ez az arány, kivéve 2020-as évet, amikor közel 60 %-os volt a munkanélküliségi arány.

A nők aránya csak 2021-ben haladta meg az 50 %-ot, az azt megelőző években 50 % alatti volt az arányuk.

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2016	579	71
2017	501	43
2018	447	40
2019	421	33
2020	542	49
2021	455	31

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 5.1.3. számú táblázatból megállapítható, hogy 2016. évi (71 fő) nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma 2021. évre jelentősen csökkent (31 fő).

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Általánosságban elmondható, hogy az induló képzéseken nincs meghatározva, hogy csak nők vagy csak férfiak jelentkezhetnek, a lehetőség mindkét nem számára biztosítva van. A TOP-5.2.1-16-SB1-2020-00006 pályázati program során alkalma nyílt az Önkormányzatnak bevonni munkavállalóit 3 képzési programba. Mind a férfiak és a mind a nők éltek azzal a lehetőséggel, hogy szakképzettséget szerezzenek.

A program általános céljai között szerepel a foglalkoztathatóság növelése, a társadalmi integráció, illetve a roma nők társadalmi foglalkoztatásának és befogadásának javítása.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Az alacsony iskolai végzettség már önmagában is olyan tényező, amely rontja az egyén munkavállalási esélyeit. Ha ehhez még hozzáadódik az is, hogy az alacsony iskolai végzettségű személy a „gyengébb” nemhez tartozik, elhelyezkedési lehetőségei tovább csökkenhetnek. A közfoglalkoztatási programok során lehetőséget kapnak az alacsony végzettségű női munkavállalók is az elhelyezkedésre. A programok során képzést is szerveznek, amiben a női munkavállalók is esélyt kaphatnak képzettség megszerzéséhez.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Hazánkban a nők foglalkoztatottságában az elmúlt években kedvezőtlen helyen állt, a kisgyermekes anyák foglalkoztatási aránya hazánkban a legkisebb volt. A gyermekvállalást követően a nőknek/anyáknak sokszor esélyük sincs arra, hogy a munkahelyre visszatérhessenek, hiszen annyi idő alatt, amíg az édesanya otthon van gyermekével - ha még testvér is születik, csak nő ez az idő -, sajnos sok esetben a munkahely megszűnik, vagy a munkakör átalakul. Előfordul, hogy az édesanyák különböző képzéseken, átképzéseken vesznek részt annak reményében, hogy a gyermekgondozási segély lejártakor nagyobb eséllyel térhetnek vissza a munkaerőpiacra. Természetesen mindehhez szükséges, hogy gyermekeik számára biztosított legyen a napközbeni ellátás valamely formája. Ha mégis sikerül visszatérni az eredeti munkahelyükre, bérezésük jelentősen alacsonyabb az ugyanolyan korú, képzettségű, ugyanannyi szakmai tapasztalattal rendelkező férfi kollégáikhoz képest.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2016	4	299	74,75
2017	4	300	75
2018	4	306	77
2019	4	306	77
2020	4	362	90,5
2021	5	380	76

Forrás: TelR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.2.1. számú táblázatból megállapítható, hogy 2020-ig 4 védőnő látta el a feladatokat, de a megnövekedett gyerekszám miatt szükségessé vált egy újabb körzet kialakítása.

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beiratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	0	0
2017	0	0
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

2022. szeptemberében nyitotta meg kapuit pályázati forrásból épült önkormányzati fenntartású Napsugár Bölcsőde 3 csoporttal. Az épületben összesen 36 férőhely található, 100 %-os a bölcsőde kihasználtsága.

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	0	0	6	6	0	0	24	24
2018	0	0	6	6	0	0	24	26
2019	0	0	6	6	0	0	24	24
2020	0	0	6	6	0	0	24	23
2021	0	0	6	6	0	0	24	24
Forrás: TeIR, KSH Tstar								

Az 5.2.2. b) adattáblázat alapján Nagykovácsiban egy családi bölcsőde és egy kistérségi bölcsőde működött 2021. évben, és azóta is folyamatosan. 2022. májusától a családi bölcsőde 8 férőhelyes lett.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Statisztikák szerint ma Magyarországon a fiatalok mintegy 3 százaléka esik teherbe, és azok fele meg is szüli gyermekét. Azok a fiatal lányok, akik ilyen korán teherbe esnek, nagyon sok esetben tudatlanok, feltehetőleg nem készítették fel őket arra, hogy milyen következményekkel járhat a korai szexuális élet. Emellett tinédzserkorban még éppen hogy formálódik a személyiség, az identitás, az az életkori feladata egy tininek, hogy szerepeket próbálgasson, keresse önmagát, hogy mi is érdeklődésében.

A gyermekvállalás optimális ideje 22-30 év.

Tinédzserkorban gyermeket vállalni kritikus időszak mind érzelmi, mind fizikai és szociális szempontból. Gyakori probléma a testi és pszichés éretlenség, az iskolázatlanság, a rossz szociális környezet, a jövedelem hiánya vagy alacsonyága, az iskolából való kimaradás, a családi háttér hiánya, valamint, hogy az apa is gyakran fiatalos.

A fiatalos gyermekvállalás társadalmi jelenség.

A fiatalos esetekben már maga a terhesség is súlyos konfliktusok forrásává válhat a családban.

A párkapcsolatok többnyire rendkívül instabilak. Ennek okai:

- Szerepet játszhatnak benne a párok szülei
- A férfiak családfenntartó szerepe megrendül
- A többnyire élettársi kapcsolatban lévő férfi, aki alkalmi munkából él, könnyen, és nagyobb anyagi áldozat nélkül – gyermekeit elhagyva – kiléphet a kapcsolatból. A fiatalos anya magára maradása teljes anyagi ellehetetlenüléshez vezet

A korai gyermekvállalás a nők iskolai előmenetele és ehhez kapcsolódóan a későbbi munkaerőpiaci integráció miatt érdemel különös figyelmet.

Nagykovács városban minden évben problémaként merül fel a fiatalos gyermekvállalása. Évente 5-6 ilyen esetről tud a Védőnői Szolgálat beszámolni. Ez kb. az összes élve születések 8%-a. Célunk az, hogy a fiatalos gyermekvállalását visszaszorítsuk, vagy százalékos arányát tekintve az országos statisztikával egyenlővé tegyük. Fontos, hogy e korosztály tisztában legyen azzal, hogy milyen egészségügyi, szociális és társadalmi következményekkel járhat a korai gyermekvállalás. Célként jelenhet meg az is, hogy ha hasonló helyzetbe is kerülnek, akkor milyen lehetőségek vannak a helyzet megoldására, a konfliktusok elkerülésére.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

Erre vonatkozóan nem rendelkezünk adatokkal.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

Nagykállóban a családsegítő szolgáltatás feladatait a Nagykállói Család- és Gyermekjóléti Központ látja el.

A családsegítés célja: az illetékességi területen élő szociális és mentálhigiénés problémák miatt veszélyeztetett illetve krízishelyzetbe került személyek, családok segítése, életvezetési képességük megőrzése, az ilyen helyzethez vezető okok feltárása, a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzése, valamint a krízishelyzet megszüntetésének elősegítése. Tevékenységei: családsegítés, aktív korú nem foglalkoztatott személyek együttműködési programja. Ellátottak köre: Nagykálló, Kállósemjén, Geszteréd, Bököny, Biri, Szakoly, Balkány, Érpatak települések közigazgatási területén él.

A Családok átmeneti otthona szolgáltatást a Borsodi Intézményfenntartó Központ biztosítja.

Célja: otthonalanná vált szülő kérelmére együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, ha az elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket e miatt el kellene választania szülőjétől. Ellátottak köre: Az ország területén életvitelszerűen tartózkodó állandó lakóhellyel rendelkező magyar állampolgárok, az állandó tartózkodásra jogosító személyi igazolvánnyal rendelkező bevándorolt, valamint a magyar hatóságok által menekültként elismert gyermekek, fiatal felnőttek és szüleik.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A városban a helyi közélet számos területén szerepet töltenek be a nők, jelen vannak a város vezető testületében, a jóléti, közművelődési és nevelési-oktatási intézmények élén, valamint csoportvezetői beosztásban tevékenykednek a Hivatalon belül. Jelentős a nők száma, akik valamilyen vezetői munkakört töltenek be önkormányzati fenntartású intézményekben, kistérségi szervezetnél, hivatali csoport élén vagy a Képviselő-testület tagjaként. Feladataik sokrétűek, a szociális tevékenységen keresztül az oktatási feladatokon át a döntéshozatali eljárásban való részvételig terjednek.

Nagykálló igyekszik elérni, hogy az esélyegyenlőség keretein belül a nők is a társadalom értékes tagjai lehessenek a helyi közéletben vállalt szerepük révén akár egyszerű alkalmazotti, akár vezetői státuszban.

Nemcsak a munkát illetően, hanem a civil szférában is képviseltetik magukat a nők, 2005-ben alakult meg Nagykállóban a Nagykállói Nőszövetség, amelynek tagjai alapvetően szociális tevékenységet végeznek a társadalmi szervezeten belül. Az élet minden területén a nők gazdasági, kulturális, szociális és erkölcsi felemelkedésének elősegítésére, illetve a rászoruló helyi nők, asszonyok, családok helyzetének javítására törekednek. Tevékenységük a családon belül erőszakot elszenvedők segítségére, ifjúsági és társadalmi bűnmegelőzési feladatok felvállalására, a hatóság munkájának támogatására irányul, továbbá munkálkodnak az anyaság magasabb fokú elismeréséért, valamint a nemek közötti esélyegyenlőségi feltételek kiegyenlítéséért.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A helyi szinten jelentkező problémák (társadalmi és szociális) a nők körében az alábbiak:

- a családok szociokulturális különbsége illetve kulturális különbsége: egyes családok esetében elfogadott tény, hogy a nő/k feladata a család ellátására korlátozódik (a nők bekezelésének kategorizálása)

- hátrányos megkülönböztetés nők és férfiak munkavállalásában
- gyes-en lévő anyukák elhelyezkedési, illetve munkába történő visszaintegrálási lehetőségei

Felszámolásukra irányuló elképzelések jelen helyi esélyegyenlőségi program során következő táblázatában láthatók, illetve a fejlesztési lehetőségeket, akciókat a dokumentum intézkedési terveit bemutató rész tartalmazza.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Korai gyermekvállalás: ebből kifolyólag képzetlenség és elhelyezkedési nehézségek.	Korai felvilágosítás, prevenció szakemberek bevonásával (jelzőrendszer tagok közreműködésével)
Családok gazdasági válsága: mely egyértelműen kihat mind a nők mind a gyermekek életvitelére.	Életvezetési és pénzgazdálkodási tanácsadás szakemberek segítségével (adósságkezelési tanácsadó mentálhigiénés szakemberek bevonásával)
A családok szociokulturális különbsége illetve kulturális különbsége: egyes családok esetében elfogadott tény, hogy a nő/k feladata a család ellátására korlátozódik (a nők bekezegeorizálása)	Családi szemléletformálás elősegítése, megváltoztatására való törekedés a család minden tagjának bevonásával, a gyerekek esetében egész korai nevelés elkezdésével
Hátrányos megkülönböztetés nők és férfiak munkavállalásában	Szemléletformálás és motiváció
Gyes-en lévő anyukák elhelyezkedési, illetve munkába történő visszaintegrálási lehetőségei	Szemléletformálás

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Szociálpszichológiai jellemzők:

A létbizonytalanság nem ismeretlen érzés az olyan idősök részéről, akik lakásfenntartási gondokkal küzdenek, és nem találnak segítséget, vagy nem ismerik azokat, holott sok esetben egy lakásfenntartási támogatás jó célt szolgálhat, ezáltal egy terhet ki lehet zárni a pszichés és anyagi terhek sorából.

Az évek óta munkanélküliek vagy kis jövedelmű nyugdíjasok nemritkán akár több százezer forintos közműtartozást halmozhatnak fel. Ebből a helyzetből segítség nélkül már nehezen képesek kijutni, a hivatalos támogatási formák, az önkormányzat vagy közműcégek által elérhető támogatások, lehetőségek pedig információhiány vagy egyéb okok miatt nem jutnak el hozzájuk.

Igen magas az egyedül család vagy barátok nélkül élő, magányos öregek száma. Az idős emberek társas kapcsolatai meggyengülnek, barátok, hozzátartozók elvesztésével elszigetelődnek, világuk beszűkül. Fizikai, szellemi képességeik fogyatkozásával csökken önértékelésük, önbecsülésük. Növekszik az időskori depresszió. A családok értékrendjében változások történtek, az anyagi világkép került a középpontba, ami az idősebb embereket frusztrálttá tette és teszi. Az idős emberek érzelmi és anyagi biztonságérzetének hiánya, a depressziós tünetek következménye a pszichés és ebből kialakuló testi betegségek.

Az idősök körében gyakori a krízishelyzetek kialakulása ilyen pl. a nyugdíjazás, az élettárs, hozzátartozó elvesztése, egy súlyos betegség kialakulása, az önálló életvitel feladása. Krízishelyzetben lévő idős embernek folyamatos segítségre van szüksége. Pszichológus, szociális szakemberek együttesen tudnak támogatást nyújtani a krízishelyzet feldolgozásához. A feldolgozatlan krízishelyzetek „bezárkózottsághoz”, motivátlansághoz vezethetnek.

Az alábbi táblázatok a város időskorú népességének általános jellemzőivel kapcsolatban szolgáltat néhány információt, mint az állandó népesség 60 év feletti lakosainak aránya, öregedési indexmutatók és a nappali ellátásban részesülők száma.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	1 435	1 374	104,44%
2017	1 479	1 374	107,64%
2018	1 531	1 386	110,46%
2019	1 618	1 378	117,42%
2020	1 639	1 407	116,49%
2021	1 663	1 415	117,53%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az öregedési index táblázat két korcsoportot vesz figyelembe. A 3. számú táblázatnál megfigyelhető a 65 év felettek számának növekedése évenként. Míg 2016-ban 1435 fő volt ez a

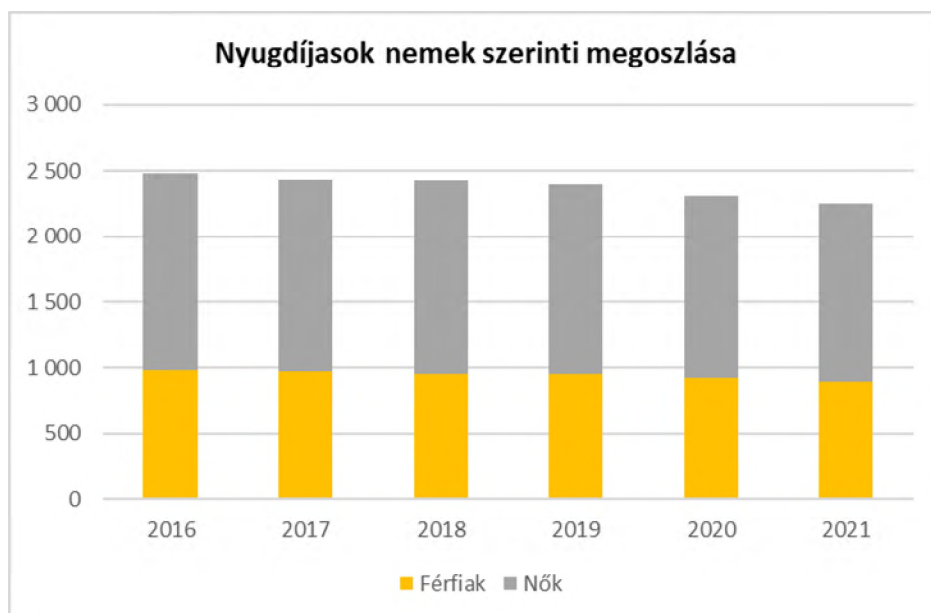
szám, addig 2021-ben 1663 főre emelkedett a számuk. Az öregedési indexben is növekedés figyelhető meg az évek folyamán. Viszont az előző évektől eltérően nem csökkenés, hanem növekedés látható a 0-14 éves korú állandó lakosok számát illetően.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	986	1 496	2482
2017	978	1 461	2439
2018	961	1 460	2421
2019	953	1 443	2396
2020	923	1 382	2305
2021	894	1 357	2251

Forrás: TeIR, KSH Tstar

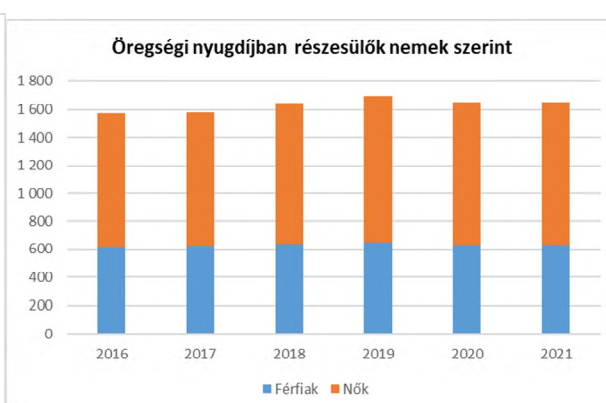
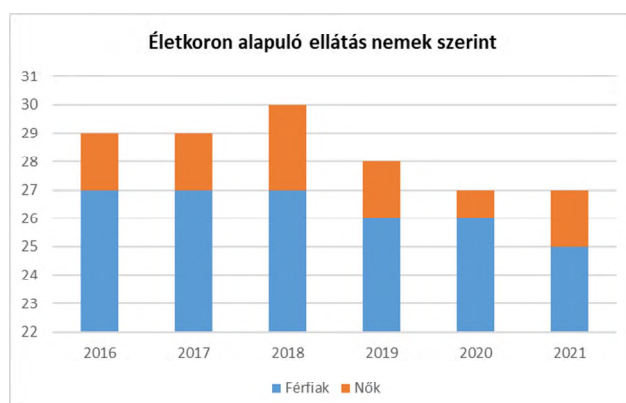

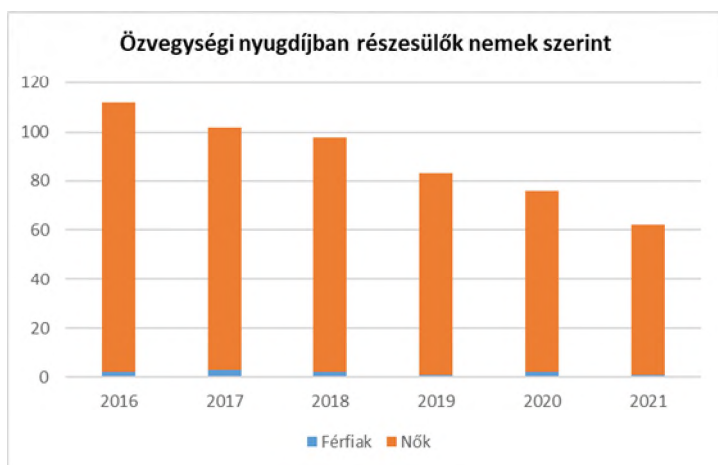
A város csökkenő lakosságának körében, lassan emelkedik a 65. életévüket betöltött nagykállóiak száma. Mint a fejlett európai országokban jellemző, nálunk is nagy problémát jelent a társadalom elöregedése. Növekszik az átlagéletkor és általában a nők élettartama. A nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma között, változó mértékben, de a nőké a magasabb. (6.1.1.sz. táblázat) Sajnos a családok együttélése mára nagyon átalakult. A fiatalok közül kevesen maradnak a szülővárosukban, sokan a fővárosban, mások az ország nyugati részén, vagy éppen külföldön keresik és találják meg a boldogulásukat. Ezért az idős emberek gyakran egyedül maradnak, elmagányosodnak. Az egyedüllét mellett még további gondot jelent a nyugdíjak alacsony mértéke, ami megélhetési problémákat okoz az idős emberek egy jelentős részének. Az időskorúak gondozásában nagyon fontos szerepe van a szociális intézménynek. A különböző programok, egészségügyi szűrések, egészségmegőrző előadások segíthetik az idős emberek életkörülményeinek jobbá tételét.

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2016	27	2	617	961	2	110	n.a.
2017	27	2	624	960	3	99	12
2018	27	3	637	1 011	2	96	11
2019	26	2	647	1 047	1	82	9
2020	26	1	631	1 023	2	74	6
2021	25	2	631	1 020	1	61	6

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.1.2. számú táblázatból megtudható, hogy az öregségi nyugdíjban részesülők száma jóval nagyobb, mint a férfiaké, hiszen a nők igénybe tudják venni a karkedvezményes (nők 40 év munkaviszonnal) nyugdíjellátást. Az özvegyi nyugdíjban részesülők esetében is a nők száma a nagyobb.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

Az idősek munkaerő-piaci helyzetére jellemző, hogy a jelenlegi idős, nyugdíjas korosztály már korábban a rendszerváltást követően a munkanélküliség elkerülése céljából a biztos megélhetést jelentő nyugdíj ellátás igénybe vételét választották megélhetésük biztonsága érdekében. Ezzel egyidejűleg sokan tartósan kikerültek a munka világából.

Nyugdíj mellett kevesen tudtak újból munkát vállalni. Ennek oka az alacsony iskolai végzettség a már elavult meglévő szakképzettségek, a szakképzetlenség, a rendszerváltás előtt működő ipari és mezőgazdasági munkát adó gyárak és üzemek bezárása, ahol korábban több évtizeden keresztül is dolgozhatott egy adott munkakörben. A munkát vállalók leginkább betanított munkakörben, részmunkaidőben, közfoglalkoztatásban, minimálbérért tudnak munkát vállalni.

Az alacsony nyugdíj mellett munkát vállaló idős emberek jövedelmi helyzetét jelentősen megváltoztatja, befolyásolja, hogy megélhetési forrásuk kizárólag az alacsony összegű nyugdíj. A foglalkoztatás területén a településen élő idősek esetében nincs hátrányos megkülönböztetés, nem érvényesül a kor szerinti diszkrimináció. A lehetőségekhez képes a város közintézményeiben az idősebb korosztály számára is lehetőség van a munkavégzésre.

Az idősek jövedelmi és vagyoni helyzete: a háztartások jövedelmein belüli jövedelemtípusok szempontjából az időskorúak jövedelmeiben legnagyobb részesedése az öregségi nyugdíjnak van. Az idősek életkörülményeit befolyásolja az előélet, az előző munkatevékenység, az iskolai végzettség, a családtagok segítő szándéka, anyagi lehetőségeik. Az idős emberek az évtizedek alatt megszokott környezetüket elfogadják. Élnek idősek nagyon jó körülmények között, önálló, jól felszerelt háztartási gépekkel berendezett lakásokban, kényelmet nyújtó környezetben, sokan vehetik igénybe családtagjaik, gyermekeik ilyen irányú segítségét. Ezzel szemben jelen van az idősek körében a létbizonytalanság kérdése is.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
		Fő összesen	579	501	447	421	542
41-45 év (TS 042)	Fő	69	63	67	45	61	40
	%	11,92%	12,57%	14,99%	10,69%	11,25%	8,79%
46-50 év (TS 043)	Fő	60	48	39	43	48	50
	%	10,36%	9,58%	8,72%	10,21%	8,86%	10,99%
51-55 év (TS 044)	Fő	43	39	35	27	47	38
	%	7,43%	7,78%	7,83%	6,41%	8,67%	8,35%
56-60 év (TS 045)	Fő	41	47	44	37	41	37
	%	7,08%	9,38%	9,84%	8,79%	7,56%	8,13%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	29	26	35	51	70	81
	%	5,01%	5,19%	7,83%	12,11%	12,92%	17,80%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 3.2.2. számú táblázatban a nyilvántartott álláskeresők számát láthatjuk korcsoportok szerint. Az össz létszám 2016 és 2019 között csökkenő tendenciát mutat, majd 2020-ban megnő az álláskeresők száma, aztán a következő évben újra csökkenni kezd.

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

Az idősek koruk előrehaladtával a munkaerő kereslet a „versenyképes” szakképzettséggel rendelkező munkavállalókat részesíti előnyben. Az „elavult” szakképzettség nem keresett a munkaerőpiacon.

A még munkaképes idős emberek jelenleg „választási kényszerrel” néznek szembe. Nem lehet egyidejűleg nyugdíj ellátást igénybe venni és munkát vállalni. Ebben az esetben leginkább a nyugdíj ellátás igénybe vétele a jellemző a munkavállalással szemben. Az idősek foglalkoztatottságát a településen jelentősen meghatározza ez a „választási kényszer”.

Azonban változtak a nyugdíjasok közszférában történő foglalkoztatásának jogszabályi hivatkozásai. Beépültek az alanyi jogszabályba a veszélyhelyzeti rendeleti szabályok.

Tavaly nyáron született két kormányrendelet a nyugdíjasok tovább foglalkoztatásának témakörében. A 268/2022. (VII.29.) Korm.rendelet és a 269/2022. (VII.29.) Korm.rendelet tartalmazta a részletszabályokat.

A jogszabályi rendelkezések értelmében a nyugdíjas személy nyugdíjfolyósítása - a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (Tny.) 83/C. § előírásától eltérően, az ott meghatározott jogviszonyokra tekintettel - nem szünetel, ha szociális, gyermekvédelmi vagy gyermekjóléti szolgáltatónál, intézményben, hálózatnál vagy köznevelési vagy szakképző intézményben áll fenn a foglalkoztatás. Ilyen jogviszony lehet pl.: közalkalmazotti jogviszony, egészségügyi szolgálati jogviszony, kormányzati szolgálati jogviszony.

A fenti két kormányrendelet 2023. július 31-től hatályát veszítette. Ezzel párhuzamosan azonban módosításra került a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény végrehajtására kiadott 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet, mely kiegészült a 73/B. §-sal. Az új jogszabályhely a hatályon kívül helyezett kormányrendeletek rendelkezéseit tartalmazza, így 2023. augusztus 1-től már nem a veszélyhelyzet ideje alatt alkotott kormányrendeletekben, hanem a Tny. és annak végrehajtási rendeletében kell keresni a szabályokat.

A nyugdíjasok közszférában történő foglalkoztatásának tehát továbbra sincs akadálya, a foglalkoztatás alatt a nyugdíjasoknak nem kerül felfüggesztésre a nyugdíjuk folyósítása. E szabály így a veszélyhelyzettől függetlenül, annak megszűnését követően is alkalmazandó.

Természetesen a vállalkozók esetében továbbra is jövedelemkorlát nélkül foglalkoztathatóak a nyugellátásban részesülők, így az öregségi nyugdíjkorhatárt be nem töltött saját jogú nyugdíjasok is.

A tevékeny időskor egyik remek példája a 2004-ben létrejött Őszi Napfény Nyugdíjas Egyesület, amelynek tagjai nemcsak egészség megőrzési, betegségmegelőzési, hanem kulturális ismeretterjesztési, természet- és környezetvédelmi, valamint szociális érdekképviselési feladatokat is ellátnak. Mindemellett szabadidős programokat szerveznek. Nemcsak klubdelutánokat tartanak, hanem 2007-ben megalapították a Naplemente Nótakört, amelyet ma is az egyik legnagyobb eredménynek tartanak.

A városban működő HÍD Közösségi Ház kínál helyet számos programnak, amelyen gyerekek, fiatalok és idősek érdeklődésüknek megfelelően egyaránt részt vehetnek. Így az idősebb korosztálynak alkalma nyílik gyógytornai foglalkozásokon is megjelenni, amely mellett a város Napstrand nevet viselő strandja nyújt egyéb sportolási lehetőséget. A település hagyományörző programjai és eseményei (testvértelepülések találkozója, TÉKA tábor, kiállítások stb.), valamint a nemzeti ünnepek szintén remek kikapcsolódást vagy részvételt biztosítanak az idősebbek részére is, amelynek köszönhetően a közösség aktív tagjainak érezhetik magukat.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

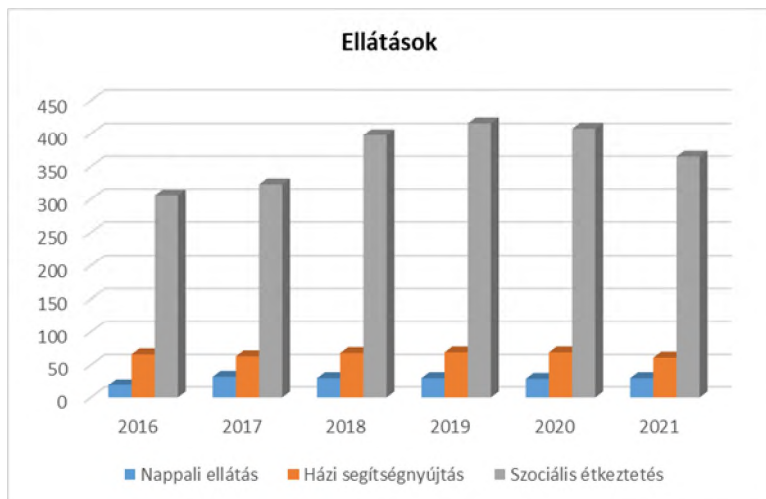
Az alacsony nyugdíj mellett munkát vállaló idős emberek jövedelmi helyzetét jelentősen megváltoztatja, befolyásolja, hogy megélhetési forrásuk kizárólag az alacsony összegű nyugdíj. A foglalkoztatás területén a településen élő idősek esetében nincs hátrányos megkülönböztetés, nem érvényesül a kor szerinti diszkrimináció. A lehetőségekhez képes a város közintézményeiben az idősebb korosztály számára is lehetőség van a munkavégzésre.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma				
Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2016	1 435	19	66	306
2017	1 479	32	63	323
2018	1 531	30	68	398
2019	1 618	30	69	416
2020	1 639	29	69	408
2021	1 663	30	61	365

Forrás: TeIR, KSH,

A településen a szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosított az idősek számára. Idősek számára igénybe vehető az étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, idősek nappali ellátása, családsegítés, idősek otthona ellátása, tanyagondnoki szolgáltatás.

Jelenleg étkeztetésben 365 fő, házi segítségnyújtásban 61 fő, jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban 43 fő, idősek nappali ellátásában 30 fő részesül. Az idősek otthona 25 férőhellyel működik, ellátási területe országos, ezért a 25 fő ellátást igénybe vevő nem kizárólag nagykállói lakos. A tanyagondnoki szolgáltatás az idősek szempontjából fontos ellátásnak minősül.

A tanyagondnok segíti tanyákon élő idős emberek mindennapjait. Segítséget nyújt a tanyasi lakott helyek intézményhiányból eredő hátrányainak enyhítésére, az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatáshoz valamint egyes alapszolgáltatások való hozzájutáshoz. Segíti az egyéni és a közösségi szintű szükségletek teljesítését. Segít pl. bevásárlásban, gyógyszerek kiváltásában, háziorvosi rendelésre szállításban, hivatalos ügyek intézésében.

A szociális ellátások igénybevétele szempontjából a jelenleg ellátást igénybe vevők létszámán felül is igény van az ellátásokra. Jelenleg az intézmény működési engedélyében meghatározott létszámot tudjuk ellátni.

Egészségügyi ellátás területén az alapellátás, a járóbeteg-szakellátást, a fekvőbeteg-szakellátást vehetik igénybe az településen élők. Az alapellátás keretében a háziorvosi ellátás biztosított, rendelési időn kívül ügyeleti rendszer működik a városban.

A járóbeteg-szakellátás esetében reumatológia, vérvétel, pszichiátriai szakrendelés működik. A szakellátás feladata fontos a betegségek megelőzése, az egyes betegségek gyógykezelése, szakorvosi gondozása, fekvőbeteg-gyógyintézetbe való utalás szempontjából. Az idős emberek részéről szinte valamennyi szakrendelői ellátás igénybevétele rendszeres, különösen a reumatológia. A fekvőbeteg szakellátás tekintetében Nagykovácsiban a Sántha Kálmán Tagkórház ellátása vehető igénybe. Az ellátás lehet folyamatos benttartózkodás mellett végzett diagnosztikai, gyógykezelési, rehabilitációs vagy ápolási célú fekvőbeteg ellátás.

A közösségi közlekedéshez való hozzáférés biztosított az idősek számára. Igénybe vehető a településről induló és a településre érkező menetrendszeri autóbusz járatok és vasúti közlekedés.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

Az idősebb korosztály számára is hozzáférhetőek a kulturális, közművelődési és egyéb események a településen, amelyek színes programokat kínálnak e célcsoport tagjainak. A rendezvények között szerepelnek sportesemények, kulturális és közművelődési, valamint hagyományőrző programok,

találkozók, versenyek és megemlékezések. A programok összeállításakor a szervezők igyekeznek arra törekedni, hogy minél szélesebb közönség számára elérhetővé tudják tenni a rendezvényeket, valamint törekednek arra, hogy minél aktívabban be tudják vonni a célcsoport tagjait az események szervezésébe.

Az idős tevékenykor egyik remek példája a 2004-ben létrejött Őszi Napfény Nyugdíjas Egyesület, amelynek tagjai nemcsak egészség megőrzési, betegségmegelőzési, hanem kulturális ismeretterjesztési, természet- és környezetvédelmi, valamint szociális érdekképviselési feladatokat is ellátnak. Mindemellett szabadidős programokat szerveznek.

c) idősök informatikai jártassága;

Egyre több idősnek van okostelefon, számítógép. Informatikai jártasságuk egyre jobban javul.

d) a generációk közötti programok.

Fesztiváli főzéseken a város fiatal és idősebb korosztálya is szívesen részt vesz, közös programokon vesznek részt.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Városunkban egy nyugdíjas és számos idősök érdekeit felkaroló egyesület működik, melyek tartalmas programokat kínálnak a szabadidő hasznos eltöltésére, széleskörű tájékoztatást nyújtanak az életkorból adódó hátrányok enyhítésére.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
alacsony jövedelem, eladósodás	információ nyújtása a pénzügyi és természetben nyújtott szociális ellátások igénybe vételének lehetőségéről
információk hiánya, tájékozatlanság	az idősek tájékoztatása, vészhelyzet esetén illetve vészhelyzet kialakulásának megelőzése céljából a városban kihez fordulhatnak segítségért
magány, „bezárkózottság” problémája, motiválatlanság	az idős embereket be kell vonni a döntéshozatalba, biztosítani kell számukra a részvételt, az önmegvalósítást az idősek motivációja a városban működő civil szervezetek programjain (pl. Nótakör, Nyugdíjas Egyesület, Nőszövetség)
időskori stresszhelyzetek kezelésének hiánya, krízishelyzetek feldolgozatlansága, kiszolgáltatottság, munkavállalás szempontjából	segítség nyújtás az idősek természetes támaszai felkutatásában ingyenesen igénybe vehető pszichológiai tanácsadás biztosítása az időskori stresszhelyzetek kezelésének segítése céljából
alacsony iskolai végzettség, képzettség hiánya	az aktív korú még munkát végezni képes idősödő személyek bevonása képzettséget nyújtó tanfolyamokon való részvételre

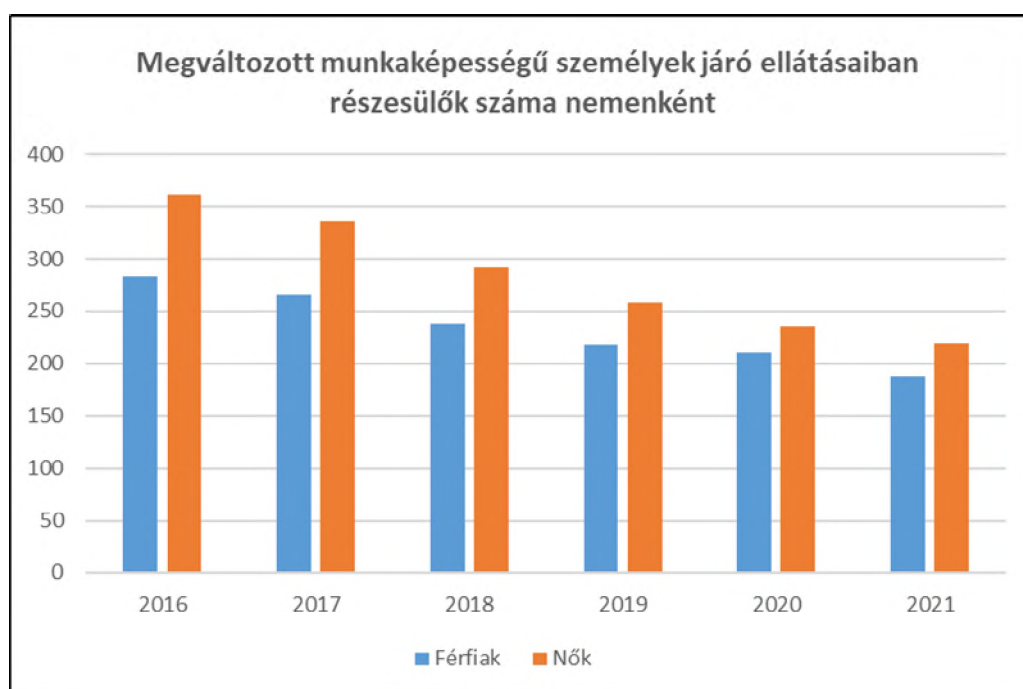
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2016	283	361	644
2017	266	335	601
2018	238	292	530
2019	218	258	476
2020	211	235	446
2021	188	219	407

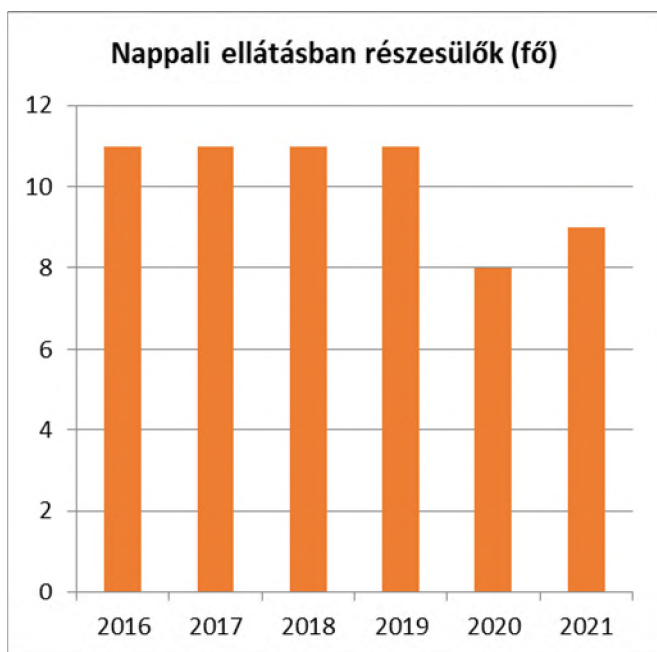
Forrás: TelR, KSH Tstar

A 7.1.1. táblázatból megfigyelhető, hogy a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők esetén nagyobb a nők száma.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2016	11
2017	11
2018	11
2019	11
2020	8
2021	9

Forrás: TelR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

7.1.2. számú táblázat megmutatja, hogy 2016-tól 2021-ig közel azonos a nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma a településen.

a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

A fogyatékos emberek helyzete Magyarországon sajnos nem sok figyelmet kap. A fogyatékossg kérdését számtalan úton meg lehet közelíteni, rengeteg tudományág érinti ezt a témát. A fogyatékossg annak a maradandó állapotnak vagy sajátosságának a megnevezése, amikor egy személy érzékszervi, mozgásszervi, értelmi vagy kommunikációs képességei számottevően elmaradnak az emberek átlagától és ez a társadalmi életben való részvételét jelentősen akadályozza vagy lehetetlenné teszi. Lehet veleszületett, vagy okozhatja baleset, betegség, vagy az öregedés.

A fogyatékos embereket teljes jogú állampolgárként ugyanazok a jogok illetik meg, mint a társadalom bármely más tagját, joguk van a méltósághoz, az egyenlő bánásmódhoz, az önálló élethez és a teljes körű társadalmi részvételhez. A fogyatékos embereket sajnos még ma is nehezen fogadja be a társadalom. Így a következő alapvető problémák fellelhetőek:

- A fogyatékkal élők foglalkoztatása a társadalmi elfogadás kulcskérdése. Sajnos napjainkban elég kevés az olyan munkahely, ahol egy-egy állásinterjú alkalmával ugyanolyan esélyekkel indulna egy sérült ember, mint egy ép, még ha kiváló végzettséggel is rendelkezik. Az emberek többsége először kételkedve fogadja a fogyatékos emberek nyílt munkaerő-piacon történő foglalkoztatásának lehetőségét. Ennek az az oka, hogy nincs tapasztalatuk a sérült emberek munkavégző kapacitásáról. Pedig egyre több munkáltató válik nyitottá alkalmazásukra, akiket később saját tapasztalataik is megerősítenek abban, hogy a fogyatékos emberek képesek értéket teremteni, ha képességeiknek megfelelő munkát végezhetnek.
- Szükséges biztosítani azokat az alapvető feltételeket, hogy egy fogyatékos ember megmutatkozzék a többségi társadalomban. Itt elsősorban az akadálymentességre és az egyenlő bánásmódra kell a hangsúlyt fektetni. Ugyanis a normálistól való eltérést a társadalom mindig is nehezen viselte.
- Az oktatás talán az egyik legfontosabb út, hogy meg lehessen akadályozni a kirekesztést a többségi társadalomból. Az ép gyerekek közé integrált oktatás nehezen nyer tért a hiányzó gyógypedagógiai kapacitás miatt. A sérült fiatalok különböző nehézségek miatt ritkábban tanulnak tovább, mint az épek, így kevés a fogyatékos értelmiségi.
- A fogyatékos személynek, és vele együtt családtagjainak, segítőinek biztosítani kell, hogy hozzáférjenek a közérdekű tájékoztatásokhoz, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékosokat megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak.
- A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során figyelemmel kell lenni a fogyatékoságából adódó szükségleteire.

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

A fogyatékkal élők munkavállalását segítő lehetőségek korlátozottak településünkön.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Az egyenlő bánásmód elve szerint a közszolgáltatások működésében meg kell előzni az állampolgárok hátrányos megkülönböztetését, amely vonatkozik a lakosok bárminemű faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti diszkriminációjára. Az állampolgárok emberi értékük, méltóságuk, egyediségük alapján tiszteletet érdemelnek, érdekeiket figyelembe véve olyan körülményeket és légkört kell kialakítani, melyek ezeknek az alapvető értékeknek a megőrzését és megerősítését szolgálják. A szolidaritást követve az intézkedési tervek megfogalmazásakor a bevont partnerek tekintetbe vették, hogy a társadalom számára minden állampolgár egyformán értékes, ezért a város minden közösségének és polgárának érdeke a szolidaritás erősítése, mely nagyban elősegítheti a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi integrációját, foglalkoztatási és érvényesülési lehetőségeit. A méltányosság elvén szem előtt tartották olyan pozitív méltányos és rugalmas intézkedések kidolgozását, melyek elősegítik az érintettek társadalmi pozíciójának, életminőségének javulását.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

A fogyatékosok nappali intézményi ellátásának működését meghatározó jogszabályok:

- 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról

- 1/2000 (I.7) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 188/1999 (XII.16.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó intézmény működésének engedélyezéséről.
- 29/1993 (II.17.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások térítési díjáról.

A szolgáltatás célja, hogy az intézmény a szolgáltatást igénybe vevő fogyatékkal élő személyek részére olyan gondozási-, foglalkoztatási tevékenységet (fizikai, mentális, életvitelbeli segítség) nyújtson, melynek során a hiányzó, vagy csak a korlátozottan meglévő testi-szellemi funkciók helyreállítására, javítására kerül sor, ezzel a fogyatékos embereket alkalmassá téve az önálló, vagy részben önálló életvitelre, valamint a társadalmi integrációra. Az intézmény biztosítja:

- Az alapvető szükségletek kielégítéséhez szükséges szolgáltatásokat
- Az ellátást igénybe vevők speciális szükségleteinek megfelelő szolgáltatások elérhetőségének megkönnyítését
- Egyéni igény szerint napi egyszeri étkezést, illetve a hozott hideg étel elfogyasztásának lehetőségét
- Egyéni és csoportos foglalkoztató és rehabilitációs programok szervezésében való részvétel, önszorgató csoportok támogatása, készség- és képességfejlesztés megszervezése
- Segítségnyújtás a környezettel való kapcsolattartásban, a fogyatékos ember én tudatának megerősítése
- Információs hálózat működtetése
- Érdekképviseleti szervekkel kapcsolattartás
- Segítő kapcsolat kialakítása és fenntartása
- Gyógyászati segédeszközökhez való hozzájutás segítése
- A közösségi, a kulturális és a szabadidős programokba való egyenjogú részvétel elősegítése
- A társadalmi integráció elősegítése
- Jelnyelvi tolmács elérhetőségének biztosítása
- Munkavállalást, munkavégzést, képzést segítő szolgáltatások hozzáféréseinek megteremtése
- Fogyatékkal élő személy általános egészségi állapotának és a fogyatékosága jellegének megfelelő egészségügyi, szociális ellátásokhoz való hozzájutás biztosítása
- A fogyatékos személyek iránti társadalmi szemlélet megváltoztatásában közreműködés

Az ellátottak köre:

Nagykálló, Kállósején, Bököny, Geszteréd, Érpatak, Balkány, Szakoly, Újfehértó, Biri települések és Nyíregyháza közigazgatási területén életvitelszerűen tartózkodó, az alábbi fogyatékkal élő, 3. életévüket betöltött személyek:

- Siketek és nagyothallók: akinek hallásvesztése olyan mértékű, hogy a beszédnek hallás útján történő megértésére segédeszközzel sem képes és halláskárosodása mellett a hangzó beszéd érhető ejtése elmarad (hallási fogyatékos).
- Vakok és gyengén látók: akiknek segédeszközzel vagy műtéti úton nem korrigálható módon látóképessége teljesen hiányzik, vagy alig látóként minimális látásmaradvánnyal rendelkezik és ezért kizárólag tapintó- halló életmód folytatására képes (látási fogyatékos).
- Értelmi fogyatékosok: akiknek értelmi akadályozottsága genetikai, illetőleg magzati károsodás vagy szülési trauma következtében, továbbá 11. életévét megelőzően bekövetkező súlyos betegség miatt középsúlyos vagy annál nagyobb mértékű.
- Mozgásszervi fogyatékosok: akiknél a mozgásrendszer károsodása illetőleg funkciózavara miatt helyváltoztatása a külön jogszabályban meghatározott segédeszköz állandó és

szükségszerű használatát igényli, vagy a külön jogszabály szerinti mozgásszervi betegség miatt állapota segédeszközzel eredményesen nem befolyásolható.

- Autisták: IQ értéktől függetlenül autistának kell tekinteni azt a személyt, aki a fejlődés átható zavarában szenved, és az autonómia tesztek alapján állapota súlyos vagy középsúlyos.
- Halmazottan fogyatékos: az a személy, akinek a fenn felsorolt fogyatékoságok közül legalább két fogyatékosága van.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élő személyek számára jogszabály által biztosított ellátások:

- Fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy – a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül – anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.
- Megváltozott munkaképességű személyek ellátására jogosult az a kérelem benyújtásakor 15. életévét betöltött személy, akinek az egészségi állapota a komplex minősítés alapján 60 %-os, vagy kisebb mértékű, és a jogszabályban meghatározott egyéb jogosultsági feltételekkel is rendelkezik. Az ellátás típusának meghatározása - mely lehet rehabilitációs ellátás és rokkantsági ellátás - a komplex minősítés ismeretében történhet meg.
- Rokkantsági járadékra az jogosult, aki a Rehabilitációs Szakigazgatási Szerv szakhatósági állásfoglalása szerint a 25. életéve betöltése előtt teljesen munkaképtelenné válik, illetve 80 százalékos vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett és részére nyugellátást, baleseti nyugellátást nem állapítottak meg.
- Közlekedési kedvezmény: a mozgáskorlátozott személyek esélyegyenlőségének előmozdítását szolgálja a közösségi közlekedésben való részvételük anyagi támogatása, melyet a súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet határoz meg. A közlekedési kedvezménynek két fajtája van, a személygépkocsi szerzési támogatás, és a személygépkocsi átalakítási támogatás.
- Parkolási igazolvány a mozgáskorlátozott személyt vagy az őt szállító jármű vezetőjét jogosítja fel különböző kedvezmények igénybevételeire. A 218/2003.(XII.11.) Korm. rendelet szabályozza a jogosultak körét. 2013. augusztus 1-jétől a jogszabályban meghatározott mozgásában korlátozott személyen kívül igazolványra a bizonyos - működési engedéllyel rendelkező - intézmények is jogosultak.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

Az egyenlő esélyű hozzáférés egyik eszköze az akadálymentesítés, amelynek fogalma az utóbbi években teljesen új tartalmat nyert. Ma már valamennyi fogyatékosági csoporthoz tartozó ember – azaz a mozgássérült, a látássérült, a hallássérült, az értelmi fogyatékos, autista és súlyosan halmazottan fogyatékos emberek – speciális szükségleteinek figyelembevételét kell a komplex akadálymentesítés, azaz az egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése alatt érteni. Ez olyan eszközök, és megoldások telepítését jelenti, amely lehetővé teszi, hogy egy-egy szolgáltatást a mozgássérült embereken túl látás- vagy hallássérült, valamint értelmi fogyatékos emberek is igénybe vehessenek. (Hangos térkép, indukciós hurok, könnyen érthető tájékoztató füzetek, stb.) A kulcs az, hogy ma már nem pusztán épületek akadálymentesítéséről, hanem a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréséről beszélünk, amely tehát magában foglalja az épületek komplex akadálymentességét, de annál jóval több

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

Az önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítése mozgáskorlátozottak részére megoldott. A szolgáltatásokhoz való hozzáférést, az intézménybe történő bejutást megkönnyítik a kiépített rámpák, valamint az épületekben megtalálható lift.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

A támogató szolgáltatást egyedül, vagy családban élő, önmaga ellátására nem, vagy csak részben képes fogyatékossgal élő (látás, hallás, mozgás, értelmi, és halmozottan sérült, vagy autista) személy veheti igénybe. A támogató szolgáltatás célja: A fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, a közszolgáltatások elérésének segítése, önálló életvitelük megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás. A szolgálat feladatai:

- Személyi segítő szolgálat
- Szállító szolgálat működtetése
- Információ nyújtása, tanácsadás

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

Önkormányzatunk erre vonatkozóan adattal nem rendelkezik.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

A kerékpárutak akadálymentesítése megoldott, a járdák, parkok nagy százalékban akadálymentesen megközelíthetők.

f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye, stb.);

A városban a fogyatékosok nappali intézményi ellátását a következő jogszabályok határozzák meg:

- 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
- 1/2000 (I.7) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 188/1999 (XII.16.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó intézmény működésének engedélyezéséről.
- 29/1993 (II.17.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások térítési díjáról.

A szolgáltatás célja: az intézmény a szolgáltatást igénybe vevő fogyatékkal élő személyek részére olyan gondozási-, foglalkoztatási tevékenységet (fizikai, mentális, életvitelbeli segítség) nyújtson, melynek során a hiányzó, vagy csak a korlátozottan meglévő testi-szellemi funkciók helyreállítására, javítására kerül sor, ezzel a fogyatékos embereket alkalmassá téve az önálló, vagy részben önálló életvitelre, valamint a társadalmi integrációra.

A szolgáltatás feladata:

- Az alapvető szükségletek kielégítéséhez szükséges szolgáltatásokat
- Az ellátást igénybe vevők speciális szükségleteinek megfelelő szolgáltatások elérhetőségének megkönnyítését

- Egyéni igény szerint napi egyszeri étkezést, illetve a hozott hideg étel elfogyasztásának lehetőségét
  - Egyéni és csoportos foglalkoztató és rehabilitációs programok szervezésében való részvétel, önszervező csoportok támogatása, készség- és képességfejlesztés megszervezése
  - Segítségnyújtás a környezettel való kapcsolattartásban, a fogyatékos ember én tudatának megerősítése
  - Információs hálózat működtetése
  - Érdekképviseleti szervekkel kapcsolattartás
  - Segítő kapcsolat kialakítása és fenntartása
  - Gyógyászati segédeszközhöz való hozzájutás segítése
  - A közösségi, a kulturális és a szabadidős programokba való egyenjogú részvétel elősegítése
  - A társadalmi integráció elősegítése
  - Jelnyelvi tolmács elérhetőségének biztosítása
  - Munkavállalást, munkavégzést, képzést segítő szolgáltatások hozzáféréseinek megteremtése
  - Fogyatékkal élő személy általános egészségi állapotának és a fogyatékosága jellegének megfelelő egészségügyi, szociális ellátásokhoz való hozzájutás biztosítása
  - A fogyatékos személyek iránti társadalmi szemlélet megváltoztatásában közreműködés
- Az ellátottak köre:

Nagykálló, Kállósemjén, Bököny, Geszteréd, Érpatak, Balkány, Szakoly, Újfehértó, Biri települések és Nyíregyháza közigazgatási területén életvitelszerűen tartózkodó, az alábbi fogyatékkal élő, 3. életévüket betöltött személyek: siketek és nagyothallók, vakok és gyengén látók, értelmi fogyatékosok, mozgásszervi fogyatékosok, autisták, halmozottan fogyatékosok. Az intézményben 20 fő ellátását engedélyezték.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

Nem rendelkezünk információval

7.4. Fogyatékosokkal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

A Közművelődési Feladatokat Ellátó Nonprofit Kft. 2008. augusztus 25-én rehabilitációs akkreditációs tanúsítványt szerzett. Azóta rehabilitációs foglalkoztatást végez 3, teljes mértékben akadálymentesített telephelyen azzal a céllal, hogy olyan szervezett segítséget nyújtson, ami nem a hiányzó, hanem a megmaradt képességek legteljesebb mértékű hasznosulását támogatja a társadalmi szerepvállalás elősegítése érdekében.

A tartósan akadályozott emberek társadalmi integrációjának legfontosabb színtere a munkaerőpiac, hiszen a foglalkoztatás alapjaiban határozza meg az emberek helyzetét és lehetőségeit.

A spanyol CECAP Alapítvány sikeres tevékenységének megtapasztalását követően Európai Unió támogatással jött létre Nagykállóban a Szociolabor, amelynek tagjai felnőtt korú, különböző mértékű és más-más fogyatékkal élő emberek. Iskolai végzettségüket tekintve széles skálán mozognak, hiszen megtalálható közöttük az alap- közép- és felsőfokú végzettséggel rendelkező is. Az elsődleges problémát számukra a munkaerőpiacra való kilépés jelenti, kevés a kereslet a másképpességű munkavállalók iránt, emellett a függőség oly mértékű a hiányos szocializáció miatt, hogy önállóan – családi vagy intézményi segítség nélkül – nem képesek az érdekérvényesítésre. Ugyanakkor jelentős nehézséget jelent a munkakultúra kialakulatlansága is.

A program keretében 15 más képességű ember továbbképzésére tettek alkalmassá Nagykálló központjában egy épületet. A résztvevőknek a követelmények elsajátítása után, védett

foglalkoztatási program segítette elő munkaerő-piacra való belépésüket és tartós foglalkoztatásukat. A képzés során iratdigitalizálási ismeretek birtokába kerültek el, majd a követelmények teljesítése után a nyílt munkaerő piacra való kivezetésük történt meg. Ugyanakkor a Szociolabor lehetőséget adott az önálló életre való felkészülés elősegítésére, a társadalmi beilleszkedés támogatására. A helyiség kialakításánál fontos szempont volt, a személyre szabott fejlesztés feltételeinek megteremtése.

A pályázat lezárulása után is tovább folytatódott ez a program. A Dél-Nyírségi Szociális- és Gyermekjóléti Szolgálat keretén belül működik a Fogyatékosok nappali ellátása.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A munkaerőpiacon nehéz az érvényesülés, a társadalom nem befogadó.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
fogyatékosok foglalkoztatásának hiánya, a társadalmi elfogadás hiánya	munkáltató válik nyitottá alkalmazásukra, akiket később saját tapasztalataik is megerősítenek abban, hogy a fogyatékos emberek képesek értéket teremteni, ha képességeiknek megfelelő munkát végezhetnek.
az akadálymentesség hiánya	az akadálymentesség növelése - épületek hozzáférhetőségének javítása, amely által közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való eljutás lehetőségei növekednek
fogyatékos személynek, és vele együtt családtagjainak a közérdekű információkhoz történő jutásának hiánya, a társadalmi kirekesztettség és integrációs felületek hiánya	fogyatékos személynek, és vele együtt családtagjainak, segítőknek biztosítani a közérdekű tájékoztatásokhoz, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékosokat megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak - integrációs felületek megteremtése

<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások</i>	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Közlekedés belterületi útjainkon.	Belterületi útjaink javítása sikeres pályázat segítségével oldódik meg.
Szabadidő hasznos eltöltésének hiánya, generációk találkozásának hiánya	Programszervezés és folyamatos pályázatfigyelés olyan közösségi tér kialakítására, ahol minden generáció megtalálja a számára kedvező elfoglaltságot.
Kállai Kettős Rendezvény- Konferencia- és Szabadidőközpont hiánya	TOP PLUSZ-1.2.1-21-SB1 – Élhető települések pályázati kiírás

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);**

A célcsoportok tagjai a helyi esélyegyenlőségi programban szereplő helyzetelemzések, problémák és kihívások, erre épülő intézkedési tervek elsődleges szereplői, esetükben a folyamatos tájékoztatás és a rendszeres konzultációs, véleménynyilvánítási lehetőség az akciók sikerességének alapvető feltétele, mivel a célcsoportok tagjait annak függvényében, hogy milyen mértékben, formában és területen érintik az intézkedési tervek, eltérően reagálhatnak az egyes tervezett projektekre.

Az előzők mellett fontos a lakosság és civil szervezetektől érkező visszajelzések kiértékelése és feldolgozása. A civil szervezetekkel való kapcsolatfelvételt és kiépítést, valamint tájékoztatásra és kapcsolattartásra az esélyegyenlőségi program intézkedési terv részében foglaltakat illetően törekszik a város a minél hatékonyabb és eredményesebb megvalósításra az esélyegyenlőség érvényesülése szempontjából. Az együttműködésre történő meghívás kapcsán a személyes információk és a civil adatbázis áll rendelkezésre.

A fiatalokat érintő helyi kihívások és feltárt problématerületek kapcsán nélkülözhetetlen néhány gondolatban az ifjúságra vonatkozó önszerveződési és együttműködési folyamatokról írni jelen fejezetet illetően. A hatékony partnerség és együttműködés érdekében célszerű a gyermek- és oktatási intézmények érdekeltségének figyelembevétele a szabadidő-szervezés egészséges modelljeinek közvetítésében, valamint mentálhigiénés szemlélet és készség alakításában, illetve a kommunikáció fejlesztése a gyermek- és oktatási intézmények, valamint az egészségügyi és szociális intézmények között, végül pedig az ifjúsági és az ifjúságot segítő civil szervezetek megerősödésének elősegítése.

- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;**

A célcsoportok tagjai a helyi esélyegyenlőségi programban szereplő helyzetelemzések, problémák és kihívások, erre épülő intézkedési tervek elsődleges szereplői, esetükben a folyamatos tájékoztatás és a rendszeres konzultációs, véleménynyilvánítási lehetőség az akciók sikerességének alapvető feltétele, mivel a célcsoportok tagjait annak függvényében, hogy milyen mértékben, formában és területen érintik az intézkedési tervek, eltérően reagálhatnak az egyes tervezett projektekre.

Az előzők mellett fontos a lakosság és civil szervezetektől érkező visszajelzések kiértékelése és feldolgozása. A civil szervezetekkel való kapcsolatfelvételt és kiépítést, valamint tájékoztatásra és kapcsolattartásra az esélyegyenlőségi program intézkedési terv részében foglaltakat illetően törekszik a város a minél hatékonyabb és eredményesebb megvalósításra az esélyegyenlőség érvényesülése szempontjából. Az együttműködésre történő meghívás kapcsán a személyes információk és a civil adatbázis áll rendelkezésre.

- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;**

Nagykálló, mint kistérségi központi település funkciójánál fogva is aktív kapcsolatot tart fent a környező településekkel, a város és a kistérség több települése együtt működteti szociális ellátó hálózatát.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Nagykálló Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata legfontosabb feladatának az esélyegyenlőség megteremtését, városunkban a békés egymás mellett élés lehetőségét tartja, amelyre vonatkozóan az alábbi területeken fordít kiemelt figyelmet az egyenlő bánásmód érvényesítésére:

- az iskoláztatás
- a munkavállalás
- a lakáshoz jutás
- a felnőttképzés-, átképzés valamint az életkörülmények javítása

Az említett területeken az alábbi tevékenységek megvalósítására törekszik és a következő prioritásokat illetően sikerült elérnie az esélyegyenlőség teljesülését:

Iskoláztatás

- minden óvodaérett roma gyerek felvételére való törekvés az óvodákba.
- a hátrányos helyzetű gyerekek után járó fejkvótát megigénylése abból a célból, hogy kiscsoportos felzárkóztató programok indulhassanak, hogy az általános iskolát közel egyenlő eséllyel kezdhessék roma gyerekek
- az általános iskolákban is folytatódjon a felzárkóztató program

Munkavállalás

- kapcsolatteremtés a Nagykállói Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztállyal annak érdekében, hogy a köz- és közhasznú munka keretében a végzettségüknek megfelelő munkát kínáljanak fel a romáknak is

Lakáshoz jutás

- az önkormányzat alakítson ki több szociális bérlakást

Felnőttképzés, átképzés

- cél, hogy minél több roma embernek legyen OKJ-s szakmája, ennek érdekében törekszik a kisebbségi önkormányzat jó kapcsolatot fenntartani a képzési központokkal.

Az önkormányzat minden lehetőséget kihasznál, jó kapcsolatokat épít ki vármegyei és országos intézményekkel. Körzetközponti szerepüket felvállalva létre szeretnének pályázatokat elkészíteni.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

A civil szervezetek bevonását kiemelten kezeli az Önkormányzat, ezért civil adatbázist használ és internetes megjelenési felületet biztosít e szervezetek számára, amely mellett a HÍD Közösségi Ház nyújt helyiséget fórumok, megbeszélések és egyéb programok szervezésére. Nagykállóban a legaktívabb civil szervezetek a sport, kulturális-, szociális és környezeti aktivitással bíró egyesületek, szövetségek. E szereplők esélyegyenlőségi tevékenysége - a dokumentumban szereplő célcsoportokat illetően – általánosságban olyan színtereken és fórumokon nyilvánul meg, mint a település fejlődésére irányuló döntés előkészítő folyamatokban való részvétel, aktív közreműködés a pályázatok megvalósításában, továbbá egy-egy célcsoportra koncentrált feladat ellátása.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Esetenként előfordul.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

Nagykálló kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a helyi társadalmat és gazdasági szereplőket aktívan bevonja a városfejlesztési folyamatokba, így az esélyegyenlőségi programban megfogalmazott intézkedési tervek megvalósításába is.

Az esélyegyenlőségi program kidolgozása során megtörtént a legfontosabb partnerségi csoportok azonosítása és a partnerség céljainak meghatározása:

- Lakosság
- Nagykálló Város Önkormányzata, Roma Nemzetiségi Önkormányzat
- civil szervezetek, egyesületek
- Szakhatóságok
- Vállalkozások
- oktatási-nevelési intézmények, képző intézetek
- Nagykállói Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály
- Egyházak

A programmal kapcsolatos bevonás fontosságának okai:

- Elfogadottság, identitás
- Szakpolitikai engedélyezés
- Magántőke mobilizálása
- Agglomerációs együttműködés

Az alábbiak ismertetik az esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatát a partnerséggel együttműködésben:

1. azonosítás: statisztikai adatok, adatbázis kezelők, személyes és helyi adatgyűjtés; korábbi koncepciók, tervek és programok figyelembevétele; nemzetközi és nemzeti rendeletek, határozatok és törvények figyelembevétele; egyeztetések a partnerekkel
2. helyzetelemzés elkészítése: adatok feldolgozása, korábbi koncepciók, tervek és programok figyelembevétele; nemzetközi és nemzeti rendeletek, határozatok és törvények figyelembevétele; egyeztetések a partnerekkel, kihívások és helyi szinten jelentkező problémák beazonosítása
3. intézkedési tervek megfogalmazása: konkrét beavatkozások meghatározása időpontok, célok, partnerek, részt vevők, felelősök, illetve mutatók és kockázatok részletezésével

Önkormányzatunk reméli, hogy intézményei és partnerei megvizsgálják és a program elfogadását követően biztosítják, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba beépülnek, érvényesülnek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

Az Esélyegyenlőségi Program az önkormányzat, HEP Fórum valamint a településen működő intézmények közreműködésével készült.

- c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenteti.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegény- ségben élők	alacsony képzettség	képzések bővítése
	magas munkanélküliség	munkahelyek létrehozása
	saját kert hiánya	konyhakert kialakítása,
	társadalmi befogadás, integráció nehézségei	foglalkoztatási mentorálás szakemberek segítségével
	rossz lakáskörülmények	szociális bérlakások kialakítása
Gyermekek	gyerekek szocializációja	helyes családi minta
	attitűdök, motivációk hiánya	oktatási intézmények fontossága
	15-30 éves korosztály bevonása	szakemberek bevonása, együttműködés erősítése
	elvándorlás	sikeres programok megvalósítása
Idősek	eladósodás	szociális ellátások igénybe vétele
	tájékozatlanság	idősek tájékoztatása
	magány	bevonni különböző programokba
	kiszolgáltatottság	segítségnyújtás
	képzettség hiánya	tanfolyamokba való bevonás
Nők	korai gyerekvállalás	korai felvilágosítás
	családok gazdasági válsága	életvezetési tanácsadás
	szociokulturális különbségek	családi szemléletformálás
	nők, férfiak munkavállalása	szemléletformálás
	GYESEN lévő anyukák elhelyezkedési nehézségei	szemléletformálás

Fogyatékkal élők	foglalkoztatottság hiánya	munkáltató váljon nyitottá
	akadálymentesség hiánya	akadálymentesség növelése
	információ hiánya	közérdekű tájékoztatás
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	Közlekedés belterületi útjainkon.	Belterületi útjaink javítása sikeres pályázat segítségével oldódik meg.
	Szabadidő hasznos eltöltésének hiánya, generációk találkozásának hiánya	Programszervezés és folyamatos pályázatfigyelés olyan közösségi tér kialakítására, ahol minden generáció megtalálja a számára kedvező elfoglaltságot.
	Kállai Kettős Rendezvény- Konferencia- és Szabadidőközpont hiánya	TOP PLUSZ-1.2.1-21-SB1 – Élhető települések pályázati kiírás

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák is hasznos tagjai lehetnek a társadalomnak. Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők számára kiemelkedési lehetőséget mutassunk. Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek egészséges testi-lelki fejlődésének biztosítását. Folyamatosan odafigyelünk az idősek helyzetére, az elmagányosodás elkerülésére, szociális és egészségügyi ellátásuk fejlesztésére. Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén annak támogatását, hogy a család, a karrier és önmegvalósítás egyensúlyát megteremthessék. Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők életkörülményeinek javítására.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Településszintű probléma												
1	Többfunkciós rendezvényközpont építése	Kállai Kettős Rendezvény-Konferencia- és Szabadidőközpont megvalósításával zöld és okos városi alközpont kialakítása Nagykállóban c. pályázat TOP PLUSZ-1.2.1-21-SB1 – Élhető települések pályázati kiírás	A fejlesztés elsődleges helyszíne a település belvárosa, ahol egy új fiatalos, zöld és modern funkcionális alközpont kialakítása valósul meg rekreációs, zöld, okos fejlesztésekkel. kulcsprojektként egy fenntartható-, elsősorban gazdasági funkciót ellátó, de a város közösségi és kulturális életében is kimagasló jelentőséggel bíró épület is épül, ami a belváros központi épületgyűjtésének is méltó tagja lesz	Integrált Település-fejlesztési Stratégia	Új Roma Stratégia (2019-2030) Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032) Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021) Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024) Országos Foglalkoztatási Program (2015-2025)	olyan város megteremtése, mely vonzó az itt élők, illetve ide költözni szándékozó emberek számára, így képes a jelenleg negatív demográfiai és vándorlási folyamatok megfordítására.	polgármester	2024.12.31.	A kialakított közösségi terek látogatottságának növekedése, látogatók száma	Pénzügyi: Pályázati forrás Humán: projekt megvalósításban résztvevő szakemberek, kivitelezők	Projekt megvalósításst követően is hosszabb távon fenntartható	nem releváns
2	Zöld Nagykálló Projekt	A városközpont környezet-energiatudatos és	A lakosság körében a környezet-egészségudatos életmód népszerűsítése a	Integrált Település-fejlesztési Stratégia,	Megyei Fejlesztési Program,	-Költséghatékony legyen - A kialakított infrastruktúra üzemeltetése a	polgármester	2024. 12. 31.	Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelület nagysága,	Pénzügyi: Pályázati forrás Humán:	Projekt megvalósításst követően is	nem releváns

		megújítása TOP-2.1.2-15-SB1-2017-00041	települési rekreációs és zöldfelületek növelésével és szemléletformáló akciókkal - Térségközponti funkció erősítése - Helyi gazdaság erősítése			lehető legkevesebb káros anyag kibocsátással járjon - Növekedjenek a városi zöldterületek és javuljon város mikroklímája - Új munkahelyek jöjjenek létre			munkahelyek létrehozása	projekt megvalósításban résztvevő szakemberek, kivitelezők	hosszabb távon fenntartható	
3												
...	I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége											
1	Ingyenes egészségügyi szűrések	ingyenes egészségügyi szűrések megszervezése, népszerűsítése	Az egészségmegőrzésre, a kockázati tényezők csökkentésére, a megelőzésre helyezve a hangsúlyt a szűrővizsgálatokon résztvevő lakosok számának növekedése	Közösségi Beavatkozási Terv	Új Roma Stratégia (2019-2030), Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)	Ingyenes szűrővizsgálatok szervezése, népszerűsítése, főként a legnagyobb kockázati tényezőt jelentő szív- és érrendszeri, tüdő- és nőgyógyászati, urológiai szűrések számának növekedésének és évenkénti rendszerességének kialakítása helyben, illetve ha ez nem megoldható az ingyenes beutazás lehetőségének megteremtésével.	önkormányzat, EFI munkatársak	2025.12.31.	Szűrővizsgálaton megjelentek számának növekedése. A betegség időben történő elismerése.	humán: szűrővizsgálatot végzők, Nagykálló Város Önkormányzata	Minimum 2 évig fenntartható.	nem releváns
2	Kihelyezett munkaerőpiaci képzések	A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat által támogatott képzések helyben történő	A nagyarányú munkanélküliség visszaszorítása fontos célunk, ezért támogatott képzések szervezésével	Gazdasági program	Új Roma Stratégia (2019-2030) Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)	Munkanélküliek részére szervezett, munkaerőpiacon keresett szakmát adó	Polgármester	2025.12.31.	Megvalósult képzések száma, képzéseken résztvevők száma	humán: felnőttképző szervek munkatársai, munkanélküliek, képző	Mínél több személy részére biztosítani képzést, amely segíti	nem releváns

		megvalósítása fontos feladat.	igyekezzünk segíteni az érdeklődőknek.			képzések szervezése a településen.				intézmény telephely engedélye, tanterem, eszközök IKT	őket az elhelyezkedésben minimum 2 évig fenntartható.	
3	Kulturális különbségek leküzdésére irányuló közösségfejlesztés, tanodai program	Feltárt problémák - tanulási nehézségek, alapvető hiányosságok vannak a gyerekek nem tudnak olvasni és ebből adódóan nem tudják értelmezni az olvasottakat és az írásban feltett kérdéseket megválaszolni • az alapvető (összeadás, kivonás, szorzás, osztás, mértékváltás) matematikai számításokat nem ismerik vagy sokan az ujjukon számolnak, illetve a szorzótábla használata is gondot okoz • ha az általános iskolát sikerül elvégeznük a fiataloknak, akkor a hagyományokhoz ragaszkodva a roma családok nagy ünnepséget rendeznek (a magyar családoknál lakodalom volumenű méretű mind anyagilag, mind vendéglátást illetően) - az általános iskola elvégzése nagy eredményeknek számít, a továbbtanulással	- kapcsolatfelvétel a célcsoport tagjaival kulturális szabadidős szolgáltatások fejlesztése, - közösségépítés fejlesztése, hagyományok megőrzése - Tanoda program megvalósítása célcsoportokra bontva - kulturális különbségek csökkenése és a befogadás növelése - esélyegyenlőség megvalósulása - értékelés és utókövetés	Közösségi Beavatkozás i Terv	Új Roma Stratégia (2019-2030), Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)	személyes kapcsolatfelvétellel helyzetelemzés problémák feltárása (adatok összegyűjtése és kiértékelése) - pályázati források feltérképezése, pályázati dokumentáció elkészítése és benyújtása, pályázat megvalósítása 4. Tanoda program: • egyéni fejlesztés keretében tanulási nehézségek csökkentése vagy javítása • tréningek szervezése (gyerekek és szülők részére is) - drámapedagógia, önbizalom	polgármester, jegyző, szociális munkatárs (ak	2025.12.31.	Eredményeségi mutatók: - a bevontak létszáma, jelenléti ívek - fotók és beszámolók - személyes visszajelzések - vállalt indikátorok teljesítése - egyéni fejlesztési napló vezetése Kockázatok és kezelésük: - humán, anyagi és tárgyi feltételek hiánya - érdektelenség, motiváció hiány - nem megfelelő adatok rendelkezésre állása és a szükséges információk hiánya Kezelésük: -	anyagi-, tárgyi- személyi feltételek biztosítása, pályázati forrás	Eredmények fenntarthatósága: - pályázati forrás - konzultáció a szakemberekkel, fejlesztő pedagógusokkal és a célcsoport tagjaival - adatgyűjtés, adatfrissítés - utókövetés	nem releváns

		<p>kapcsolatban a motiváció hiányzik, érdektelenek • ha továbbtanul, sok esetben az a tapasztalat, hogy csak a családi pótlék megtartása miatt • jellemző, hogy a roma szülők gyermekeiket nem engedik a környező településekre vagy a városon kívül továbbtanulni, ezért sokan a helyi szakgimnáziumba iratkoznak be – igaz, hogy szakmát tanulnak, de nem magas szinten, a továbbiakban elhelyezkedni csak betanított munkásként tudnak, • sok családban még mindig jellemző a leányvasság</p>				<p>fejlesztés és konfliktuskezelés stb. - hagyományörző programok: zene, tánc fejlesztése és kézműves foglalkozások (pl.: kosárfonás) - sport programok az egészséges életmód és táplálkozás hangsúlyozás a érdekében - prevenció előadások (drog prevenció, bűnmegelőzés, mentálhigiénés és szexuális felvilágosítás, DADA program, családtervezés és fogamzásgátlás, társas kapcsolatok, viselkedés és kommunikáció), vetélkedők (egészségfejlesztő) nyomon követés és</p>			<p>pályázati forrás (személyi, tárgyi és anyagi feltételek biztosítása) - további programsorozatok (rövidebb, hosszabb) szervezése - az akciókból származó előnyök bemutatása</p>		
--	--	--	--	--	--	--	--	--	---	--	--

						visszacsatolás, rendszeres konzultációk						
4	Munkahelyteremtő intézkedések, képzések	a közfoglalkoztatás több éve jelen van a munkanélküli személyek foglalkoztatási lehetőségei között. Éves szinten a legtöbb személyt a pályázat keretében képes a város hosszabb-rövidebb időtartamban foglalkoztatni.	Minél több munkanélküli, városlakó közfoglalkoztatási programba való bevonása, amennyiben önerőből nem tudnak elhelyezkedni a munkaerőpiacon. Munkanélküliség minél hosszabb távú csökkentése.	Gazdasági Program	Új Roma Stratégia (2019-2030) Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)	Kiírt közfoglalkoztatási célzó pályázaton foglalkoztatási lehetőség biztosítása a rászorulóknak részére.	Polgármester	2028.12.31.	közfoglalkoztatottak száma, közfoglalkoztatási programok száma	pályázati forrás, - köztisztviselők, munkanélküliek, Technikai: munkaruha, technikai felszerelések	Pályázati forrás bevonásával hosszabb távon fenntartható.	nem releváns
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1	Gyermekek szociális hátrányának enyhítése	a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma és szociális körülményeik ismerete Feltárt problémák: - ruházatkódás és tisztálkodás hiánya - rossz szülői példa, szülői érdektelenség - korai fejlesztés hiánya - nem a társadalmi normáknak megfelelő szocializálódás	- a HH és HHH gyermekek számának felmérése, a szükséges adatok összegyűjtése, helyzet elemzés - szülők tájékoztatása - pályázati lehetőségek feltérképezése, pályázati dokumentáció elkészítése és benyújtása - pályázat végrehajtása - szülők és szakemberek bevonása, együttműködés - a programok sikeres	Közösségi Beavatkozási Terv	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Beavatkozási feladatok pontokba szedve: - a HH és HHH gyermekek számának felmérése, a szükséges adatok összegyűjtése, állapotfelmérés - szülők tájékoztatása-nyilatkozatok bekérése, adatok feldolgozása, megfelelő eszközök és felszerelések beszerzése - pályázati lehetőségek	polgármester vagy jegyző, a Gyermekek Központ munkatársai, Akácosház közösségi munkatársai	2025.12.31.	Eredményeségi mutatók: - a programok jelenléti ívei - nyilvántartások, programtervek - beszámolók készítése - személyes visszajelzések a programba bevontaktól, szakemberektől Kockázatok és kezeléseik: - humán, anyagi és	Humán, anyagi és tárgyi feltételek	- pályázati forrás (személyi, tárgyi és anyagi feltételek biztosítása) - további programozatok szervezése, közösségépítés - utókövetés	nem releváns

			<p>megvalósítása, értékelése és visszajelzések követése - a gyermekeknek igényüké váljon tisztának, ápoltnak lenni - befogadás és integráció erősítése, közösségépítés - gyermekek fejlesztése - szülőkkel, szakemberekkel való együttműködés fenntartása</p>			<p>feltérképezése , pályázati dokumentáció elkészítése és benyújtása - pályázat végrehajtása - szülők és szakemberek bevonása, együttműködés - a programok sikeres megvalósítása , értékelése és visszajelzések követése: 1. Szülők Akadémiája előadás sorozat (egészségfejlesztő, és - megőrző) 2. családi és sport délutánok, vetélkedők szervezése 3. mentálhigiénés előadások és tanácsadás, fejlesztő foglalkozások 4. mentorhálózat kiépítése</p>		<p>tárgyi feltételek hiánya - érdektelenség - nem megfelelő adatok rendelkezésre állása és a szükséges információk hiánya Kezelésük: - pályázati forrás (személyi, tárgyi és anyagi feltételek biztosítása) - további programsorozatok (rövidebb, hosszabb) szervezése - az akciókból származó előnyök bemutatása</p>				
2	Fiatalkori bűnelkövetések megelőzése	Prevenációs előadások szervezése és	A fiatalkorú bűnelkövetők számának 10 %-		„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti	A fiatalkori bűnözés és áldozattá	Nagykállói Rendőrőrs	2028.12.31.	fiatalkorú bűnelkövetők	önkormányzati, pályázati források	Rendőrőrs, az önkormányz	nem releváns

		lebonyolítása a fiatalok bűnelkövetővé válásának megelőzése érdekében.	os csökkentése, valamint hogy a fiatalok képesek legyenek felismerni azokat az élethelyzeteket, amelyek könnyen válhatnak bűnelkövetővé, szabálysértővé vagy áldozattá és ennek elkerülése érdekében tudjanak megfelelően cselekedni.		Stratégia (2007-2032)	válás megelőzésére, prevenció, előadások szervezése és lebonyolítása a fiatalok biztonsága és védelme érdekében. Figyelem felhívás azokra a veszélyhelyzetekre, amelyek az iskolákban, a közterületeken, valamint a családon belül érhetők.	munkatársai		számának csökkenése; az előadásokon megjelent fiatalok száma	rendőr előadók, szociális szakemberek laptop, projektor, vetítővászon,	at, oktatási intézmények összefogásával hosszabb távon fenntartható.	
3	Továbbtanulási segítő lehetőségek	A középfokú- és felsőfokú intézményekben való bejutást, és tanulási lehetőségek feltérképezése, elérhetővé tétele	Továbbtanuló diákok számának növekedése, ill. minél több hátrányos helyzetű gyermek bejutása köznevelési intézménybe.		Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Kapcsolatfelvétel a pedagógiai szakszolgálatokkal, pályaválasztási események propagálásában segítségnyújtás. A megváltozott rendszerrel vonatkozó információk	Polgármester, intézményvezetők, Roma Önkormányzat	2028.12.31.	Továbbtanuló diákok száma: középfok, felsőfok, Tájékoztató eseményeken megjelentek száma.	Pályázati források, mentorok, pedagógusok, helyszínek biztosítása	Hosszabb távon fenntartható intézményi összefogással.	nem releváns

						gyűjtésében segítségnyújtás szülőknek, diákoknak egyaránt. A közép- és felsőfokú intézményekben való bejutást, és tanulást segítő lehetőségek feltérképezése, elérhetővé tétele.						
...												
III. A nők esélyegyenlősége												
1	Gyes-en lévő anyukák elhelyezkedési, illetve munkába történő visszaintegrálása	- GYES után elhelyezkedési és visszatérési lehetőségek hiánya a munka területén - kihatás a nő/k és családjaik életvitelére - motiváció hiánya, érdektelenség - önbizalom hiány - esélyegyenlőség teljes mértékben történő érvényesülésén	pályázati lehetőségek feltérképezése, pályázati dokumentáció elkészítése és benyújtása - pályázat végrehajtása - támogatás a foglalkoztatás terén a GYES-ről visszatérő nők lehetőségeinek javítása érdekében - érintettek minél szélesebb körben		Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)	<ul style="list-style-type: none"> a GYES-ről visszatérő nők munkaerőpiaci lehetőségeinek felkutatása szemléletformálás a foglalkoztatás terén az érintettek minél szélesebb körben történő bevonása motiváció növelése a szerepvállalás 	polgármester vagy jegyző, esetmenedzserek, családsegítő, tanácsadók	2028.12.31.	Eredményeségi mutatók: - a programok jelenléti ívei, fotók - nyilvántartások, beszámolók készítése - vállalt indikátorok teljesítése - személyes visszajelzések a programba bevontaktól, szakembere	anyagi-, tárgyi- személyi feltételek biztosítása, pályázati forrás	Eredmények fenntarthatósága: - pályázati forrás (személyi, tárgyi és anyagi feltételek biztosítása) - további tanácsadás és tréningek szervezése - utókövetés	nem releváns

		ek hiánya	történi bevonása - szemléletformálás sikeres megvalósítása - együttműködés - esélyegyenlőség érvényesítése - mentorprogram (a munkába álláshoz való hozzájutás támogatása szellemi, erkölcsi szinten) - a sikeres munkába álláshoz szükséges segítségnyújtás (például: bölcsőde, játszóház, időszakos gyermekfelügyelet)			t illetően tanácsadás, konzultációk révén - értékelések és visszajelzések követése			któl - esélyegyenlőség javulása a foglalkoztatás terén Kockázatok és kezelésük: - humán, anyagi és tárgyi feltételek hiánya - érdektelenség, motiváció hiány - nem megfelelő adatok rendelkezésre állása és a szükséges információk hiánya Kezelésük: - pályázati forrás (személyi, tárgyi és anyagi feltételek biztosítása) - személyes konzultációk, tanácsadás			
2	Családon belüli erőszak	A bántalmazás nemcsak fizikai viselkedésben ölthet testet, elpusztítja az	A nők családon belüli szerepének megerősítése, a felismert		Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti	Tájékoztató előadásokon belül segélyhívó számok krízis	Rendőrök munkatársai, Családsegítő	2025.12.31.	előadások/foglalkozások száma, résztvevők száma	önkormányzati, pályázati forrás, előadók, mentorok,	Közös összefogással hosszabb távon	nem releváns

		<p>áldozat önbecsülését és függetlenségét. A családon belüli erőszak megelőzését, felismerését célzó előadások, kiscsoportos foglalkozások segítségével sokat tehetünk a bajba jutott családokért.</p>	<p>problémák megoldásához szakszerű segítség nyújtás. A biztonságteremtés kiemelkedően fontos cél, valamint azon előítéletek, attitűdök, és viselkedési minták kiküszöbölése a társadalomban, amelyek táptalajt adnak a nők és gyerekek elleni erőszaknak, és állandósítják azt.</p>		<p>Stratégia (2010-2021)</p>	<p>központok elérhetőségeinek megosztása a bajba jutottakkal. A családon belüli erőszak megelőzését, felismerését célzó előadások, kiscsoportos foglalkozások szervezése.</p>	<p>Szolgálat munkatársai, civil szervezetek képviselői</p>			<p>helyszín biztosítása, laptop, projektor</p>	<p>fenntartható.</p>	
3	<p>Szűrővizsgálatok fontossága</p>	<p>A megelőzés rendkívül fontos az egészségmegőrzés és a betegségek korai stádiumban való felismerése érdekében, így még inkább fontos az ingyenes szűrővizsgálatok szervezése a nőket</p>	<p>Szűrővizsgálatok számának növekedése, a betegség megfelelő időben történő felméréseivel az egészség helyreállítása, fenntartása.</p>	<p>Gazdasági program</p>	<p>Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)</p>	<p>Tájékoztatás, kapcsolatfelvétel az érintett célcsoport tagjaival. Kapcsolatfelvétel az ingyenes szűrővizsgálatok szervezésével foglalkozó szervezetekkel, hogy a nőket leginkább sújtó betegségek</p>	<p>polgármester, háziorvosok, védőnők</p>	<p>2025.12.31.</p>	<p>A szűrésen résztvevők száma.</p>	<p>anyagi források (önkormányzat, pályázat), szociális munkások, családsegítő, szűrés végző szakemberek, Helyszín biztosítása</p>	<p>Önkormányzati, pályázati forrásokból hosszabb távon fenntartható.</p>	<p>nem releváns</p>

		leginkább sújtó betegségek időbeni felismerésére.				időbeni felismerésre kerüljenek.						
IV. Az idősök esélyegyenlősége												
1	Magány, „bezárkózottság” problémájának kezelése, motiválatlanság csökkentése	önmegvalósítás lehetőségeinek hiánya - érdektelenség és motiváció hiánya a célcsoport tagjai részéről - információk és adatok rendelkezésre állásának hiánya.	- pályázati lehetőségek feltérképezése - pályázati dokumentáció elkészítése és benyújtása, a végrehajtása - motiváció, társadalmi életben való részvétel növelése - esélyegyenlőség növelése - érintettek minél szélesebb körben történő bevonása - együttműködés és a célcsoporttal kialakított kapcsolat fenntartása - értékelések és visszajelzések követése	Gazdasági program	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	Hatékony partneri kapcsolatot kialakítása a szolgáltatók, az idős emberek és családtagjai között - az idős embereket bevonása a döntéshozókészítésbe, az önmegvalósítás lehetőségeinek felkutatása és biztosítása - értékelések és visszajelzések követése	Önkormányzat, egyház, családsegítő, a Dél-Nyírségi Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltató Központ nagykállói intézmény egységében dolgozó szakemberek, idősekkel foglalkozó alapítványok, egyesületek	2025.12.31.	Eredményeségi mutatók: - személyes visszacsatolások - programok jelenléti ívei, fotók - beszámoló készítése - vállalt indikátorok teljesítése Kockázatok: - szükséges feltételek (személyi, anyagi és tárgyi) hiánya - motiválatlanság - érdektelenség miatt együttműködés hiánya - információk nem megfelelő áramlása, tájékoztatás hiánya	anyagi-, tárgyi- személyi feltételek biztosítása, pályázati forrás	Eredmények fenntarthatósága: - személyes visszacsatolások, utókövetés - az idős emberek véleményének, ötleteinek figyelembevétele - egyéb rendezvények szervezése az idősök aktív részvételével	nem releváns

									Kockázatok csökkentésének lehetőségei: - az idős emberek véleményének, ötleteinek figyelembevétele - esélyegyenlőségük megteremtése céljából - megfelelő tájékoztatás - szükséges feltételek biztosítása			
2	Komplex szűrővizsgálatok az idősök körében	Az egészséges állapot megőrzése, a betegségek megelőzése, elkerülése alapvető emberi vágy. A városunkban élő idősök számára szeretnénk ha elérhetőek lennének olyan komplex, ingyenes szűrővizsgálatok melyek segítségével támogatni	Egészséget támogató társadalmi környezet kialakítása Idősök egészségi állapotának javítása • Szemléletváltás: a idős kor értékes, aktív életszakasz • Szociális és egészségügyi ellátórendszer idős baráttá tétele • Szűrővizsgálatok számának	Gazdasági program	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	Kapcsolatfelvétel a szűrővizsgálatokat szervező intézményekkel, komplex, ingyenes szűrővizsgálatok szervezése a településen, illetve Nyíregyházán - az utazási feltételek megteremtése mellett, a fő rizikófaktorok	polgármester, orvosok, védőnők, egészségügyi dolgozók	2025.12.31.	szűrővizsgálatok száma, résztvevők száma	önkormányzati forrás, egészségügyi intézmények	egészségügyi intézmények Önkormányzati, pályázati támogatással hosszabb távon fenntartható	nem releváns

		tudjuk egészségük hosszútávú megőrzését.	növekedése, szűrővizsgálaton részt vevő személyek számának növekedése			kiszűrésére.						
3												
...												
V. A fogyatékkal élő személyek esélyegyenlősége												
1	Fogyatékkal élő személyek a munka világában	munkába állás lehetőségének hiánya - esélyegyenlőség biztosításának hiánya - nem megfelelő mennyiségű és minőségű információ a célcsoportról	helyzetkép feltárása, igények, rendelkezésre álló adatok, kihívások) - képzési, átképzési lehetőségek - megélhetés javítása, jövedelemhez jutás biztosítása - a munka világába történő bevezetés - esélyegyenlőség érvényesülése - életminőség javulása hosszabb távon	Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)	Beavatkozások és feladatok: - felmérések, adatgyűjtés és helyzetelemzés - kapcsolatfelvétel a célcsoport tagjaival, munkáltatókkal és szakemberekkel - megfelelő tájékoztatás - pályázati források feltérképezése, pályázati dokumentáció elkészítése és benyújtása - pályázat megvalósítása - tanácsadás és értékelés nyomon követés és visszacsatolás, rendszeres konzultációk	polgármester, jegyző, házi orvos, fogyatékos személyek nappali ellátásának munkatársa	2028.12.31.	Eredményeségi mutatók: - a bevontak személyes visszajelzések - képzésen, továbbképzésen eredményesen részt vettek száma - jelentések, beszámolók készítése - vállalt indikátorok teljesítése Kockázatok és csökkentésk: - információ és adat hiánya a speciális	anyagi, személyi és tárgyi feltételek	- pályázati forrás biztosítása - konzultáció a szakemberekkel - adatgyűjtés - utókövetés	nem releváns	

									szükségletekről - motiváció hiánya - akadálymentesített közlekedés hiánya - időhiány - forráshiány Kockázatok csökkentésének lehetőségei: - pályázati forrás biztosítása - konzultáció - adatgyűjtés - utókövetés			
2	Tanácsadás, lelki segítségnyújtás	Fogyatékkal élő családok részére nyújtott segítség a trauma feldolgozásában	Krízishelyzetbe jutott családok részére lelki segítségnyújtás biztosítása		Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)	Tanácsadások szervezése, bizalom kialakítása szakemberek és családtagok között	polgármester,EFI szakemberek	2028.12.31.	részvevők száma	pályázati, önkormányzati források, szociális szakemberek, helyszíni biztosítása	Szakemberek összefogásával, önkormányzat támogatásával hosszabb távon fenntartható.	nem releváns
3												
...												

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

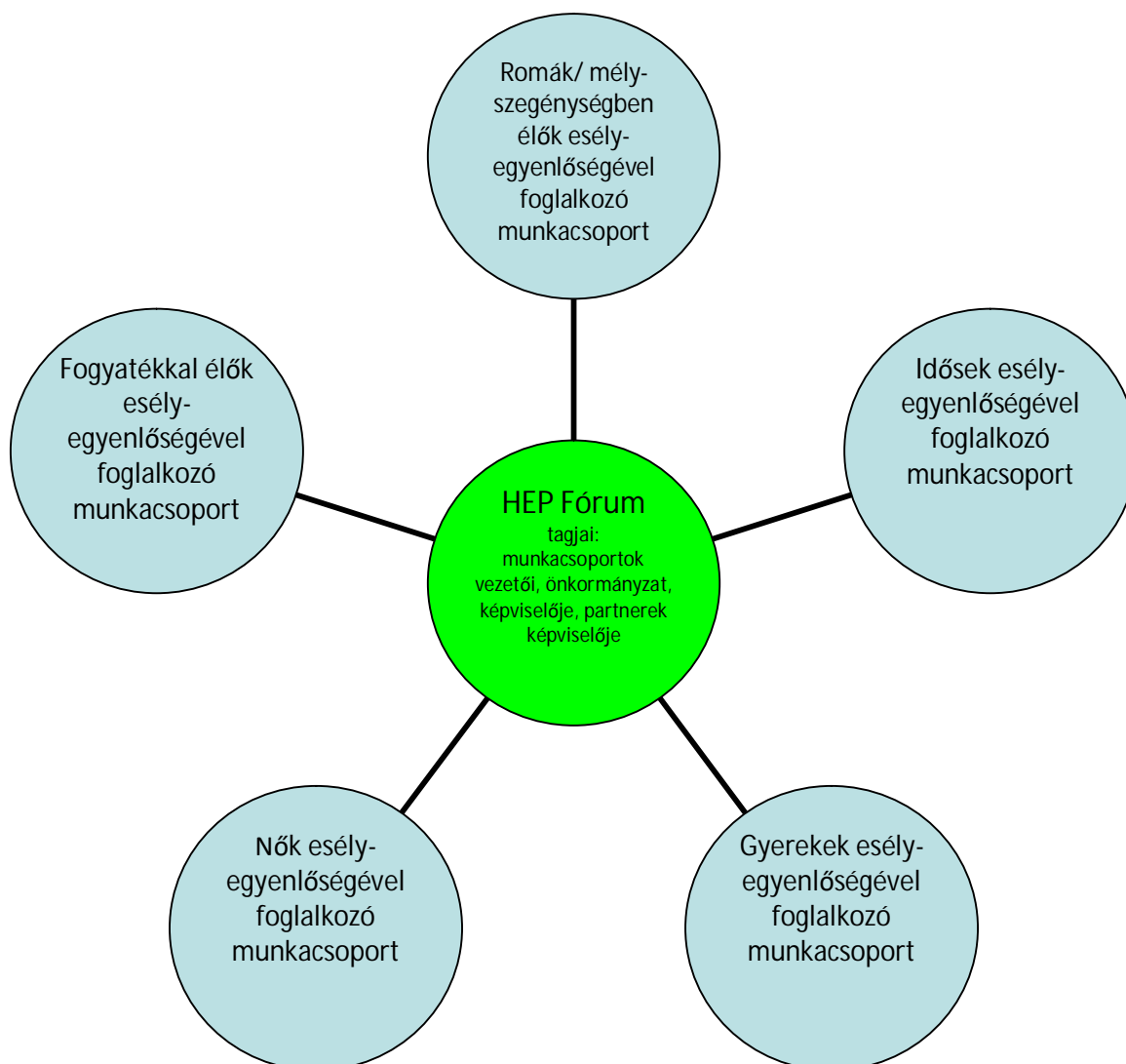
3.2 A megvalósítás folyamata

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább két évente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnereket képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
  - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
  - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
  - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
  - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a

befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.

- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Nagykálló város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Nagykálló város képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és ..... számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Dátum

Aláírás

A KÉPVISELŐ TESTÜLET ELFOGADÓ HATÁROZATÁNAK KIVONATA